

**UCHWAŁA NR XLVI/246/2022
RADY POWIATU KOZIENICKIEGO**

z dnia 25 maja 2022 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Powiatu Kozienickiego na lata 2021-2030

Na podstawie art. 12 pkt 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 528 i 583) oraz art. 3 pkt 3 i art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057). Uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Strategię Rozwoju Powiatu Kozienickiego na lata 2021-2030” stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Powiatu

Włodzimierz Stysiak

Strategia Rozwoju Powiatu Kozienickiego na lata 2021-2030

Kozienice, 2021 r.

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	3
2. Opis procesu tworzenia Strategii Rozwoju Powiatu kozienickiego	4
3. Powiązania Strategii Rozwoju Powiatu Kozienickiego z założeniami programowymi na poziomie Unii Europejskiej, krajowym, regionalnym i lokalnym.....	5
4. Podsumowanie diagnozy stanu powiatu kozienickiego	7
4.1. Obszar geograficzny	7
4.2. Analiza potrzeb rozwojowych i potencjału	8
4.2.1. Identyfikacja potrzeb rozwojowych.....	8
Społeczeństwo i demografia	8
Edukacja	8
Problemy i usługi społeczne.....	9
Ochrona zdrowia	10
Kapitał społeczny	10
Rynek pracy	11
Gospodarka i przedsiębiorczość.....	11
Przestrzeń i środowisko	12
Infrastruktura	13
Mieszkalnictwo	14
Kultura i turystyka.....	14
Finanse.....	15
4.2.2. Analiza potencjału przy wykorzystaniu metody SWOT.....	15
Społeczeństwo	16
Gospodarka.....	17
Przestrzeń i środowisko	18
5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej	19
6. Wizja i misja przyszłości rozwoju powiatu kozienickiego	22
7. Plan operacyjny.....	23
7.1. Cele strategiczne i operacyjne celów wraz z kierunkami działań	23
7.2. Zintegrowane podejścia do stwierdzonych potrzeb rozwojowych i potencjałów	30
7.3. Wykaz zadań inwestycyjnych realizujących cele strategiczne	35
8. Zarządzanie realizacją Strategii Rozwoju Powiatu Kozienickiego	45
8.1. Podmioty zarządzające realizacją Strategii Rozwoju Powiatu Kozienickiego	46
8.2. Opis włączenia partnerów w przygotowanie dokumentu strategicznego i jego wdrożenie....	47
8.3. Monitoring, ewaluacja i aktualizacja Strategii Rozwoju Powiatu Kozienickiego	59
9. Spis tabel i rysunków	68

1. WSTĘP

Strategia Rozwoju Powiatu Kozienickiego na lata 2021-2030 jest najważniejszym dokumentem strategicznym dla powiatu. Zawierając długookresowe założenia związane z rozwojem obszaru stanowi podstawę do właściwego zarządzania powiatem. Głównym założeniem opracowania jest określenie wizji i misji przyszłości rozwoju powiatu kozienickiego, a następnie celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań niezbędnych do podjęcia przez władze. Do ich wskazania przeprowadzono diagnozę stanu powiatu kozienickiego pod kątem obszaru geograficznego, identyfikacji potrzeb rozwojowych i analizy potencjału przy wykorzystaniu metody SWOT w podziale na sferę społeczną, gospodarczą oraz przestrzenno-środowiskową. Opracowany plan strategiczny zawiera również wykaz zadań inwestycyjnych realizujących cele strategiczne i opis zintegrowanego podejścia do stwierdzonych potrzeb rozwojowych i potencjału. Do osiągnięcia efektywnych rezultatów dla powiatu kozienickiego wyszczególniono podmioty zarządzające realizacją strategii, opis włączenia partnerów w przygotowanie dokumentu strategicznego i jego wdrożenie, sposób wdrażania oraz monitoring i ewaluację strategii.

Podstawą prawną opracowania Strategii jest ustawa o samorządzie powiatowym (Dz.U.2020.920 tj.) oraz ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. 2021 poz. 1057 tj.). Zgodnie z ustawą polityka rozwoju realizowana jest przez strategie rozwoju, programy, dokumenty programowe oraz instrumenty prawne i finansowe.

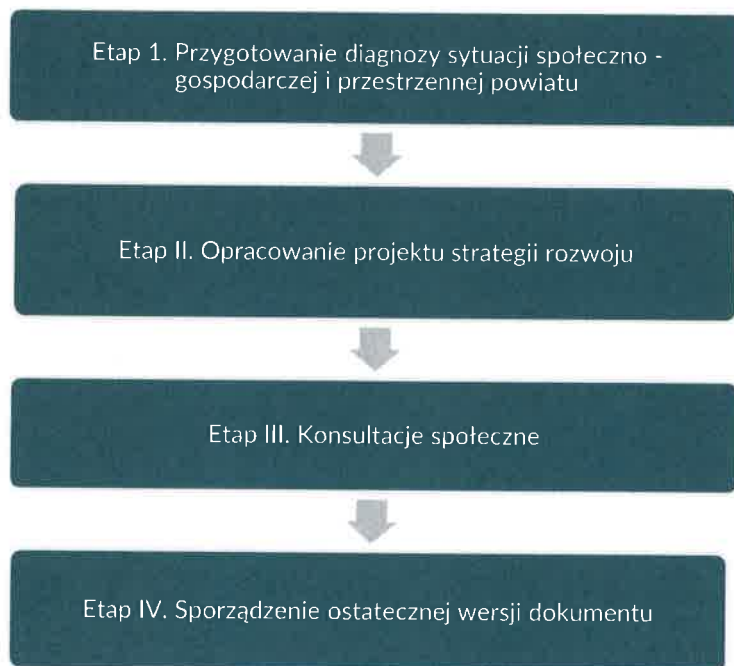
Do wykonania działań zaproponowanych w poniższej strategii rozwoju niezbędna jest współpraca między jednostkami administracyjnymi, mieszkańcami, inwestorami oraz organizacjami pozarządowymi. Realizacja zapisów strategii będzie najskuteczniejsza przy włączeniu do nich wszystkich zainteresowanych rozwojem powiatu kozienickiego. Pozwoli to na wzrost jakości życia na tym obszarze.

Strategia Rozwoju Powiatu Kozienickiego na lata 2021-2030 nawiązuje do założeń programowych na poziomie Unii Europejskiej, krajowym, regionalnym i lokalnym, co pozwala na zachowanie spójności działań.

Powiat kozienicki posiada liczne wyzwania rozwojowe. Trudna sytuacja demograficzna i społeczna wymagają rozwiązań, które proponuje poniższe opracowanie. Potencjał turystyczny i dobre połączenia komunikacyjne powiatu kształtują przed nim szanse. Rozwiązywanie istniejących problemów i rozwój powiatu możliwy jest przez realizację celów strategicznych i operacyjnych wyróżnianych przez politykę rozwoju.

2. OPIS PROCESU TWORZENIA STRATEGII ROZWOJU POWIATU KOZIENICKIEGO

Przygotowanie Strategii Rozwoju Powiatu Kozienickiego na lata 2021-2030 zostało podzielone na 4 etapy, zgodnie z poniższym schematem.

Pierwszym krokiem prac nad Strategią było przygotowanie diagnozy sytuacji powiatu obejmującej m.in. zagadnienia społeczne, gospodarcze i przestrzenne. Wykorzystane zostały różnorodne narzędzia i techniki badawcze umożliwiające pozyskanie informacji na temat obecnej sytuacji w powiecie; pokazanie głównych trendów i kierunków zmian w zakresie rozwoju w okresie ostatnich lat.

Kompleksowe przygotowanie diagnozy pozwoliło na opracowanie części strategicznej, w której wskazane zostały priorytety działań w najbliższych latach. Kolejny – 3 etap prac – dotyczył przeprowadzenia konsultacji społecznych. Zgłoszone przez interesariuszy uwagi/opinie pomogły w przygotowaniu dokumentu strategicznego, który po konsultacjach poddany został ewaluacji ex-ante. Opracowanie projektu dokumentu pozwoliło na wystąpienie do odpowiednich organów o niezbędne uzgodnienia. Po otrzymaniu odpowiednich uzgodnień przygotowany został ostateczny projekt Strategii Rozwoju Powiatu Kozienickiego na lata 2021–2030. Następnie dokument został przedstawiony na posiedzeniach Zarządu, Komisjach Rady Powiatu i sesji Rady Powiatu Kozienickiego.

3. POWIĄZANIA STRATEGII ROZWOJU POWIATU KOZIENICKIEGO Z ZAŁOŻENIAMI PROGRAMOWYMI NA POZIOMIE UNII EUROPEJSKIEJ, KRAJOWYM, REGIONALNYM I LOKALNYM

Cele Strategii Rozwoju Powiatu Kozienickiego pozostają zgodne założeniami dokumentów wyższego szczebla. Aktami planistycznymi i strategicznymi, które mają kluczowy wpływ na kształt polityki rozwoju powiatu kozienickiego są następujące dokumenty:

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030,
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do roku 2030),
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030 + „Innowacyjne Mazowsze”.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030 określa wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego państwa. Strategia proponuje kierunki inwestycji dla trzech strategicznych obszarów: konkurencyjność i innowacyjność gospodarki, równoważenie potencjału rozwojowego regionów Polski oraz efektywność i sprawność państwa. Strategia Rozwoju Powiatu Kozienickiego jest spójna w szczególności w zakresie następujących celów strategicznych:

- Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki,
- Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki,
- Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 to dokument w obszarze średniookresowej polityki gospodarczej kraju. Głównym celem Strategii jest stworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Strategia Rozwoju Powiatu Kozienickiego wpisuje się w określone w tym dokumencie trzy cele szczegółowe:

- Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną,
- Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony,
- Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 to dokument, który stanowi podstawę kształtowania polityki regionalnej. Głównym jej celem jest efektywne wykorzystanie potencjałów terytoriów dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiąganiu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Strategia Rozwoju Powiatu Kozienickiego jest spójna z celami zawartymi w tym dokumencie:

- Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym,
- Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych,
- Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

W Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030 + „Innowacyjne Mazowsze” określonych zostało 5 obszarów, w ramach których opracowano główne cele rozwojowe. Cele strategiczne i operacyjne wynikające ze Strategii Rozwoju Powiatu Kozienickiego wpisują się bezpośrednio w cele rozwojowe wpisane do Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030 + tj.:

- Konkurencyjne i innowacyjne Mazowsze,
- Dostępne i mobilne Mazowsze,
- Zielone, niskoemisyjne Mazowsze,
- Mazowsze zintegrowane społecznie,
- Mazowsze bogate kulturowo.

Ponadto w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku powiat kozienicki został objęty obszarem strategicznej interwencji ze względu na zagrożenie marginalizacją oraz obecnością miasta tracącego funkcje społeczno-gospodarcze. Wyznaczono potencjalny biegun wzrostu w skali lokalnej do którego zaliczono miasto Kozienice wraz z obszarem funkcjonalnym. Wsparcie kierowane do tego typu OSI będzie polegało na efektywnej współpracy między miastem a obszarami otaczającymi, ukierunkowaną na przewyższanie wspólnych problemów bądź wzmacnianie potencjałów w wymiarze ponadlokalnym. Zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego planowane działania powinny dotyczyć doskonalenia zintegrowanego zarządzania i współzrządzenia w miejskich obszarach funkcjonalnych, w szczególności na rzecz:

- Uporządkowania gospodarki przestrzennej i przywrócenia ładu przestrzennego,
- Rozwoju efektywnego systemu transportowego opartego na transporcie zbiorowym i niezmotoryzowanym,
- Poprawy jakości powietrza,
- Rozwoju usług publicznych w skali ponadlokalnej.

Ponadto powiat kozienicki leży w obrębie OSI problemowego wyznaczonego w ramach podregionu radomskiego NUTS 3. Głównym celem obszarów tego typu jest zniwelowanie istniejących problemów i barier dla rozwoju nowych lub istniejących funkcji i poprawy warunków życia mieszkańców. Działania w radomskim obszarze funkcjonalnym dotyczyć będą w szczególności aktywizacji społeczno-gospodarczej oraz rozwoju infrastruktury transportowej. Szansą na rozwój może być restrukturyzacja branż przemysłowych, wzmocnienie konkurencyjności przedsiębiorstw oraz zapewnienie atrakcyjnej oferty edukacyjnej. Istotne w tym zakresie będzie zawiązanie współpracy samorządów na terenie całego subregionu radomskiego w ramach OSI dla realizacji wielu strategicznych inwestycji i projektów.

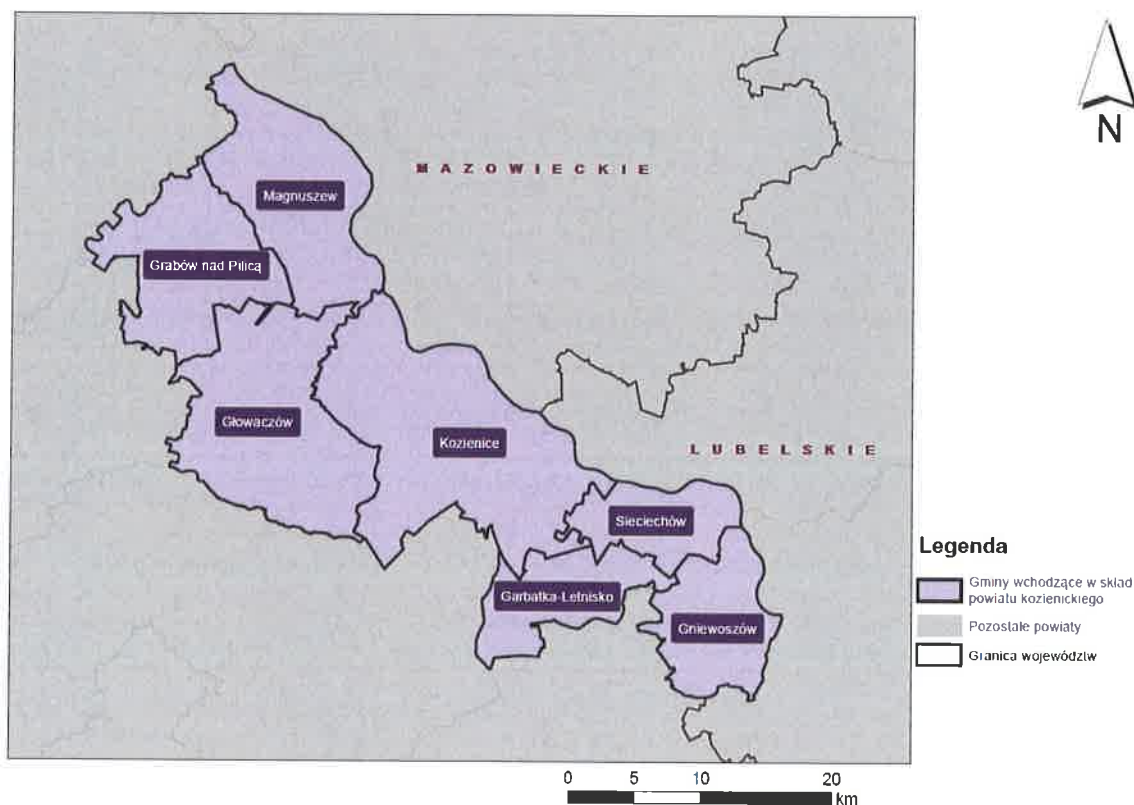
4. PODSUMOWANIE DIAGNOZY STANU POWIATU KOZIENICKIEGO

W celu opracowania niniejszej Strategii należało w pierwszej kolejności odnieść się do istniejących potrzeb powiatu, które w szeroki sposób zostały zaprezentowane w Diagnostyce sytuacji społeczno-gospodarczej oraz przestrzenno-infrastrukturalnej Powiatu Kozienickiego stanowiącej załącznik nr 1 do Strategii. Niniejszy rozdział jest rodzajem podsumowania informacji, które zawiera dokument diagnostyczny. W poniższych podrozdziałach zaprezentowano najważniejsze treści z części diagnostycznej. Posłużyły one do opracowania pozostałej części Strategii.

4.1. OBSZAR GEOGRAFICZNY

Powiat kozienicki znajduje się w południowej części województwa mazowieckiego. Położony jest na Nizinie Środkowomazowieckiej i ograniczony jest Wisłą od wschodu oraz Pilicą od północno-zachodu. W skład powiatu wchodzi:

- gmina miejsko-wiejska: Kozienice,
- gminy wiejskie: Garbatka-Letnisko, Głowaczów, Gniewoszów, Grabów nad Pilicą, Magnuszew, Sieciechów.

Rysunek 1. Położenie gmin wchodzących w skład powiatu kozienickiego

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych BDOT10k

Największą gminą w powiecie kozienickim jest gmina Kozienice (244,03 km²), natomiast najmniejszą powierzchnię posiada gmina Sieciechów (62,52 km²).

Tabela 1. Powierzchnia gmin w powiecie kozienickim

Nazwa jednostki	Powierzchnia [km ²]
Powiat kozienicki	916,10
Garbatka-Letnisko	73,83
Głowaczów	185,84
Gniewoszów	84,10

Nazwa jednostki	Powierzchnia [km ²]
Grabów nad Pilicą	124,72
Kozienice	244,03
Magnuszew	141,06
Sieciechów	62,52

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

4.2. ANALIZA POTRZEB ROZWOJOWYCH I POTENCJAŁU

4.2.1. IDENTYFIKACJA POTRZEB ROZWOJOWYCH

SPOŁECZEŃSTWO I DEMOGRAFIA

Liczba ludności powiatu kozienickiego w 2020 r. wyniosła 59 592 osoby (kobiety stanowiły 50,5% ogólnej populacji, a mężczyźni 49,5%). Od 2010 r. widoczny jest systematyczny spadek liczby ludności powiatu kozienickiego. Przekrój społeczeństwa w powiecie jest zróżnicowany i widoczny jest wyraźny trend starzenia się społeczeństwa. W podziale na grupy wiekowe najbardziej liczną grupę ludności powiatu kozienickiego stanowią osoby w wieku 70 lat i więcej. Udział osób

b w wieku poprodukcyjnym w powiecie kozienickim jest wyższy niż średnia dla Polski. Dodatkowo powiat kozienicki charakteryzuje się ujemnym przyrostem naturalnym oraz ujemnym saldem migracji, które pokazuje na przestrzeni lat, że zwiększa się odpływ ludności m.in. do większych ośrodków miejskich. Prognoza GUS dla ogólnej liczby ludności powiatu przewiduje systematyczne zmniejszanie się tej liczby z każdym rokiem. Dla roku 2030 przewiduje się, że liczba ta w stosunku do 2020 roku zmniejszy się o 1 938, natomiast w 2050 prognozowane jest, że zmniejszy się o 11 108, względem roku 2020. Oczekiwana długość życia mieszkańców powiatu kozienickiego jest niższa w porównaniu do średniej krajowej oraz wojewódzkiej.

Zmiany w sytuacji demograficznej powiatu wynikają z ogólnokrajowych tendencji dotyczących zakładania rodziny w coraz późniejszym wieku oraz decydowaniu się na ograniczenie liczby potomstwa. Ogólnie na przestrzeni lat wzrasta długość życia osób starszych, dzięki m.in. poprawie warunków bytowych, zwiększeniu profilaktyki zdrowotnej, ale jednocześnie spada przyrost naturalny, co powoduje starzenie się społeczeństwa.

Zidentyfikowane potrzeby rozwojowe:

- wzrost zapotrzebowania na usługi społeczne
- zapewnienie korzystnych warunków do zakładania rodziny w postaci nowych żłobków i przedszkoli
- zastosowanie programów zachęcających do osiedlania się w powiecie kozienickim oraz tworzenie warunków do powstawania nowych miejsc pracy
- konieczność zapewnienia usług zdrowotnych i rehabilitacyjnych dostosowanych do zmian związanych ze starzeniem się społeczeństwa
- konieczność promowania aktywności wśród osób starszych

EDUKACJA

Współczynnik skolaryzacji brutto w powiecie kozienickim wynosi 93,08%. W poszczególnych gminach widoczne jest zróżnicowanie w poziomie edukacji, gdzie najwyższy wskaźnik odnotowuje gmina

Kozienice, a najniższy gmina Głowaczów. Najwięcej uczniów na jeden oddział w szkołach podstawowych na terenie powiatu przypada w gminie Kozienice, natomiast najmniej w gminie Sieciechów. Liczba uczniów w szkołach podstawowych oraz przedszkolach systematycznie rośnie. Natomiast w szkołach ponadpodstawowych zauważalny jest spadek liczby uczniów, który na przestrzeni ostatnich 9 lat zmniejszył się o ponad 500 osób. W powiecie brakuje żłobków i przedszkoli, co jest sporym ograniczeniem dla osób pracujących, myślących o założeniu rodziny.

Placówką oferującą kształcenie specjalne na terenie powiatu jest Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Opactwie. W ramach placówki funkcjonuje Szkoła Podstawowa Specjalna, Szkoła Przysposabiająca do Pracy, Zespół Rewalidacyjno-Wychowawczy oraz Internat. Ponadto na terenie powiatu funkcjonuje Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, która jest placówką świadczącą usługi z zakresu udzielania dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogiczno-logopedycznej.

Na terenie powiatu kozienickiego zlokalizowane są szkoły ponadpodstawowe zarządzane zarówno przez powiat jak i podmioty niepubliczne. Dwie placówki, których organem prowadzącym jest powiat, to: I Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Czarnieckiego w Kozienicach oraz Zespół Szkół Nr 1 im. Legionów Polskich w Kozienicach, w skład którego wchodzi II Liceum Ogólnokształcące, Technikum oraz Szkoła Branżowa I stopnia.

Zdawalność egzaminów maturalnych w szkołach prowadzonych przez powiat kozienicki jest na bardzo wysokim poziomie, zwłaszcza w liceach. Wielokrotnie uzyskiwano wyniki na poziomie 100%. Uczniowie mają możliwość rozwijania własnych pasji i zainteresowań w ramach dodatkowych zajęć oraz kół naukowych. Jednakże wielu absolwentów szkół podstawowych wybiera kształcenie w ościennych powiatach ze względu na utrudnienia w dojeździe do szkół w powiecie kozienickim.

Zidentyfikowane potrzeby rozwojowe:

- konieczność dopasowania programów kształcenia do potrzeb rynku pracy
- potrzeba modernizacji i utworzenia nowych pracowni naukowych oraz warsztatów zawodowych
- dostosowanie placówek oświatowych do osób z niepełnosprawnościami
- konieczność poprawy warunków lokalowych i budowa nowej siedziby Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Kozienicach
- zwiększenie liczby praktyk i projektów międzynarodowych w postaci programów typu Erasmus+
- zorganizowanie publicznego transportu zbiorowego w powiecie kozienickim

PROBLEMY I USŁUGI SPOŁECZNE

Liczba beneficjentów pomocy społecznej na terenie powiatu kozienickiego stale się zmniejsza. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej wyniosła 3690 w 2019 roku. Oznacza to spadek o 2948 osób w ciągu 5 lat. Jednak największe natężenie skali problemu występuje w gminie Magnuszew. Głównym powodem przyznania pomocy w powiecie kozienickim jest ubóstwo wskazywane w 32% w stosunku do wszystkich korzystających rodzin. Wysoki odsetek beneficjentów świadczeń pomocy boryka się również z niepełnosprawnością, długotrwałymi chorobami oraz bezrobociem. W ostatnich trzech latach wzrosła liczba osób korzystających z pomocy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kozienicach oraz liczba wydanych orzeczeń o niepełnosprawności. Ponadto, wśród osób z niepełnosprawnościami, zauważalne jest większe zainteresowanie dofinansowaniem różnych działań, które mają na celu włączanie tej grupy do życia społecznego.

Najczęstszymi powodami długotrwałego korzystania z pomocy społecznej jest ciężka choroba, niepełnosprawność oraz trudności opiekuńczo-wychowawcze. Na terenie powiatu działa sieć instytucji i podmiotów zajmujących się wsparciem osób z niepełnosprawnościami, osobami starszymi, a także innymi grupami defaworyzowanymi. Do najważniejszych zalicza się: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Dom Pomocy Społecznej im. Kazimierzy Gruszczyńskiej w Kozienicach, Warsztat Terapii Zajęciowej w Przewozie, Placówka Socjalizacyjna „PANDA” w Kozienicach, Centrum Usług Społecznych w Kozienicach, Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu powiatu kozienickiego, Dzienny Dom Seniora oraz Hospicjum.

Zidentyfikowane potrzeby rozwojowe:

- rozwijanie usług społecznych, bytowych i wspomagających
- dostosowanie budynków do osób z niepełnosprawnościami poprzez likwidację barier architektonicznych i komunikacyjnych
- rozwój infrastruktury i podniesienie standardów Domu Pomocy Społecznej oraz zwiększenie liczby miejsc dla osób wymagających wsparcia
- zwiększenie wydatków na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami
- realizowanie działań ograniczających pozostałe problemy społeczne takie jak przemoc w rodzinie, przestępczość, uzależnienia, a także wspieranie rodzin dysfunkcyjnych oraz dzieci objętych pieczą zastępczą

OCHRONA ZDROWIA

Usługi zdrowotne na terenie powiatu kozienickiego świadczą niepubliczne i publiczne zakłady opieki zdrowotnej. Dostęp do lekarza pierwszego kontaktu w ramach podstawowej opieki zdrowotnej jest zróżnicowany w zależności od gminy. Na terenie powiatu znajduje się 16 placówek POZ, z czego 6 w gminie Kozienice. W największym stopniu za ochronę zdrowia mieszkańców powiatu kozienickiego odpowiada Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Kozienicach, który zatrudnia 127 lekarzy, 239 pielęgniarek i 28 położnych. Jednakże liczba łóżek w szpitalu w Kozienicach zmniejsza się stopniowo od 2016 roku i w 2020 roku wyniosła 289. Spadek liczby łóżek w szpitalu związany jest także z odpływem kadry medycznej. Obecność 2 szpitali w Radomiu i innych w promieniu 40 km powoduje zagrożenie dla szpitala w Kozienicach pod kątem odpływu kadry medycznej. Ponadto problemy finansowe szpitala wymagają wdrożenia planu naprawczego.

Zidentyfikowane potrzeby rozwojowe:

- konieczność wzrostu ilości usług opiekuńczych oraz zdrowotnych
- wsparcie dla osób chorych psychicznie
- zapewnienie odpowiedniej liczby miejsc w zakładzie opiekuńczo-leczniczym
- zapewnienie wystarczającej liczby specjalistów i personelu medycznego

KAPITAŁ SPOŁECZNY

Na terenie powiatu kozienickiego występuje łącznie 141 organizacji pozarządowych, stowarzyszeń i klubów. Na liczbę tę składa się 18 oddziałów ogólnopolskich organizacji i stowarzyszeń, a także 46 stowarzyszeń zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym, 32 stowarzyszenia zwykłe, 43

ochotnicze straże pożarne, 42 stowarzyszenia kultury fizycznej, w tym 17 uczniowskich klubów sportowych. Ponadto istnieją 43 Ochotnicze Straże Pożarne, które pełnią ważną rolę społeczną w poszczególnych miejscowościach zapewniając bezpieczeństwo i ochronę przeciwpożarową. Dodatkowo OSP zajmują się też działalnością kulturalną. W niektórych jednostkach działają sekcje sportowe, orkiestry dęte czy młodzieżowe drużyny pożarnicze.

Jednym z aspektów obrazujących zaangażowanie oraz aktywność mieszkańców jest udział w wyborach powszechnych. Frekwencja wyborcza mieszkańców powiatu kozienickiego jest zróżnicowana i w głównej mierze zależy od organów władzy, które są wybierane. Jednak widoczne jest większe zainteresowanie mieszkańców powiatu lokalnymi wyborami samorządowymi oraz wyborami Prezydenta RP.

Zidentyfikowane potrzeby rozwojowe:

- zwiększenie częstotliwości przeprowadzania konsultacji społecznych
- wprowadzenie budżetów obywatelskich
- zwiększenie zaangażowania młodzieży w życie społeczne

RYNEK PRACY

Na terenie powiatu kozienickiego 43% ogółu pracujących znajduje zatrudnienie w sektorze rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa. Na drugim miejscu pod względem liczby zatrudnionych znajduje się sektor przemysłu i budownictwa (28%). Na przestrzeni ostatnich 7 lat stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie kozienickim zmniejszyła się o 9,2 punktów procentowych. Jednak jest ona nadal na wysokim poziomie w porównaniu do średniej krajowej oraz wojewódzkiej.

Wśród bezrobotnych największy odsetek stanowią osoby w wieku 25-34 lata. Bezrobotni w wieku od 25 do 44 lat stanowią ponad połowę (53%) wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych. Na obszarze powiatu występują grupy osób defaworyzowanych, czyli grupy będące w trudnym położeniu na rynku pracy. Do tych grup należą: osoby długotrwale bezrobotne oraz osoby powyżej 50 roku życia.

W grupie bezrobotnych w podziale na poziom wykształcenia największy odsetek (29%) stanowią bezrobotni z zasadniczym zawodowym lub branżowym wykształceniem. Najmniej bezrobotnych jest w grupie osób z wykształceniem wyższym. W podziale na czas pozostawania bez pracy największy odsetek stanowią osoby pozostające bez pracy dłużej niż jeden rok. Czynnikiem wpływającym na poziom bezrobocia może być niewystarczająca liczba miejsc pracy, niskie zainteresowanie podnoszeniem własnych kwalifikacji oraz wykluczenie komunikacyjne, które utrudnia dotarcie do pracy. Widoczne jest zjawisko emigracji specjalistów oraz ludzi młodych w poszukiwaniu pracy w większych miastach.

Zidentyfikowane potrzeby rozwojowe:

- aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych oraz powyżej 45 roku życia
- tworzenie nowych miejsc pracy

GOSPODARKA I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

W powiecie kozienickim w 2019 roku według rejestru REGON zarejestrowanych było 4304 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 452 stanowiły podmioty gospodarki narodowej posiadające osobowość prawną. Największą grupę według formy prawnej podmiotów stanowiły spółki cywilne – 192. Na terenie powiatu kozienickiego w 2019 roku zarejestrowanych było 3439 podmiotów gospodarczych prowadzonych przez osoby fizyczne. Najbardziej liczną grupę (27%) stanowią podmioty z sekcji G –

Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle. Sekcja ta obejmuje: sprzedaż hurtową i detaliczną. Liczba osób pracujących na terenie powiatu na dzień 31 grudnia 2019 roku wyniosła 17 971 osób ogółem. Struktura podstawowych branż gospodarki to dominujące sektory, w których pracuje najwięcej osób. W podziale na poszczególne sektory gospodarki największy odsetek zatrudnionych pracuje w rolnictwie i leśnictwie. Duża grupa osób ma zatrudnienie w przemyśle i budownictwie. Na terenie powiatu najwięcej podmiotów gospodarczych działa w sektorze handlu i naprawy pojazdów oraz budownictwa. Największymi zakładami pracy są ENEA Wytwarzanie Sp. z o.o. oraz ESSELTE Polska. Rokrocznie przybywa ponad 300 nowych podmiotów gospodarki narodowej. Najwięcej podmiotów powstaje w obrębie usług, natomiast najmniej w sektorze rolnictwa i leśnictwa.

Powiat kozienicki wchodzi w skład Tarnobrzskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej EURO-PARK WISŁOSAN, dzięki czemu przedsiębiorcy z tego terenu mogą korzystać, z jej bogatej i zróżnicowanej oferty. Jednak tereny inwestycyjne w poszczególnych gminach występują jedynie w formie pojedynczych działek o niewielkiej powierzchni, przez co ich atrakcyjność jest niewielka. Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna powiatu kozienickiego została określona na średnim poziomie, jednocześnie jest jedną z wyższych w regionie radomskim. Dużym potencjałem do rozwoju inwestycji na terenie powiatu jest dobrze rozwinięta infrastruktura elektroenergetyczna, innowacyjność przedsiębiorstw oraz rozwijające się e-usługi.

Na terenie powiatu działają następujące instytucje otoczenia biznesu w postaci: Lokalnej Grupy Działania „Puszcza Kozienicka”, Cechu Rzemiosł Różnych i Małych Przedsiębiorców w Kozienicach, Stowarzyszenia „Radomskie Centrum Przedsiębiorczości” oraz Centrum Handlowo-Usługowego i Lokalnej Strefy Biznesu „Bernacik”. Ponadto przedsiębiorcy mają możliwość współpracy z Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości i Punktami Konsultacyjno-Doradczymi oraz Powiatowym Urzędem Pracy, który zapewnia doradztwo oraz szkolenia dla przedsiębiorców.

Zidentyfikowane potrzeby rozwojowe:

- potencjał do stworzenia wyspecjalizowanej gałęzi rolnictwa zwiększenia konkurencyjności produktów na rynku
- przygotowanie atrakcyjnych terenów inwestycyjnych
- tworzenie grup producenckich

PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

Powiat kozienicki ma charakter rolniczy. Taki stan można zaobserwować na podstawie struktury funkcjonalno-przestrzennej. Tereny użytkowane rolniczo zajmują 53 209 ha, co stanowi 58% całkowitej powierzchni powiatu. Grunty orne zajmują 34 409 ha, sady – 1986 ha natomiast łąki i pastwiska – 9983 ha. Z kolei powierzchnia lasów wynosi 29 207 ha. Wskaźnik lesistości kształtuje się na poziomie 31,9%. W powiecie kozienickim przeważają małe i średnie gospodarstwa rolne o przeciętnym areale od 1 do 5 ha. Głównymi kierunkami produkcji rolniczej w powiecie są zboża, owoce miękkie oraz warzywa. W strukturze zasiewów dominuje tutaj żyto, owiec, pszenżyto ozime oraz mieszanki zbożowe.

Obszar powiatu kozienickiego posiada wysokie walory przyrodnicze w krajowym i regionalnym układzie przestrzennym oraz pełni ważne funkcje ekologiczne poprzez funkcjonowanie tu dolin rzek Wisły i Pilicy. Powierzchnia terenów chronionych stanowi prawie 12% powierzchni powiatu. Na terenie powiatu znajduje się Kozienicki Park Krajobrazowy, obszary Natura 2000, 5 rezerwatów oraz 58 pomników przyrody.

Przemysł zlokalizowany na terenie powiatu emituje duże ilości zanieczyszczeń. Ilość zanieczyszczeń gazowych na przestrzeni 9 lat wzrósł o ponad 3 mln ton rocznie. Natomiast emisja zanieczyszczeń pyłowych spadła o połowę. Lokalnymi źródłami zanieczyszczeń są kominy domów ogrzewanych indywidualnie oraz obszary dróg o dużym natężeniu ruchu.

Teren powiatu jest narażony na zagrożenie powodziowe spowodowane występowaniem dolin rzecznych Wisły, Pilicy oraz Radomki. Ponadto powiat kozienicki należy do obszarów bardzo narażonych na występowanie suszy atmosferycznej. W celu monitorowania tego zjawiska wybudowano stację monitoringu w gminie Magnuszew.

Na terenie powiatu czynne jest jedno składowisko odpadów komunalnych - Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, który znajduje się w zachodniej części miasta Kozienice. Poza odpadami komunalnymi największym wytwórcą odpadów na terenie powiatu jest ENEA Wytwarzanie S.A., która posiada własne składowisko odpadów przemysłowych w miejscowości Świerże Górne w gminie Kozienice. Ponadto Elektrownia Kozienice dysponuje zakładowym składowiskiem odpadów paleniskowych położonym we wsi Wola Chodkowska

Zidentyfikowane potrzeby rozwojowe:

- ograniczenia zanieczyszczeń gazowych
- konieczność modernizacji i budowy wałów przeciwpowodziowych
- zwiększenie dynamiki powstawania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

INFRASTRUKTURA

Dostępność infrastruktury technicznej w powiecie kozienickim stopniowo się zwiększa. Coraz więcej mieszkańców ma dostęp do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej oraz gazowej. Na przestrzeni ostatnich 10 lat liczba osób korzystających z wodociągów oraz kanalizacji wzrosła o około 10 punktów procentowych. Natomiast najmniejszy przyrost notuje się w przypadku sieci gazowej. Pokrycie siecią instalacji technicznej w poszczególnych gminach powiatu jest dosyć zróżnicowane. Największą dostępność odnotowuje się w gminie Kozienice (zwłaszcza na obszarze miasta) oraz Garbatka-Letnisko. Natomiast pozostałe gminy w większości nie mają doprowadzonej sieci gazowej, natomiast dostęp do sieci kanalizacyjnej jest znacząco poniżej średniej powiatowej.

Mieszkańcy powiatu mają dostęp do sieci telefonii mobilnej od różnych operatorów z możliwością skorzystania z internetu mobilnego wysokiej prędkości w technologii LTE. Jednak istnieją miejsca, gdzie dostęp do internetu jest utrudniony i wymaga budowy szerokopasmowej sieci, która zlikwiduje „białe plamy” w dostępie.

W powiecie kozienickim długość dróg powiatowych i gminnych o twardej nawierzchni zwiększyła się na przestrzeni ostatnich lat. W podziale na kategorie dróg największą długość mają drogi gminne oraz powiatowe. Przez teren powiatu przebiegają drogi o znaczeniu ponadlokalnym w postaci drogi krajowej nr 48 oraz drogi krajowej nr 79, które stanowią ważne szlaki komunikacyjne ułatwiające transport na dalsze odległości. Powiat kozienicki znajduje się w bliskim zasięgu dostępu do ważnych szlaków drogowych w postaci dróg S7, S12 oraz S17, a także DK50, która stanowi obwodnicę aglomeracji warszawskiej.

Istniejąca infrastruktura kolejowa w powiecie nie jest w pełni wykorzystywana. Ruch pasażerski odbywa się jedynie na dwóch liniach kolejowych, przy czym rola tego rodzaju transportu jest zmarginalizowana. Infrastruktura rowerowa stale się zwiększa. W 2020 roku istniało 25,8 km dróg dla rowerów, co stanowi ponad 12 km wzrostu w ciągu trzech lat. W Kozienicach działa bezpłatna komunikacja miejska „Linia Kozienicki Metrobus”, natomiast pozostałą część powiatu obsługują przewoźnicy prywatni. Głównym czynnikiem wpływającym na istnienie linii transportu zbiorowego jest zapotrzebowanie uczniów dojeżdżających do szkół.

Zidentyfikowane potrzeby rozwojowe:

- rozbudowa sieci gazowej

- zlikwidowanie „białych plam” w dostępie do szerokopasmowego internetu
- budowa przeprawy mostowej przez Wisłę
- stworzenia spójnej sieci ścieżek rowerowych
- zwiększenie znaczenia transportu kolejowego

MIESZKALNICTWO

W 2020 roku na terenie powiatu było 16 204 budynki mieszkalne. Z czego największy odsetek znajdował się w gminie miejsko-wiejskiej Kozienice, natomiast najmniej budynków było w gminie Gniewoszków. Średnia cena mieszkań w 2019 roku kształtowała się na poziomie 167 574 zł. Widoczny był wzrost cen na całym rynku nieruchomości ogółem, jak również na rynku wtórnym. Mediana cen dla ogółu mieszkań wyniosła 3256 zł za m² i zanotowała wzrost o prawie 200 zł w porównaniu do roku poprzedniego.

Wyposażenie mieszkań jest zróżnicowane w podziale na miasto i wieś. Największa różnica występuje w dostępie do łazienki oraz centralnego ogrzewania, gdzie widoczny jest o 20-30% mniejszy wskaźnik. Dodatkowo na przestrzeni lat można zaobserwować wzrost dostępu do instalacji wodociągowej oraz centralnego ogrzewania na terenach wiejskich. Większy odsetek mieszkań na wsi jest wyposażony również w łazienkę. Problemem jest niewystarczająca liczba mieszkań socjalnych oraz niezadawalające warunki bytowe. Dodatkowo w wyniku zwiększonych potrzeb i małego zasobu gminnego wnioskujący o przyznanie lokalu socjalnego są zmuszeni oczekiwać w kolejce na zwolnienie się lokali.

Zidentyfikowane potrzeby rozwojowe:

- doprowadzenie infrastruktury technicznej do budynków mieszkalnych
- zwiększenie gminnych zasobów mieszkań socjalnych
- poprawa warunków bytowych

KULTURA I TURYSTYKA

Instytucje kultury na terenie powiatu prowadzą szeroką działalność kulturalno-oświatową. Organizują koncerty, wystawy, kiermasze, konkursy literackie i plastyczne, spotkania autorskie oraz imprezy okolicznościowe. Oprócz Kozienickiego Domu Kultury, czy Gminnych Centrów Kultury rolę instytucji kultury pełnią najczęściej gminne biblioteki publiczne, które pełnią funkcję kulturalną, edukacyjną oraz rozrywkową dla lokalnych społeczności. Organizacją wydarzeń kulturalnych zajmują się także samorządy, zarówno powiatowy, jak i gminne. Corocznie organizowane są liczne koncerty, dożynki, festiwale, czy wystawy, na których prezentowane są m.in. rękodzieła lokalnych twórców ludowych. Do najciekawszych można zaliczyć: dni poszczególnych gmin powiatu, koncerty, kiermasze, przeglądy, święta rocznicowe, Dni Puszczy Kozienickiej, wystawy. Gminy powiatu wspólnie organizują Przegląd Kół Gospodyń Wiejskich Ziemi Kozienickiej, na którym prezentują się stowarzyszenia wiejskie. Na terenie gmin istnieją również dogodne warunki do uprawiania sportu, gdyż znajdują się tam liczne boiska sportowe, które dzięki równomiernemu rozmieszczeniu zapewniają szeroki dostęp mieszkańcom. W Kozienicach znajduje się nowoczesny stadion lekkoatletyczno-piłkarski, boiska do siatkówki plażowej, hala sportowa oraz skatepark. Na terenie powiatu działają liczne kluby sportowe oraz stowarzyszenia kultury fizycznej. Największym z nich jest KS Energia Kozienice, który zrzesza 520 członków w dwóch sekcjach: piłkarskiej oraz kolarskiej. Potencjał turystyczny powiatu kozienickiego wynika z wysokich walorów przyrodniczo-krajobrazowych. Do najbardziej urokliwych miejsc zaliczają się liczne rezerваты przyrody znajdujące się w Puszczy Kozienickiej. Turyści mogą skorzystać ze szlaków, zarówno pieszych, jak i rowerowych. Jednymi z najbardziej charakterystycznych obiektów powiatu są: Zespół Pałacowo-Parkowy w Kozienicach, Sanktuarium Maryjne w Wysokim Kole (gmina Gniewoszków), Pobenedyktyński Zespół

Klasztor w Opactwie (gmina Sieciechów). Rozwój turystyki w powiecie zauważalny jest w zwiększonej liczbie obiektów noclegowych, które niemal się podwoiły na przestrzeni 10 lat. Turyści mają możliwość skorzystania z bogatej oferty gospodarstw agroturystycznych. Dla aktywnego wypoczynku można skorzystać ze spływów kajakowych organizowanych na rzece Radomce, Pilicy i Wiśle. Wypoczynek zapewnia również Jezioro Kozienickie, Jezioro „Czaple” w Sieciechowie, zalew w Janikowie, jak również wiele kąpielisk np. w Garbatce-Letnisko. Do uprawiania sportów wodnych dostępna jest również kryta pływalnia w Kozienicach. Na terenie powiatu występują liczne zabytki oraz miejsca historyczne. W rejestrze zabytków prowadzonym przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków znajduje się 46 obiektów, które są rozproszone po całym obszarze powiatu.

Zidentyfikowane potrzeby rozwojowe:

- konieczność stworzenia spójnej sieci ścieżek rowerowych
- zwiększenie oferty noclegowej i gastronomicznej w powiecie

FINANSE

Dochody własne budżetów gmin w powiecie kozienickim kształtują się na poziomie 5 555,24 zł na osobę. Najwyżej kształtują się dochody własne gminy Kozienice, natomiast najmniejsze dochody osiąga gmina Sieciechów. W 2019 roku w stosunku do 2014 przeciętne dochody własne budżetu poszczególnych gmin w powiecie kozienickim wzrosły o 1 857,56 zł w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Powiat kozienicki uzyskał w 2019 roku dochód własny na poziomie 27 141 417 zł, z czego 14 902 845 zł stanowił podatek od osób fizycznych. Od 2017 roku widoczny jest znaczący wzrost dochodów w przeliczeniu na 1 osobę. Powiat kozienicki pozyskiwał środki z funduszy UE. W ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich dofinansowano przebudowę dróg powiatowych, a w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego przeprowadzono termomodernizację budynku administracyjnego Starostwa Powiatowego w Kozienicach. Dodatkowo pozyskano fundusze na aktywizację osób długotrwale pozostających bez pracy w powiecie kozienickim. W ramach działań PROW na lata 2014-2020 największy udział środków przeznaczono na budowę lub modernizację dróg lokalnych oraz restrukturyzację małych gospodarstw.

Zidentyfikowane potrzeby rozwojowe:

- pozyskiwanie środków funduszy UE na finansowanie różnych inwestycji, a także funduszy i środków krajowych

4.2.2. ANALIZA POTENCJAŁU PRZY WYKORZYSTANIU METODY SWOT

Analiza SWOT to technika analizy informacji porządkująca je w podziale na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- **S – Strengths (Mocne strony)** – przewagi i zalety powiatu, pozytywne czynniki wewnętrzne stanowiące o sile jednostki. Na podstawie mocnych stron można tworzyć scenariusze rozwoju związane z realizacją celów.
- **W – Weaknesses (Słabe strony)** – są to wszelkie zidentyfikowane bariery i wady, negatywne czynniki wewnętrzne, które mogą ograniczyć możliwości rozwojowe danej jednostki. Mogą przeszkodzić w realizacji celów.
- **O – Opportunities (Szanse)** – zdiagnozowane w otoczeniu pozytywne zjawiska, na które powiat nie ma bezpośredniego wpływu, ale ich wykorzystanie może przyczynić się do rozwoju danej jednostki.

- T – Threats (Zagrożenia) – zidentyfikowane w otoczeniu negatywne czynniki zewnętrzne, na które dany podmiot nie ma bezpośredniego wpływu. Ich występowanie może zakłócać planowany rozwój powiatu.

Analiza SWOT została przedstawiona w podziale na trzy obszary tematyczne:

- społeczeństwo,
- gospodarka,
- przestrzeń i środowisko.

SPOŁECZEŃSTWO

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
▪ działalność Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Opactwie ▪ działalność Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, w tym bogata oferta zajęć dodatkowych ▪ wysoki poziom edukacji w szkołach ponadpodstawowych, udział w programach międzynarodowych ▪ duży potencjał części organizacji pozarządowych działających na terenie powiatu m.in. ochotniczych straży pożarnych, kół gospodyń wiejskich i klubów sportowych ▪ organizacja wielu wydarzeń kulturalnych, sportowych, edukacyjnych, oświatowych, integracyjnych ▪ rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna ▪ wydłużający się okres życia	▪ pogłębiający się ujemny przyrost naturalny ▪ zmniejszanie się liczby ludności powiatu ▪ ujemne saldo migracji powodujące odpływ młodych i wykształconych ludzi do większych ośrodków miejskich ▪ niewystarczająco rozwinięty transport zbiorowy utrudniający dostęp do kultury/ochrony zdrowia ▪ niewystarczające środki PFRON na realizację zadań wobec osób z niepełnosprawnościami ▪ niska świadomość zdrowotna mieszkańców nt. profilaktyki chorób i zachowań prozdrowotnych ▪ ograniczony dostęp do usług medycznych, w tym do lekarza psychiatry, geriatry ▪ konkurencyjność większych ośrodków w kontekście pozyskania kadry medycznej ▪ niedostosowanie kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy ▪ niewystarczające wyposażenie szkół ponadpodstawowych w sprzęt naukowy i dydaktyczny ▪ niedostosowanie części infrastruktury do osób z niepełnosprawnościami
SZANSE	ZAGROŻENIA
▪ możliwość finansowania przedsięwzięć społecznych ze środków zewnętrznych z programów rządowych i unijnych ▪ rozwój społeczeństwa obywatelskiego ▪ rosnąca moda na zdrowy styl życia, aktywność społeczną	▪ problemy kadrowe ze znalezieniem nauczycieli oraz lekarzy i pielęgniarek ▪ pogorszenie się stanu epidemicznego w powiecie ▪ zmiany demograficzne – w tym zmniejszenie się liczby osób w wieku szkolnym w najbliższych latach ▪ starzenie się społeczeństwa

GOSPODARKA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
▪ lokalizacja dużego zakładu pracy – ENEA S.A. ▪ bliskość Warszawy – zwiększony potencjał inwestycyjny ▪ istniejące instytucje otoczenia biznesu ▪ wysokie zainteresowanie wśród firm szkoleniami z Powiatowego Urzędu Pracy ▪ innowacyjność przedsiębiorstw oraz rozwój ekologicznych gospodarstw ▪ wysoki potencjał do rozwoju turystyki weekendowej ▪ agregacja małych gospodarstw rolnych i powstawanie bardziej zautomatyzowanych ▪ rozbudowa infrastruktury komunikacyjnej w celu zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej powiatu ▪ rosnące dochody własne wpływające na coraz lepszą kondycję finansową i większe możliwości rozwojowe gmin i powiatu kozienickiego	▪ odpływ wykwalifikowanej kadry poza granice powiatu ▪ niewystarczająca liczba miejsc pracy ▪ wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych w ogóle bezrobotnych ▪ deficyt zawodów medycznych i rzemieślniczych ▪ wzrost cen mieszkań ▪ niewystarczająca powierzchnia terenów inwestycyjnych
SZANSE	ZAGROŻENIA
▪ rozwój e-usług ▪ zwiększające się zainteresowanie ekoturystyką i agroturystyką ▪ możliwość pozyskania wsparcia ze środków zewnętrznych na działania inwestycyjne ▪ możliwość wykorzystania potencjału rolniczego np. poprzez rozwój rolnictwa ekologicznego do promowania marki regionalnej/produktu regionalnego ▪ tworzenie kolektywów rolniczych lub grup producenckich w celu podnoszenia konkurencyjności ▪ nowe formy pracy i zatrudnienia (telepraca i praca zdalna)	▪ problemy kadrowe ze znalezieniem nauczycieli oraz lekarzy i pielęgniarek ▪ odpływ młodych ludzi w poszukiwaniu pracy ▪ bliskość konkurencyjnych ośrodków miejskich (Radom, Puławy), które mają bogatszą ofertę handlową ▪ spadek wpływów podatkowych ▪ metropolizacja rynku pracy oraz rynku edukacyjnego powodująca odpływ mieszkańców

PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
▪ korzystne położenie komunikacyjne – na trasie dwóch dróg krajowych (DK48 i DK79) ▪ wysoka lesistość ▪ duża powierzchnia obszarów prawnie chronionych ▪ wysokie walory krajobrazowe powiatu ▪ istniejące dziedzictwo kulturalno-historyczne ▪ duży dostęp mieszkańców do sieci wodociągowej ▪ dostępne tereny pod budownictwo mieszkaniowe ▪ wzrastająca świadomość mieszkańców na temat OZE i wzrost gospodarstw zaopatrzonych w fotowoltaikę	▪ obecność dużego składowiska odpadów w pobliżu Elektrowni Kozienice ▪ niska dostępność do infrastruktury światłowodowej ▪ słaby zasięg telefonii komórkowej ▪ niska dostępności w gminach wiejskich do sieci kanalizacyjnej ▪ występowanie rozproszonej zabudowy wiejskiej, która utrudnia rozwój infrastruktury ▪ niska świadomość ekologiczna mieszkańców, w tym odnośnie segregowania śmieci ▪ niska jakość powietrza na terenach zurbanizowanych ▪ występowanie dzikich wysypisk śmieci ▪ brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w gminach wiejskich
SZANSE	ZAGROŻENIA
▪ poprawa dostępności komunikacyjnej – budowa mostu na Wiśle oraz obwodnicy Kozienic ▪ likwidacja regionalnego wykluczenia komunikacyjnego, np. za pomocą program Kolej Plus ▪ ograniczenie niskiej emisji za pomocą programu „Czyste Powietrze” ▪ programy rządowe i finansowane ze środków unijnych związane z likwidacją „białych plam” ▪ działania na rzecz poprawy jakości powietrza – wymiana pieców, rezygnacja z węgla ▪ popularyzacja odnawialnych źródeł energii	▪ duże zagrożenie powodziowe ▪ anomalie pogodowe w postaci burz, nawałnic i susz ▪ zwiększająca się ilość odpadów oraz wzrost kosztów utylizacji ▪ zanieczyszczenie środowiska poprzez „dzikie” wysypiska ▪ zanieczyszczenie powietrza z powodu niskiej emisji ▪ ciągły wzrost liczby pojazdów i rosnące obciążenie ciągów komunikacyjnych

5. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ

Struktura funkcjonalno-przestrzenne powiatu kozienickiego jest zróżnicowana, na co wpływ ma charakter poszczególnych gmin. Ogólnie można wskazać, że powiat kozienicki ma charakter rolniczy. Tereny użytkowane rolniczo zajmują 53 209 ha, co stanowi 58% całkowitej powierzchni powiatu. Grunty orne zajmują 34 409 ha, sady – 1986 ha natomiast łąki i pastwiska – 9983 ha. Z kolei powierzchnia lasów wynosi 29 207 ha. Wskaźnik lesistości kształtuje się na poziomie 31,9%. Warto zauważyć, że rozmieszczenie lasów jest nierównomierne. Największą lesistość odnotowuje się w gminach: Kozienice, Garbatka-Letnisko oraz Grabów nad Pilicą, a najmniejszą – Sieciechów i Gniewoszków (Rysunek 2).

Kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej jest głównie domeną samorządu gminnego, który odpowiada za opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Każda z gmin powiatu kozienickiego ma opracowane studium, przy czym w przypadku czterech gmin dokumenty ze względu na czas opracowania są już nieaktualne tj.:

- gmina Gniewoszków (Uchwała nr XX/192/01 Rady Gminy w Gniewoszkowie z dnia 09.02.2001 r.)
- gmina Grabów nad Pilicą (Uchwała nr IV/33/2000 Rady Gminy Grabów nad Pilicą z dnia 28.06.2000 r.),
- gmina Magnuszew (Uchwała nr VI/250/2013 Rady Gminy w Magnuszewie z dnia 19 grudnia 2013 r.),
- gmina Sieciechów (Uchwała nr XVI/91/99 Rady Gminy w Sieciechowie z dnia 28.12.1999 r.).

Pozostałe gminy w swoich Studiach wskazują na kierunki rozwoju przestrzennego. Najważniejsze informacje w tym zakresie zostały przedstawione poniżej:

Uchwała nr XX/258/2020 Rady Miejskiej w Kozienicach z dnia 30 czerwca 2020 roku w sprawie uchwalenia częściowej zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Kierunki zagospodarowania terenów:

- 1) Bezwzględne zachowanie historycznego układu urbanistycznego szczególnie w rejonie Osiedla Pokoju, Borki I i Borki II (plan Antoniego Fontany).
- 2) Zagęszczenie istniejącej zabudowy, a dopiero w dalszej kolejności przeznaczanie pod zabudowę terenów niezabudowanych, zaczynając od tych sąsiadujących przy terenach zabudowanych.
- 3) Tereny zieleni miejskiej powinny tworzyć zwarty system składający się z parków, zieleni urządzonej, lasów miejskich, zieleńców, zieleni cmentarnej i zieleni towarzyszącej ciągom komunikacyjnym.
- 4) Wprowadzanie zieleni na terenach zlokalizowanych wzdłuż obszarów kolejowych, które stwarzają barierę izolacyjną.
- 5) Obiekty przemysłowe powinny powstawać w pobliżu infrastruktury drogowej i kolejowej ze względu na generowany hałas i zanieczyszczenia.
- 6) Ograniczenia lokalizowania zabudowy na terenach zagrożonych powodzią.

Uchwała Nr XVIII/113/20 Rady Gminy Garbatka-Letnisko z dnia 30 Października 2020 r. w sprawie uchwalenia zmiany Nr 5 Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Garbatka-Letnisko

Kierunki zagospodarowania terenów

- 1) Rozwój terytorialny gminy w kierunku południowo-wschodnim ze względu na słabe gleby w tamtym obszarze.
- 2) Wykorzystywanie najżyźniejszych gleb środkowej i południowej części gminy do prowadzenia na nich produkcji rolniczej.
- 3) Utworzenie terenów turystyczno-wypoczynkowych wraz z układem komunikacyjnym na obszarach północnym i południowym gminy, na które składa się Puszcza Kozienicka i dolina rzeki Policzanki.
- 4) Ochrona terenów leśnych gminy oraz utrzymywanie elementów tworzących lokalny system przyrodniczy.

- 5) Gromadzenie zasobów gruntów komunalnych z przeznaczeniem pod konkretne funkcje.
- 6) Istotne jest kształtowanie architektury krajobrazu dla miejscowości Garbatka Letnisko, która charakteryzuje się dużym udziałem terenów turystyczno-wypoczynkowych.

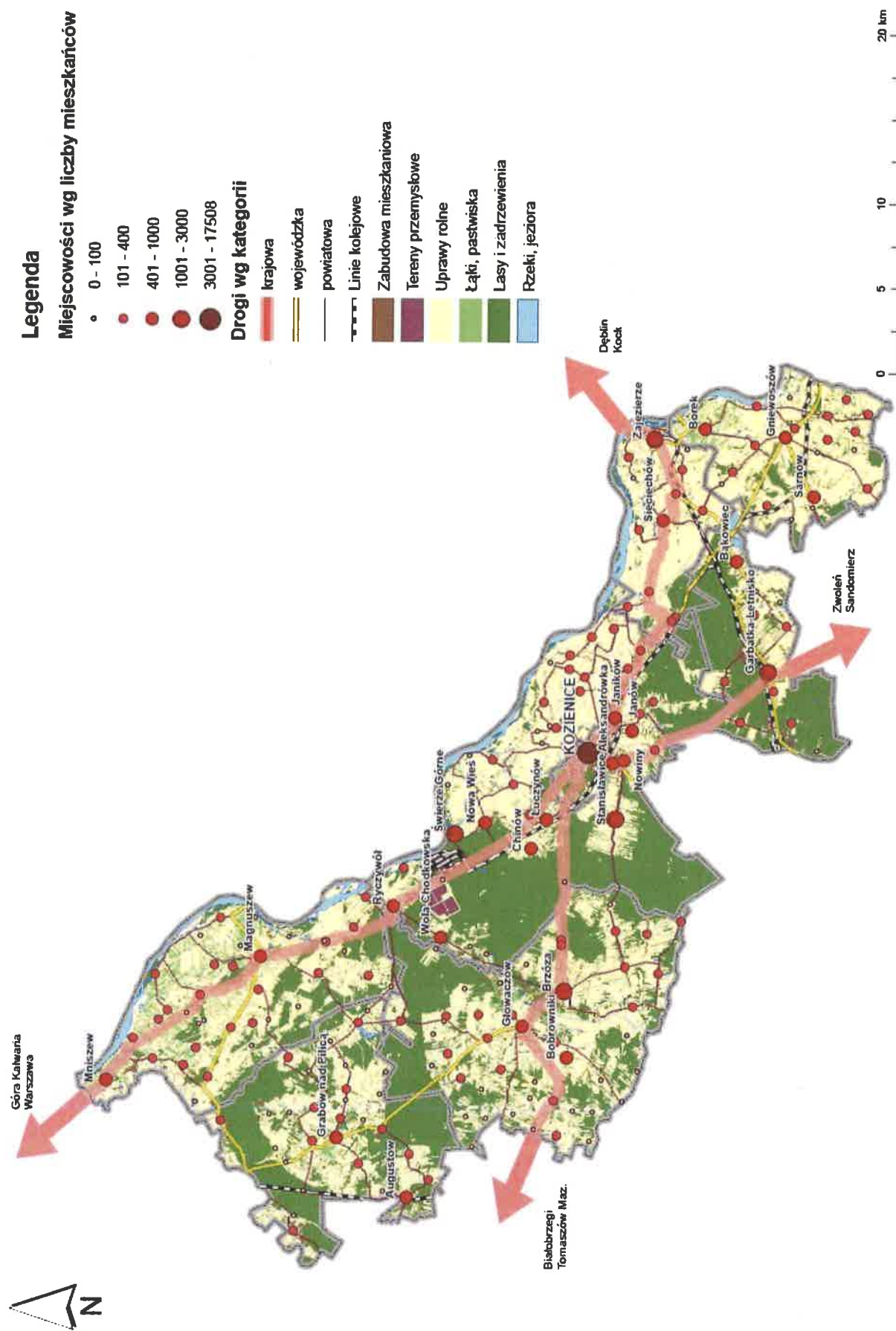
Uchwała nr XVI/91/2020 Rady Gminy Głowaczów z dnia 31 stycznia 2020 roku w sprawie częściowej zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Głowaczów

Kierunki zagospodarowania terenów:

- 1) Harmonijny rozwój miejscowości wraz z wiodącą funkcją rolniczą w środkowych obszarach gminy.
- 2) Wykorzystywanie dobrych w skali gminy przydatności naturalnej gleb dla intensyfikacji produkcji rolniczej w środkowych terenach gminy.
- 3) Ochrona i zachowanie środowiska przyrodniczego w dolinie Radomki i na terenach leśnych.
- 4) Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej.
- 5) Wyznaczenie terenów do ochrony i zachowania użytków rolnych przed zmianą użytkowania i obszarów sukcesywnego wyłączenia użytków rolnych z produkcji rolniczej.

Biorąc pod uwagę wskazane kierunki rozwoju przestrzennego oraz fakt, że Strategia opiera się na zasadach zrównoważonego rozwoju, zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w powiecie rekomenduje się:

- Ochronę i utrzymanie niezabudowanych terenów otwartych oraz istniejącego systemu terenów aktywnych przyrodniczych oraz terenów upraw rolnych.
- Dążenie do zwartości zabudowy.
- Zapewnienie spójnego, zintegrowanego rozwoju sieci dróg i komunikacji zbiorowej.
- Wzmacnianie ośrodka miejskiego – miasta Kozienice oraz rozwój gminnych ośrodków wiejskich.
- Lokalizowanie ewentualnie uciążliwych przedsięwzięć gospodarczych na uzbrojonych terenach o podobnej strukturze funkcjonalnej, które są dobrze skomunikowane.
- Utworzenie spójnego systemu tras rowerowych i sieci szlaków/tras turystycznych.
- Rozwój terenów rekreacyjnych i zapewnienie dobrego dostępu do nich.
- Rozwój funkcji turystycznych, w tym poszerzanie oferty noclegowej i gastronomicznej.
- Obejmowanie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego terenów atrakcyjnych inwestycyjnie oraz utworzenie wspólnego katalogu terenów inwestycyjnych dla całego powiatu.
- Ochronę istniejących terenów zieleni.
- Ochronę cennych gleb i terenów upraw rolniczych.
- Zrealizowanie inwestycji mostu na Wiśle oraz budowa linii kolejowej.

Rysunek 2. Mapa funkcjonalno-przestrzenna powiatu kozińskiego
 Źródło: opracowanie własne na podstawie CORINE Land Cover - CLC 2018

6. WIZJA I MISJA PRZYSZŁOŚCI ROZWOJU POWIATU KOZIENICKIEGO

Wizja przedstawia obraz obszaru w perspektywie czasu. Stanowi ona docelowy wizerunek obszaru, do którego dążą interesariusze Strategii rozwoju, poprzez realizację celów i przy założeniu występowania odpowiednich warunków wewnętrznych i zewnętrznych. Wizja Powiatu Kozienickiego do roku 2030 została przedstawiona w sposób opisowy i skupia się na najistotniejszych elementach rozwoju powiatu.

Wizja Powiatu Kozienickiego do roku 2030

Powiat kozienicki będzie miejscem atrakcyjnym do zamieszkania w otoczeniu dostarczającym wysokiej jakości usługi dla mieszkańców, z bliską dostępnością do terenów cennych przyrodniczo, co umożliwi zdrowy wypoczynek i rekreację. Będzie to miejsce, w którym prężnie rozwija się rynek pracy, powstają nowe inwestycje i doceniany jest dobry klimat do prowadzenia własnej działalności gospodarczej, także na terenach rolniczych. Powiat kozienicki stanie się obszarem dostępnym komunikacyjnie, z dobrymi połączeniami do okolicznych miast, w tym do Warszawy i Radomia. Dzięki nowej przeprawie mostowej stanie się ważnym biegunem wzrostu oddziałując swoim potencjałem na okoliczne obszary.

Misja wyraża w ogólny sposób nadrzędny cel służący realizacji wizji. Jest ona określeniem roli jaką powiat ma pełnić dla swoich mieszkańców. Wyznacza główny kierunek rozwoju oraz aspiracji i dążeń wspólnoty samorządowej.

Misja Powiatu Kozienickiego do roku 2030

Misją powiatu kozienickiego jest dążenie do zapewnienia najlepszych warunków życia dla obecnych i przyszłych mieszkańców tego obszaru, poprzez ciągłe podnoszenie jakości oferowanych usług, zwiększanie dostępności komunikacyjnej, tworzenie klimatu do rozwoju przedsiębiorczości, nowoczesnego rolnictwa i wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej oraz dbanie o zachowanie istniejących potencjałów, w tym w szczególności związanych z wartościami przyrodniczymi.

7. PLAN OPERACYJNY

7.1. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE CELÓW WRAZ Z KIERUNKAMI DZIAŁAŃ

Skuteczna realizacja wizji i misji powiatu wymaga określenia celów strategicznych, które będą eliminowały lub ograniczały negatywne zjawiska występujące na obszarze powiatu. Jednocześnie cele te powinny wykorzystywać potencjał wynikający z przeprowadzonej diagnozy. Cele określają pewien stan, efekt, do którego powinny dążyć wszystkie podmioty zaangażowane w realizację Strategii.

W Strategii Rozwoju Powiatu Kozienickiego na lata 2021-2030 wyznaczonych zostało pięć celów strategicznych w trzech obszarach:

Spółeczeństwo:

- 1) Wysoki poziom świadczonych usług dla mieszkańców powiatu kozienickiego
- 2) Wysoka atrakcyjność powiatu kozienickiego jako miejsca do życia i wypoczynku

Gospodarka:

- 3) Wzrost konkurencyjności powiatu kozienickiego

Przestrzeń i środowisko:

- 4) Wzrost dostępności powiatu kozienickiego
- 5) Utrzymanie wysokich walorów przyrodniczych obszaru powiatu kozienickiego

Do każdego z celów strategicznych określone zostały cele operacyjne. Osiąga się je poprzez realizację kierunków działań. Stanowią one przedsięwzięcia, programy i projekty oraz inne zadania, które mogą być realizowane w celu osiągnięcia zakładanych celów.

Poniżej znajduje się siatka celów prezentująca powiązanie celów strategicznych z uszczegóławiającymi je celami operacyjnymi i przypisanymi kierunkami działań.

Tabela 2. Cele strategiczne, operacyjne, kierunki działań

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Kierunki działań
1. Wysoki poziom świadczonych usług dla mieszkańców powiatu kozińskiego	1.1. Utrzymanie wysokiego poziomu świadczonych usług edukacyjnych	▪ Modernizacja placówek oświatowych i doposażenie pracowni tematycznych oraz warsztatów zajęciowych. Poprawa warunków nauczania, poprzez wyposażenie pracowni przedmiotowych w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne ▪ Wsparcie działań w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online ▪ Rozwój infrastruktury edukacyjnej służącej praktycznej nauce zawodu oraz edukacji ogólnej ▪ Rozwój szkolnej infrastruktury sportowej ▪ Dookonanie systemu kształcenia zawodowego odpowiadającego na wyzwania współczesnej gospodarki, w tym rozwój nowych profili nauczania ▪ Dostosowanie placówek edukacyjnych do realizacji kształcenia wszystkich uczniów, w tym uczniów z niepełnosprawnościami ▪ Podniesienie jakości edukacji, obejmujące rozwój kompetencji kluczowych oraz wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów ▪ Rozwój programów wymiany międzynarodowej wśród uczniów ▪ Zwiększenie współpracy między szkołami a przedsiębiorcami ▪ Realizacja działań z zakresu rozwoju doradztwa zawodowego dla uczniów ▪ Rozwój kadry nauczycielskiej poprzez udział w szkoleniach, studiach ▪ Zapewnienie dostępu do internetu szerokopasmowego w placówkach oświatowych ▪ Zwiększenie dostępu do e-usług edukacyjnych w placówkach oświatowych, szczególnie na obszarach wiejskich
	1.2. Wzrost jakości i dostępności do świadczonych usług zdrowotnych	▪ Realizacja programów profilaktycznych, prowadzenie edukacji prozdrowotnej ▪ Rozszerzenie usług diagnostycznych ▪ Podejmowanie działań na rzecz zwiększenia dostępności POZ na terenie powiatu ▪ Zapewnienie wsparcia dla osób chorych psychicznie ▪ Poprawa kondycji i efektywności działania szpitala powiatowego ▪ Zwiększenie dostępności do lekarzy specjalistów i usług rehabilitacyjnych, w szczególności na obszarach wiejskich

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Kierunki działań
		▪ Rozszerzenie zakresu opieki senioralnej, o utworzenie oddziału geriatrycznego w szpitalu powiatowym ▪ Rozszerzenie bazy łóżkowej Zakładu Pielęgnacyjno-Opiekuńczego ▪ Rozwój opieki długoterminowej ▪ Poprawa jakości obsługi pacjenta
	1.3. Rozwój systemu wsparcia dla rodzin mających trudności w wypełnianiu swoich podstawowych funkcji	▪ Realizacja Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Koziennickim ▪ Wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla rodzin z problemami wychowawczo-opiekuńczymi ▪ Rozwój rodzinnej pieczy zastępczej ▪ Utrzymanie wysokich standardów świadczonych usług w ramach instytucjonalnej pieczy zastępczej
	1.4. Wspieranie osób z niepełnosprawnością oraz osób starszych	▪ Realizacja Powiatowego Programu na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami w Powiecie Koziennickim w latach 2021 - 2027 ▪ Prowadzenie monitoringu dotyczącego potrzeb osób objętych wsparciem i upowszechnianie informacji w tym zakresie ▪ Udzielanie poradnictwa specjalistycznego ▪ Promowanie powstawania placówek pobytu dziennego i całonocnego dla osób potrzebujących wsparcia ▪ Dostosowanie obiektów użyteczności publicznej, w tym szkół oraz przestrzeni publicznych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami ▪ Realizowanie programów zwiększających aktywność społeczną osób starszych i z niepełnosprawnościami ▪ Dostosowanie i utrzymanie odpowiedniej infrastruktury technicznej domu pomocy społecznej dla zapewnienia ciągłości świadczenia usług dla osób z niepełnosprawnościami
	1.5. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie, przestępczości i uzależnieniom	▪ Realizowanie Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Koziennickim ▪ Współpraca i koordynacja działań między przedstawicielami różnych podmiotów/jednostek zajmujących się problemem przemocy ▪ Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa dla osób dotkniętych przemocą i uzależnieniami

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Kierunki działań
		▪ Wsparcie i ochrona osób dotkniętych przemocą w rodzinie i uzależnieniami ▪ Zapewnienie miejsc w specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla osób potrzebujących schronienia w związku z występującą przemocą w rodzinie ▪ Prowadzenie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, przestępczości i uzależnieniom ▪ Upowszechnianie informacji o możliwościach i formach wsparcia oraz instytucjach udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą i uzależnieniami
	1.6. Wysoka skuteczność działania Starostwa Powiatowego i innych podmiotów	▪ Rozwój e-usług i upowszechnienie stosowania e-usług wśród mieszkańców ▪ Wzmocnienie wykorzystania przez administrację publiczną potencjału rozwiązań informatycznych w obszarze e-usług oraz rozwój publicznie dostępnych baz danych ▪ Zapewnienie obywatelom i przedsiębiorcom szybkich i wygodnych e-usług ze strony administracji publicznej ▪ Działania ukierunkowane na rozwój kadr, szkolenia wewnętrzne i zewnętrzne (polityka szkoleniowa i płacowa) – podnoszenie standardów świadczonych usług ▪ Poprawa warunków pracy ▪ Wysoka skuteczność pozyskiwania funduszy zewnętrznych ▪ Rozwój współpracy międzyzarodowej samorządu ▪ Utrzymanie wysokiego poziomu ochrony konsumentów poprzez: - zwiększenie edukacji konsumentów, poprzez nawiązanie współpracy z gminami i organizowanie w nich szkoleń dla konsumentów, - zwiększenie współpracy z przedsiębiorcami w kierunku ich edukacji w obszarze praw, ale i obowiązków konsumentów i przedsiębiorców, - współpracę ze szkołami w zakresie edukacji konsumenckiej uczniów, - zwiększenie współpracy z lokalnymi mediami w kierunku edukacji konsumenckiej,

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Kierunki działań
		- stałą współpracę z Uniwersytetem Trzeciego Wieku w Kozienicach, w zakresie podnoszenia wiedzy i świadomości konsumenckiej seniorów, - współpracę z Policją w ochronie konsumentów i ich edukacji.
2. Wysoka atrakcyjność powiatu kozienickiego jako miejsca do życia i wypoczynku	2.1. Wspieranie rozwoju kapitału społecznego	▪ Tworzenie warunków dla skutecznego działania organizacji pozarządowych ▪ Realizowanie projektów skierowanych do młodzieży, nastawionych na promowanie postaw prospołecznych i przedsiębiorczych ▪ Wspieranie działań integrujących, zwiększających aktywność społeczną
	2.2. Rozwój oferty sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej w powiecie	▪ Modernizacja i zapewnienie dostępności do obiektów kulturalnych zlokalizowanych na terenie powiatu (w zakresie architektury i oferty, w tym z wykorzystaniem nowych technologii) dla wszystkich grup społecznych ▪ Rozwój i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej ▪ Organizacja wydarzeń kulturalnych, turystycznych i sportowych oraz wspieranie realizacji projektów kulturalnych przez grupy/podmioty działające na terenie powiatu ▪ Wspieranie rozwoju edukacji kulturalnej i artystycznej ▪ Kształtowanie tożsamości kulturowej i promowanie dziedzictwa kulturowego
	2.3. Wspieranie prowadzenia skutecznej polityki mieszkaniowej	▪ Wsparcie w zakresie pozyskiwania terenów pod budownictwo mieszkaniowe ▪ Promowanie i wspieranie inicjatyw budownictwa społecznego ▪ Inicjowanie działań na rzecz tworzenia polityki mieszkaniowej w powiecie
3. Wzrost konkurencyjności powiatu kozienickiego	3.1. Wzrost poziomu atrakcyjności inwestycyjnej powiatu	▪ Wspieranie tworzenia terenów inwestycyjnych w powiecie ▪ Zapewnienie wysokiego poziomu obsługi inwestorów i dobrego dostępu do informacji ▪ Wykorzystywanie skutecznych metod promocji ▪ Prowadzenie spójnej promocji terenów inwestycyjnych

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Kierunki działań
	3.2. Atrakcyjne warunki do rozwoju aktywności gospodarczej mieszkańców	▪ Prowadzenie programów aktywizacyjnych dla osób zagrożonych wykluczeniem lub wykluczonych na rynku pracy ▪ Wspieranie tworzenia kadr atrakcyjnych na rynku pracy (szkolenia, programy przekwalifikowania osób, współpraca z biznesem w zakresie edukacji dostosowanej do ich potrzeb, programy stażowe i praktyki) ▪ Rozwój usług doradztwa zawodowego ▪ Wspieranie mieszkańców w zakładaniu i prowadzeniu własnej działalności gospodarczej ▪ Poprawa warunków do prowadzenia działalności gospodarczej – tworzenie przestrzeni do pracy/incubatory dla przedsiębiorczych ▪ Pomoc w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na rozwój i prowadzenie działalności gospodarczej ▪ Rozwój i profesjonalizacja usług otoczenia biznesu
	3.3. Rozwój gospodarczy obszarów wiejskich	▪ Tworzenie warunków do zwiększenia inwestycji pozarolniczych – głównie w przemyśle rolno-spożywczym ▪ Wspieranie tworzenia pozarolniczych miejsc pracy ▪ Wspieranie określonych kierunków produkcji rolniczej i tworzenie sieci współpracy w tym zakresie ▪ Wspieranie rozwoju oferty agroturystycznej
	3.4. Wzrost atrakcyjności turystycznej powiatu	▪ Rozwój spójnej sieci szlaków pieszych, rowerowych, konnych i wodnych oraz tras narciarstwa biegowego ▪ Wspieranie tworzenia turystycznych szlaków tematycznych, lokalnych produktów oraz usług turystycznych ▪ Prowadzenie spójnej promocji oraz informacji turystycznej w powiecie ▪ Poprawa dostępności obiektów zabytkowych i miejsc związanych z dziedzictwem kulturowo-historycznym ▪ Inicjowanie działań związanych ze wsparciem właścicieli obiektów zabytkowych i o wartości historyczno-kulturowej w pozyskaniu środków na działania renowacyjne ▪ Wsparcie rozwoju działalności uzdrowiskowej i lotniskowej w powiecie ▪ Działania na rzecz rozwoju oferty noclegowej w powiecie

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Kierunki działań
4. Wzrost dostępności powiatu kozienickiego	4.1. Wysoka dostępność komunikacyjna powiatu kozienickiego i jego miejscowości	▪ Budowa, rozbudowa, przebudowa dróg powiatowych celem uzyskania odpowiednich standardów ▪ Podnoszenie poziomu bezpieczeństwa ruchu drogowego ▪ Organizacja publicznego transportu zbiorowego ▪ Wzrost poziomu wykorzystania transportu niskoemisyjnego i bezemisyjnego ▪ Działania na rzecz budowy mostu przez Wisłę wraz z niezbędnymi drogami dojazdowymi ▪ Zwiększenie dostępności transportowej, służącej poprawie atrakcyjności lokalnego rynku pracy i terenów inwestycyjnych ▪ Wykorzystanie programów wsparcia rozwoju elektromobilności ▪ Wspieranie działań na rzecz budowy obwodnicy Kozienic
	4.2. Wzrost poziomu zabezpieczeń przeciw klęskom żywiołowym	▪ Rozwój i modernizacja systemu zabezpieczeń przeciwpowodziowych wzdłuż głównych rzek w powiecie ▪ Rozwój systemu powiadomień o zagrożeniach klęskami żywiołowymi ▪ Działania na rzecz doposażenia i utrzymania wysokiego poziomu funkcjonowania jednostek ratowniczych
	4.3. Poprawa dostępności do sieci teleinformatycznej	▪ Wsparcie działań umożliwiających rozwój infrastruktury szerokopasmowej ▪ Rozwój Internetu bezprzewodowego wysokiej jakości ▪ Rozwój infrastruktury i dostępności do telefonii komórkowej
	5.1. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu kozienickiego	▪ Prowadzenie działań edukacyjnych dla wszystkich grup społecznych ▪ Promowanie walorów przyrodniczych powiatu i ich wartości ▪ Wspieranie działań na rzecz promowania podłączania się do sieci wodociągowo-kanalizacyjnej oraz gazowej ▪ Promowanie i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii
5. Utrzymanie wysokich walorów przyrodniczych obszaru powiatu kozienickiego	5.2. Efektywna ochrona środowiska i wspieranie adaptacji do zmian klimatycznych	▪ Wspieranie programów ograniczających zjawisko niskiej emisji ▪ Działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej ▪ Wspieranie programów małej retencji, zapobiegania suszy i tagodzenia jej skutków ▪ Działania na rzecz rozwoju sieci wodociągowej i kanalizacyjnej i budowy przydomowych oczyszczalni ścieków ▪ Wspieranie działań retencji przydomowej, w tym z wód opadowych

Cel strategiczny	Cele operacyjne	Kierunki działań
		- Rozwój sieci monitoringu zanieczyszczeń środowiska naturalnego - Wspieranie spójnego systemu gospodarowania odpadami, dążenie do obiegu zamkniętego
	5.3. Poprawa ładu przestrzennego w powiecie kozienskim	- Działania na rzecz ochrony zwartych kompleksów głęb wysokiej klasy - Działania na rzecz ochrony i kształtowania krajobrazu - Wprowadzenie zasad gospodarowania przestrzenią z poszanowaniem potrzeb ochrony środowiska - Wspieranie ochrony obszarów cennych przyrodniczo (w tym prawnie chronionych) i przeciwdziałanie ich defragmentacji - Wspieranie działań rewitalizacji w mieście i na obszarach wiejskich

Źródło: opracowanie własne

7.2. ZINTEGROWANE PODEJŚCIA DO STWIERDZONYCH POTRZEB ROZWOJOWYCH I POTENCJAŁÓW

Na podstawie potrzeb rozwojowych określonych w diagnozie, wyznaczono cele strategiczne oraz cele operacyjne. Poniższe cele są ze sobą zintegrowane i odpowiadają na najważniejsze problemy i wyzwania powiatu kozienskiego. Poniższa macierz wskazuje, że zidentyfikowane potrzeby będą kompleksowo zapewniane poprzez realizację celów z różnych obszarów (społeczeństwo, gospodarka, przestrzeń i środowisko).

Tabela 3. Zintegrowane podejście do realizacji potrzeb rozwojowych i wykorzystania potencjałów

Zidentyfikowane potrzeby rozwojowe	Potencjały	Cele operacyjne odpowiadające na zidentyfikowane potrzeby/potencjały
Społeczeństwo i demografia - wzrost zapotrzebowania na usługi społeczne - zapewnienie korzystnych warunków do zakładania rodziny w postaci nowych źródeł i przedszkoli - zastosowanie programów zachęcających do osiedlania się w powiecie kozienskim oraz tworzenie warunków do powstawania nowych miejsc pracy - wspieranie zdobywania kompetencji i kwalifikacji potrzebnych na rynku pracy	wydłużający się okres życia	1.2. Wzrost jakości i dostępności do świadczonych usług zdrowotnych 1.4. Wspieranie osób z niepełnosprawnością oraz osób starszych 1.6. Wysoka skuteczność działania Starostwa Powiatowego i innych podmiotów 2.1. Wspieranie rozwoju kapitału społecznego 3.1. Wzrost poziomu atrakcyjności inwestycyjnej powiatu 3.2. Atrakcyjne warunki do rozwoju aktywności gospodarczej mieszkańców 3.3. Rozwój gospodarczy obszarów wiejskich

Zidentyfikowane potrzeby rozwojowe	Potencjały	Cele operacyjne odpowiadające na zidentyfikowane potrzeby/potencjały
- konieczność zapewnienia usług zdrowotnych i rehabilitacyjnych, dostosowanych do zmian związanych ze starzeniem się społeczeństwa - konieczność promowania aktywności wśród osób starszych Edukacja - konieczność dopasowania programów kształcenia do potrzeb rynku pracy - potrzeba modernizacji i utworzenia nowych pracowni naukowych oraz warsztatów zawodowych - dostosowanie placówek oświatowych do osób niepełnosprawnych - konieczność poprawy warunków lokalowych i budowę nowej siedziby Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Kozienicach - zwiększenie liczby praktyk i projektów międzynarodowych w postaci programów typu Erasmus+ - zorganizowanie publicznego transportu zbiorowego w powiecie kozienickim Problemy i usługi społeczne - rozwijanie usług społecznych, bytowych i wspomagających - dostosowanie budynków do osób z niepełnosprawnościami poprzez likwidację barier architektonicznych i komunikacyjnych - modernizacja Domu Pomocy Społecznej oraz zwiększenie liczby miejsc dla osób wymagających wsparcia	wysoki poziom edukacji w szkołach ponadpodstawowych, udział w programach międzynarodowych	4.1. Wysoka dostępność komunikacyjna powiatu kozienickiego i jego miejscowości 4.3. Poprawa dostępności do sieci teleinformatycznej 5.1. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu kozienickiego 1.1. Utrzymanie wysokiego poziomu świadczonych usług edukacyjnych 2.1. Wspieranie rozwoju kapitału społecznego 2.2. Rozwój oferty sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej w powiecie 3.1. Atrakcyjne warunki do rozwoju aktywności gospodarczej mieszkańców (w zakresie m.in. doradztwa zawodowego prowadzonego w szkołach zawodowych/technikach) 4.1. Wysoka dostępność komunikacyjna powiatu kozienickiego i jego miejscowości
	- działalność Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Opactwie - działalność Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, w tym bogata oferta zajęć dodatkowych	1.3. Rozwój systemu wsparcia dla rodzin mających trudności w wypełnianiu swoich podstawowych funkcji 1.4. Wspieranie osób z niepełnosprawnością oraz osób starszych 1.5. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie, przestępczości i uzależnieniom 3.2. Atrakcyjne warunki do rozwoju aktywności gospodarczej mieszkańców

Zidentyfikowane potrzeby rozwojowe	Potencjały	Cele operacyjne odpowiadające na zidentyfikowane potrzeby/potencjały
▪ zwiększenie wydatków na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami ▪ realizowanie działań ograniczających pozostałe problemy społeczne, takie jak przemoc w rodzinie, przestępczość, uzależnienia, a także wspieranie rodzin dysfunkcyjnych oraz dzieci objętych pieczą zastępczą		
Ochrona zdrowia ▪ konieczność wzrostu liczby usług opiekuńczych oraz zdrowotnych ▪ wsparcie dla osób chorych psychicznie ▪ organizacji domów dziennego pobytu ▪ zapewnienie wystarczającej liczby specjalistów i personelu medycznego	nie zidentyfikowano	1.2. Wzrost jakości i dostępności do świadczonych usług zdrowotnych 1.4. Wspieranie osób z niepełnosprawnością oraz osób starszych
Kapitał społeczny ▪ zwiększenie częstotliwości przeprowadzania konsultacji społecznych ▪ wprowadzenie budżetów obywatelskich ▪ zwiększenie zaangażowania młodzieży w życie społeczne	▪ duży potencjał części organizacji pozarządowych działających na terenie powiatu m.in. ochotniczych straży pożarnych, kół gospodyń wiejskich i klubów sportowych	2.1. Wspieranie rozwoju kapitału społecznego
Rynek pracy ▪ aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych oraz powyżej 45 roku życia ▪ tworzenie nowych miejsc pracy ▪ wspieranie zdobywania kompetencji i kwalifikacji potrzebnych na rynku pracy	▪ lokalizacja dużego zakładu pracy – ENEA S.A. ▪ bliskość Warszawy – zwiększony potencjał inwestycyjny	1.4. Wspieranie osób z niepełnosprawnością oraz osób starszych 1.6. Wysoka skuteczność działania Starostwa Powiatowego i innych podmiotów 2.1. Wspieranie rozwoju kapitału społecznego 3.1. Wzrost poziomu atrakcyjności inwestycyjnej powiatu 3.2. Atrakcyjne warunki do rozwoju aktywności gospodarczej mieszkańców 3.3. Rozwój gospodarczy obszarów wiejskich

Zidentyfikowane potrzeby rozwojowe	Potencjały	Cele operacyjne odpowiadające na zidentyfikowane potrzeby/potencjały
Gospodarka i przedsiębiorczość - potencjał do stworzenia wyspecjalizowanej gałęzi rolnictwa, zwiększenia konkurencyjności produktów na rynku - przygotowanie atrakcyjnych terenów inwestycyjnych - tworzenie grup producenckich	- agregacja małych gospodarstw rolnych oraz ich większa automatyzacja w istniejące instytucje otoczenia biznesu - wysokie zainteresowanie wśród firm szkoleniami z Powiatowego Urzędu Pracy - innowacyjność przedsiębiorstw oraz rozwój ekologicznych gospodarstw	4.1. Wysoka dostępność komunikacyjna powiatu kozienickiego i jego miejscowości 4.3. Poprawa dostępności do sieci teleinformatycznej 3.1. Wzrost poziomu atrakcyjności inwestycyjnej powiatu 3.2. Atrakcyjne warunki do rozwoju aktywności gospodarczej mieszkańców 3.3. Rozwój gospodarczy obszarów wiejskich 3.4. Wzrost atrakcyjności turystycznej powiatu 4.1. Wysoka dostępność komunikacyjna powiatu kozienickiego i jego miejscowości
Przestrzeń i środowisko - ograniczenia zanieczyszczeń gazowych - konieczność modernizacji i budowy wiatów przeciwpowodziowych - zwiększenie dynamiki powstawania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	- wysoki potencjał do rozwoju turystyki weekendowej - wysoka lesistość - duża powierzchnia obszarów prawnie chronionych - wysokie walory krajobrazowe powiatu - wzrastająca świadomość mieszkańców na temat OZE i wzrost gospodarstw zaopatrzonych w fotowoltaikę	4.2. Wzrost poziomu zabezpieczeń przeciw klęskom żywiołowym 5.1. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu kozienickiego 5.2. Efektywna ochrona środowiska i wspieranie adaptacji do zmian klimatycznych 5.3. Poprawa ładu przestrzennego w powiecie kozienickim

Zidentyfikowane potrzeby rozwojowe		Potencjały	Cele operacyjne odpowiadające na zidentyfikowane potrzeby/potencjały
Infrastruktura ▪ rozbudowa sieci gazowej ▪ zlikwidowanie „białych plam” w dostępie do szerokopasmowego internetu ▪ budowy przeprawy mostowej przez Wisłę ▪ stworzenia spójnej sieci ścieżek rowerowych ▪ zwiększenie znaczenia transportu kolejowego	▪ rozbudowa infrastruktury komunikacyjnej, w celu zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej powiatu ▪ korzystne położenie komunikacyjne – na trasie dwóch dróg krajowych (DK48 i DK79)	4.1. Wysoka dostępność komunikacyjna powiatu kozienickiego i jego miejscowości 4.3. Poprawa dostępności do sieci teleinformatycznej 3.4. Wzrost atrakcyjności turystycznej powiatu	
Mieszkalnictwo ▪ doprowadzenie infrastruktury technicznej do budynków mieszkalnych ▪ zwiększenie gminnych zasobów mieszkań socjalnych ▪ poprawa warunków bytowych	▪ duży dostęp mieszkańców do sieci wodociągowej ▪ dostępne tereny pod budownictwo mieszkaniowe	2.3. Wspieranie prowadzenia skutecznej polityki mieszkaniowej 5.2. Efektywna ochrona środowiska i wspieranie adaptacji do zmian klimatycznych	
Kultura i turystyka ▪ konieczność stworzenia spójnej sieci ścieżek rowerowych ▪ zwiększenie oferty noclegowej i gastronomicznej w powiecie	▪ organizacja wielu wydarzeń kulturalnych, sportowych, edukacyjnych, oświatowych, integracyjnych ▪ istniejące dziedzictwo kulturalno-historyczne ▪ rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna	2.2. Rozwój oferty sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej w powiecie 3.4. Wzrost atrakcyjności turystycznej powiatu	
Finanse ▪ pozyskiwanie środków funduszy UE na finansowanie różnych inwestycji	▪ rosnące dochody własne wpływające na coraz lepszą kondycję finansową i większe możliwości rozwojowe gmin i powiatu kozienickiego	1.6. Wysoka skuteczność działania Starostwa Powiatowego i innych podmiotów	

Źródło: opracowanie własne

7.3. WYKAZ ZADAŃ INWESTYCYJNYCH REALIZUJĄCYCH CELE STRATEGICZNE

Najniższym poziomem wdrażania Strategii jest realizacja konkretnych zadań inwestycyjnych wpisujących się w poszczególne kierunki działań. Poniżej znajduje się wykaz priorytetowych zadań inwestycyjnych, który powinien mieć swoje odzwierciedlenie w Wieloletniej Prognozie Finansowej. Wykaz zadań inwestycyjnych nie stanowi katalogu zamkniętego i może być uzupełniany o dodatkowe pozycje wpisujące się w cele strategiczne i służące wdrażaniu Strategii.

Tabela 4 przedstawia opracowane cele strategiczne oraz bardziej szczegółowe cele operacyjne, a także zadania inwestycyjne, które przypisano każdemu celowi operacyjnemu. Aby móc zrealizować określone zadania inwestycyjne, ważne jest pozyskiwanie na ich realizację środków finansowych. Przy poszczególnych zadaniach inwestycyjnych wpisano potencjalne możliwe źródła finansowania ze środków zewnętrznych. Jednocześnie należy zauważyć, że w wielu przypadkach dokumentacja dot. programów jest na dużym poziomie ogólności i dopiero regulaminy poszczególnych konkursów/zadań wskażą, czy rzeczywiście będzie istniała możliwość skorzystania z tych środków. Wśród potencjalnych źródeł finansowych są:

- Program Regionalny: Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027 (projekt) (w skrócie: PO FM 2021-2027),
- Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (projekt) (w skrócie: FEnIKS 2021-2027),
- Program Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej (projekt) (w skrócie: FE PW 2021-2027),
- Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności 2021-2027 (projekt) (w skrócie: KPO 2021-2027),
- Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej 2023-2027 (projekt) (w skrócie: PS WPR 2023-2027),
- Polski Ład¹,
- Adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczanie skutków zagrożeń środowiska, Programy szczegółowe: Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach; Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach – finansowanie retencji na wsi – program Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (w skrócie: NFOŚiGW),
- Zeroemisyjny system energetyczny, Program: Agroenergia – program Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (w skrócie: NFOŚiGW),
- Dobra jakość powietrza, Programy: Czyste Powietrze; Budownictwo energooszczędne; SOWA – oświetlenie zewnętrzne – programy Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (w skrócie: NFOŚiGW),
- Program Dostępność Plus – program Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej (w skrócie: MFIPR),
- Program Sport dla wszystkich 2021 – program Ministerstwa Sportu (w skrócie: MS),
- Program ERASMUS 2021-2027,
- Program Centra opiekuńczo-mieszkalne 2021 – program Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej (w skrócie: MriPS),
- Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg²,
- Fundusz Pracy,
- Program Mosty dla Regionów,
- Program Budowy Obwodnic na lata 2020 – 2030.

¹ Ze względu na to, iż program Polski Ład w swoich obszarach działań nawiązuje do licznych programów społecznych tworzonych przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej (m.in. Senior+, Maluch+) omawianie niniejszych programów spowodowałoby powielenie informacji.

² Nabór wniosków dla Funduszu Rozwoju Dróg na rok 2022 zakończył się. Jednakże istnieje możliwość zgłaszania wniosków w kolejnych latach obowiązywania niniejszej Strategii, a w związku z tym fundusz ten może być jednym ze źródeł finansowania.

Pod uwagę brano te Priorytety Inwestycyjne, w ramach których możliwe jest dofinansowanie działań podejmowanych przez samorządy terytorialne, ich związki oraz instytucje zależne/podległe samorządom terytorialnym. Jako źródła finansowania wskazana jest nazwa programu zgodnie z powyższymi skrótami.

Tabela 4. Zadania inwestycyjne celów strategicznych wraz z potencjalnym źródłem finansowania

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Zadania inwestycyjne	Potencjalne źródła finansowania
1. Wysoki poziom świadczonych usług dla mieszkańców powiatu	1.1. Utrzymanie wysokiego poziomu świadczonych usług edukacyjnych	■ utworzenie warsztatów szkolnych na zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe w ZS Nr 1 w Kozienicach (budowa dostępnego dla wszystkich uczniów budynku warsztatów szkolnych, służących praktycznej nauce zawodu wraz z zakupem wyposażenia)	■ Priorytet IV, PO FM 2021-2027 ■ Przyjazna szkoła i kultura na nowy wiek, Program: Edukacyjne Pracownie Przyszłości, Polski Ład
		■ dostosowanie placówek edukacyjnych do potrzeb wszystkich uczniów poprzez eliminowanie barier architektonicznych, cyfrowych i informacyjno-komunikacyjnych	■ Priorytet IV, PO FM 2021-2027 ■ Komponent C, KPO 2021-2027 ■ Obszar III, Dostępność Plus, MFIPR ■ Digital Transformation, ERASMUS 2021-2027
		■ zakup sprzętu na potrzeby zdalnej edukacji ■ doposażenie szkół ponadpodstawowych w nowoczesny sprzęt technologii informacyjnych	■ Priorytet IV, PO FM 2021-2027 ■ Komponent C, KPO 2021-2027 ■ Obszar III, Dostępność Plus, MFIPR ■ Digital Transformation, ERASMUS 2021-2027
		■ organizacja szkoleń dla nauczycieli, rozwijające ich kompetencje	■ Priorytet VI, PO FM 2021-2027 ■ Przyjazna szkoła i kultura na nowy wiek, Program: Narodowy Edukacyjny Program Wyrównywania Szans po COVID-19, Polski Ład ■ Przyjazna szkoła i kultura na nowy wiek, Program: Kompetencje cyfrowe, Polski Ład ■ Przyjazna szkoła i kultura na nowy wiek, Program: Przyjazna i dostępna szkoła dla wszystkich, Polski Ład ■ Przyjazna szkoła i kultura na nowy wiek, Program: Oświatowe MBA, Polski Ład ■ Obszar III, Dostępność Plus, MFIPR ■ Fundusz Pracy
		■ budowa siedziby Specjalnego Ośrodka Szkolno-	■ Priorytet IV, PO FM 2021-2027 ■ Dekada rozwoju, Polski Ład

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Zadania inwestycyjne	Potencjalne źródła finansowania
		Wychowawczego w Koźienicach / Budowa budynku Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego z infrastrukturą techniczną i zagospodarowanie terenu przy ul. Głowaczowskiej w Koźienicach	Program Budownictwo energooszczędne, NFOŚiGW
		zakładanie żłobków i przedszkoli na wszystkich terenach (uwaga: w ramach tego zadania powiat może przyjąć rolę partnera – zadanie należy do zadań własnych gmin wchodzących w skład powiatu)	- Priorytet IV, PO FM 2021-2027 (dotyczy przedszkoli) - Komponent A, KPO 2021-2027 (dotyczy żłobków) - Dekada rozwoju, Polski Ład (dotyczy żłobków) - Rodzina i dom w centrum życia; Program: Żłobek w każdej gminie, Polski Ład (dotyczy żłobków)
	1.2. Wzrost jakości i dostępności do świadczonych usług zdrowotnych	- remont szpitala powiatowego umożliwiającego sprawne działanie, zapewniające wysoki poziom świadczonych usług, w tym m.in. utworzenie oddziału geriatrycznego i okulistycznego - rozwój i promocja e-usług dla zdrowia poprzez rozbudowę infrastruktury informatycznej - zakup wyposażenia umożliwiającego świadczenie usług z zakresu telemedycyny i e-usług - doposażenie placówek medycznych w infrastrukturę teleinformatyczną - budowa i wyposażenie nowego bloku operacyjnego w szpitalu powiatowym	- Priorytet IV, PO FM 2021-2027 - Komponent D, KPO 2021-2027 - Plan na zdrowie, Program: Fundusz Modernizacji Szpitali i Fundusz Medyczny, Polski Ład - Plan na zdrowie, Program: Rozwój nowoczesnych technologii w służbie zdrowia, Polski Ład - Dekada rozwoju, Polski Ład - Obszar IV, Dostępność Plus, MFIPR
	1.3. Rozwój systemu wsparcia dla rodzin	stworzenie placówki wsparcia dla rodzin mających trudności w	Obszar VI, Dostępność Plus, MFIPR

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Zadania inwestycyjne	Potencjalne źródła finansowania
1.4. Wspieranie osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych	mających trudności w wypełnianiu swoich podstawowych funkcji	wypełnianiu swoich podstawowych funkcji	
		▪ budowa/rozbudowa DPS dla osób przewlekłe somatycznie chorych, w tym osób starszych ▪ likwidacja barier (architektonicznych i barier w komunikowaniu się) w dostępności dla osób z niepełnosprawnościami w istniejących budynkach w domu pomocy społecznej	▪ Priorytet IV, PO FM 2021-2027 ▪ Priorytet V, PO FM 2021-2027 ▪ Priorytet VI, FEiKS 2021-2027 ▪ Plan na zdrowie, Program: Fundusz Modernizacji Szpitali i Fundusz Medyczny, Polski Ład ▪ Plan na zdrowie, Program: Realne wsparcie osób z niepełnosprawnościami, Polski Ład ▪ Dekada rozwoju, Polski Ład ▪ Obszar I, Dostępność Plus, MFIPR ▪ Program Centra opiekuńczo-mieszkalne 2021, MRIPS
		▪ dostosowanie przestrzeni i obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, m.in. poprzez: budowę windy dla osób z niepełnosprawnościami lub budowa podjazdu dla osób z niepełnosprawnościami ▪ budynkach użyteczności publicznej, zakup pętli indukcyjnej, stworzenie ogrodu sensorycznego	▪ Priorytet IV, PO FM 2021-2027 ▪ Komponent D, KPO 2021-2027 ▪ Priorytet VI, FEiKS 2021-2027 ▪ Obszar I, Dostępność Plus, MFIPR
		▪ zakup sprzętu, aparatury medycznej oraz wyposażenia dla SPZZOZ w Kozienicach	▪ Priorytet IV, PO FM 2021-2027 ▪ Komponent D, KPO 2021-2027 ▪ Plan na zdrowie, Program: Fundusz Modernizacji Szpitali i Fundusz Medyczny, Polski Ład ▪ Plan na zdrowie, Program: Rozwój nowoczesnych technologii w służbie zdrowia, Polski Ład ▪ Dekada rozwoju, Polski Ład
		▪ utworzenie mieszkań chronionych, w tym: wspieranych i treningowych	▪ Priorytet IV, PO FM 2021-2027 ▪ Złota jesień życia, Program: Specjalne placówki łączące pokolenia, Polski Ład ▪ Obszar I, Dostępność Plus, MFIPR

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Zadania inwestycyjne	Potencjalne źródła finansowania
		stworzenie centrum opiekuńczo-mieszkalnego	- Złota jesień życia, Program: Specjalne placówki łączące pokolenia, Polski Ład - Obszar IV, Dostępność Plus, MFiPR - Program Centra opiekuńczo-mieszkalne 2021, MRIPS
1.5. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie, przestępczości i uzależnieniom		rozwój usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej na rzecz osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu	- Priorytet VII, PO FM 2021-2027 - Dekada rozwoju, Polski Ład - Złota jesień życia, Program: Walka z przemocą domową wobec dzieci i rodziców, Polski Ład - Obszar VI, Dostępność Plus, MFiPR
1.6. Wysoka skuteczność działania Starostwa Powiatowego i innych podmiotów		- rozwój geoportalu powiatu koziennickiego - cykliczne przeprowadzanie modernizacji ewidencji gruntów i budynków - rozbudowa infrastruktury informatycznej (e-usługi) - współpraca Starostwa Powiatowego i innych podmiotów	- Priorytet 1, PO FM 2021-2027 - Dekada rozwoju, Polski Ład - Cyber Poland 2025, Program: Usługi prawdziwie cyfrowe, Polski Ład - Złota jesień życia, Program: Pomoc IT dla seniora, Polski Ład - Obszar V, Dostępność Plus, MFiPR
		- rozpowszechnienie e-usług - rozwój i promocja e-usług publicznych - rozbudowa systemów informatycznych - wzmacniających odporność podmiotów publicznych na cyberataki	- Priorytet I, PO FM 2021-2027 - Komponent C, KPO 2021-2027 - Komponent D, KPO 2021-2027 - Dekada rozwoju, Polski Ład - Cyber Poland 2025, Program: Lokalne centra rozwoju kompetencji cyfrowych, Polski Ład - Cyber Poland 2025, Program: Cyfrowa gmina, Polski Ład - Cyber Poland 2025, Program: Walka z cyberprzestępczością, Polski Ład - Obszar V, Dostępność Plus, MFiPR - Obszar VI, Dostępność Plus, MFiPR
		- szkolenia dla mieszkańców i pracowników w zakresie e-usług - szkolenia z zakresu umiejętności wdrażania i świadczenia e-usług publicznych dla pracowników Jst	- Priorytet I, PO FM 2021-2027 - Dekada rozwoju, Polski Ład - Złota jesień życia, Program: Pomoc IT dla seniora, Polski Ład - Obszar V, Dostępność Plus, MFiPR

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Zadania inwestycyjne	Potencjalne źródła finansowania
2. Wysoka atrakcyjność powiatu		szkolenia w zakresie podniesienia kompetencji cyfrowych mieszkańców powiatu kozienickiego	
	2.1. Wsparcie rozwoju kapitału społecznego	wsparcie powstania podmiotu ekonomii społecznej	- Pryorytet V, PO FM 2021-2027 - Obszar VI, Dostępność Plus, MFIPR - Fundusz Pracy
	2.2. Rozwój oferty sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej w powiecie	rozbudowa bazy sportowej przy I Liceum Ogólnokształcącym w Kozienicach	- Pryorytet IV, PO FM 2021-2027 - Dekada rozwoju, Zadanie: dostępne usługi społeczne, Polski Łód
3. Wzrost konkurencyjności powiatu kozienickiego	2.3. Wsparcie prowadzenia skutecznej polityki mieszkaniowej		
	3.1. Wzrost poziomu atrakcyjności inwestycyjnej powiatu	przygotowanie terenów inwestycyjnych	Komponent A, KPO 2021-2027
	3.2. Atrakcyjne warunki do rozwoju aktywności gospodarczej mieszkańców	utworzenie inkubatora przedsiębiorców	Komponent A, KPO 2021-2027
	3.3. Rozwój gospodarczy obszarów wiejskich	wsparcie w wypracowaniu nowych rozwiązań (produktów/usług) w przedsiębiorstwach rolniczych	- Zeroemisyjny system energetyczny, Program: Agroenergia, NFOŚiGW - Polska – nasza ziemia, Program: Uwolnienie rolniczego handlu detalicznego (RHD), Polski Łód - Polska – nasza ziemia, Program: Elastyczny PROW dla małych i średnich gospodarstw, Polski Łód - Polska – nasza ziemia, Program: Wsparcie lokalnych producentów w eksporcie, Polski Łód - Polska – nasza ziemia, Program: Rozwój sieci manufaktur spożywczych, Polski Łód - Polska – nasza ziemia, Program: Paszportyzacja polskiej żywności, Polski Łód - Obszar VII, Dostępność Plus, MFIPR - PS WPR 2023-2027 - Fundusz Pracy

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Zadania inwestycyjne	Potencjalne źródła finansowania
4. Wzrost dostępności powiatu kozienickiego	3.4. Wzrost atrakcyjności turystycznej powiatu	wsparcie w odbudowie MŚP w sektorze rolno-spożywczym po pandemii COVID-19	- Komponent A, KPO 2021-2027 - Uczniwa praca – godna płaca, Program: Wzmocnienie szans rozwojowych mniejszych miejscowości, Polski Ład - Polska – nasza ziemia, Program: Fundusz Wzajemnego Gwarantowania Dochodów dla rolników, Polski Ład
		wydziałenie i urządzenie miejsc typu turystyczno-wypoczynkowego	- Priorytet IV, PO FM 2021-2027 - Priorytet VII, FEnIKS 2021-2027 - Dekada rozwoju, Polski Ład - Obszar VI, Dostępność Plus, MFIPR
		budowa ścieżek rowerowych i łączenie ich w szlaki wojewódzkie i ogólnopolskie, wraz z budową infrastruktury towarzyszącej	- Priorytet II, PO FM 2021-2027 - Priorytet 2, FE PW 2021-2027 - Dekada rozwoju, Polski Ład
	4.1. Wysoka dostępność komunikacyjna powiatu kozienickiego i jego miejscowości	Budowa mostu na rzece Wiśle pomiędzy m. Antoniówka Świerżowska a m. Świerże Górne, wraz z drogami dojazdowymi	- Dekada rozwoju, Polski Ład - Program Mosty dla Regionów
		Budowa kolei w Kozienicach	- Priorytet III, PO FM 2021-2027 - Priorytet III, PW 2021-2027 - Komponent E, KPO 2021-2027 - Dekada rozwoju, Polski Ład - Obszar II, Dostępność Plus, MFIPR
		budowa/rozbudowa/remont dróg powiatowych, w tym inwestycje na rzecz poprawy bezpieczeństwa na drogach	- Priorytet II, PO FM 2021-2027 - Priorytet III, PO FM 2021-2027 - Priorytet 2, FE PW 2021-2027 - Priorytet III, FEnIKS 2021-2027 - Priorytet IV, FEnIKS 2021-2027 - Priorytet V, FEnIKS 2021-2027 - Dekada rozwoju, Polski Ład - Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Zadania inwestycyjne	Potencjalne źródła finansowania
		Wsparcie budowy obwodnicy Kozienic	- Priorytet II, PO FM 2021-2027 - Priorytet III, PO FM 2021-2027 - Priorytet 2, FE PW 2021-2027 - Priorytet 3, FE PW 2021-2027 - Priorytet III, FE nKS 2021-2027 - Priorytet V, FE nKS 2021-2027 - Komponent E, KPO 2021-2027 - Dekada rozwoju, Polski Ład - Program budowy 100 obwodnic na lata 2020-2030
4.2. Wzrost poziomu zabezpieczeń przeciw klęskom żywiołowym		- zapewnienie ciągłości pracy urzędu na wypadek przerwania dostaw energii elektrycznej – utworzenie systemu awaryjnego zasilania na wypadek klęsk żywiołowych - zwiększanie ochrony przeciwpowodziowej i ograniczanie skutków suszy, realizacja działań prowadzących do zwiększenia retencjonowania wód opadowych	- Priorytet II, PO FM 2021-2027 - Priorytet 2, FE PW 2021-2027 - Priorytet II, FE nKS 2021-2027 - Dekada rozwoju, Polski Ład - Adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczanie skutków zagrożeń środowiska, NFOŚiGW
4.3. Poprawa dostępności do sieci teleinformatycznej		- budowa/rozbudowa infrastruktury informatycznej (e-usługi) - wsparcie budowy/rozbudowy sieci szerokopasmowej	- Priorytet I, PO FM 2021-2027 - Komponent C, KPO 2021-2027 - Dekada rozwoju, Polski Ład - Cyber Poland 2025, Program: Program Usługi prawdziwie cyfrowe, Polski Ład - Cyber Poland 2025, Program: Cyfrowa gmina, Polski Ład - Obszar VI, Dostępność Plus, MFIPR - Priorytet II, PO FM 2021-2027 - Komponent A, KPO 2021-2027 - Komponent C, KPO 2021-2027 - Dekada rozwoju, Polski Ład - Cyber Poland 2025, Program: Cała Polska w zasięgu, Polski Ład - Cyber Poland 2025, Program: Cyber Poland 2025, Program: Cała Polska w zasięgu, Polski Ład

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Zadania inwestycyjne	Potencjalne źródła finansowania
5. Utrzymanie wysokich walorów przyrodniczych obszaru powiatu kozienickiego	5.1. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu kozienickiego		- Program Edukacja ekologiczna, NFOŚiGW - Environment and fight against climate change; ERASMUS 2021-2027
	5.2. Efektywna ochrona środowiska i wspieranie adaptacji do zmian klimatycznych	rozwój i budowa sieci kanalizacyjnej na obszarach wiejskich	- Priorytet II, PO FM 2021-2027 - Komponent B, KPO 2021-2027 - Dekada rozwoju, Polski Ład
		budowa i rozbudowa instalacji/jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej ze źródeł odnawialnych wraz z infrastrukturą powiązaną	- Priorytet II, PO FM 2021-2027 - Komponent B, KPO 2021-2027 - Priorytet 2, FE PW 2021-2027 - Priorytet II, FEnKS 2021-2027 - Dekada rozwoju, Polski Ład - Czysta energia, czyste powietrze, Program: Energia słoneczna na każdą kieszeń, Polski Ład - Program Czyste Powietrze, NFOŚiGW - Program SOWA – oświetlenie zewnętrzne, NFOŚiGW
		poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej	- Priorytet II, PO FM 2021-2027 - Priorytet I, FEnKS 2021-2027 - Priorytet II, PW 2021-2027 - Komponent B, KPO 2021-2027 - Dekada rozwoju, Polski Ład - Czysta energia, czyste powietrze, Program: Czyste powietrze, Polski Ład
	instalacja urządzeń OZE		- Priorytet II, PO FM 2021-2027 - Priorytet II, FEnKS 2021-2027 - Komponent B, KPO 2021-2027 - Dekada rozwoju, Polski Ład - Czysta energia, czyste powietrze, Program: Energia słoneczna na każdą kieszeń, Polski Ład - Program Czyste Powietrze, NFOŚiGW
	5.3. Poprawa ładu przestrzennego w powiecie kozienickim	rewitalizacja obszarów zdegradowanych	- Priorytet VIII, PO FM 2021-2027 - Priorytet VIII, PO FM 2021-2027 - Dekada rozwoju, Polski Ład
		opracowanie i uchwalanie planów miejscowych	Komponent A, KPO 2021-2027

Źródło: Opracowanie własne

8. ZARZĄDZANIE REALIZACJĄ STRATEGII ROZWOJU POWIATU KOZIENICKIEGO

Za najważniejszy dokument strategiczny na poziomie powiatowym uważa się strategię rozwoju powiatu – w tym wypadku jest to Strategia Rozwoju Powiatu Kozienickiego na lata 2021-2030. Celem strategii jest zaprezentowanie długookresowych założeń, które stworzą pole do określenia działań. Realizacja owych działań (celów strategicznych, operacyjnych) jest podstawą tego, by region się rozwijał.

Aby strategia była w stu procentach wykonalna, ważne jest przyjęcie podstawowych założeń odnośnie sposobu wdrażania dokumentu. Powinny być one uwzględnione w ramach wszystkich działań, które będą podejmowane w ramach realizacji strategii.

Zarządzenie realizacją Strategii Rozwoju Powiatu Kozienickiego na lata 2021-2030 będzie skuteczne, jeśli będzie opierało się na następujących zasadach:

- realizacja działań zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju łączącego w sobie ochronę środowiska, zwrócenie uwagi na potrzeby społeczne i zapewnienie rozwoju gospodarczego,
- współpraca z jednostkami samorządowymi i innymi podmiotami w otoczeniu lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym,
- uspołecznianie wdrażania Strategii – angażowanie mieszkańców w podejmowane działania, informowanie mieszkańców i konsultowanie działań strategicznych z nimi,
- monitoring i ewaluacja prowadzonych działań, za pośrednictwem określonych w Strategii wskaźników.

Zarządzanie realizacją strategii to proces ciągły, ważny na każdym etapie wdrażania dokumentu. Niezwykle istotne w tym aspekcie jest obeznanie w kwestiach prawnych i gospodarczych, a także stałe śledzenie zmian, które w tych tematach mogą zachodzić. Niemniej ważne jest bycie elastycznym w stosunku do zmieniających się uwarunkowań panujących na poziomie lokalnym, regionalnym, ogólnopolskim, europejskim czy światowym.

W zarządzaniu realizacją Strategii Rozwoju Powiatu Kozienickiego na lata 2021-2030, priorytetem jest szeroko rozumiana współpraca. Powinna być ona kierowana w stosunku do wszelkich aktywnych podmiotów, grup, jak i pojedynczych osób obecnych na terenie powiatu kozienickiego. W swoje działania powiat kozienicki powinien angażować zarówno aktorów politycznych, jak i pozapolitycznych. Wśród uczestników pierwszej grupy powinni się znaleźć przedstawiciele jednostek samorządowych, jak i inne podmioty ze szczebla regionalnego, krajowego czy międzynarodowego. Jeśli chodzi o pozapolityczne grupy zainteresowanych, to wśród nich należy uwzględnić wszelkie grupy aktywne społecznie, a także przedstawicieli różnych branż obecnych na terenie powiatu, które mają wpływ na rozwój regionu.

8.1. PODMIOTY ZARZĄDZAJĄCE REALIZACJĄ STRATEGII ROZWOJU POWIATU KOZIENICKIEGO

Aby realizacja założeń strategii była na jak najwyższym poziomie, istotne jest, aby w ten proces zaangażowały się i współpracowały ze sobą różne podmioty obecne w powiecie. Niemniej jednak należy pamiętać, iż ostateczne zdanie, o tym, w jaki sposób strategia będzie realizowana, zależy od władz. Ważne jest, aby władza ta pamiętała o komunikacji z innymi podmiotami i w ostatecznych decyzjach uwzględniała ich opinie.

Strukturę systemu zarządzania realizacją Strategii Rozwoju Powiatu Kozienickiego na lata 2021-2030 tworzą:

- władze samorządowe – Rada Powiatu w Kozienicach, Zarząd Powiatu w Kozienicach, Starosta Powiatu Kozienickiego,
- komórki organizacyjne Starostwa Powiatowego w Kozienicach i jednostki organizacyjne powiatu kozienickiego – realizujące poszczególne kierunki interwencji i monitorujące ich wdrożenie,
- zespół przygotowujący Raport o stanie powiatu, który będzie powiązany z prowadzoną sprawozdawczością w ramach monitoringu.

8.2. OPIS WŁĄCZENIA PARTNERÓW W PRZYGOTOWANIE DOKUMENTU STRATEGICZNEGO I JEGO WDROŻENIE

Na poziomie przygotowania, jak i wdrażania Strategii Rozwoju Powiatu Kozienickiego na lata 2020-2030 istotne jest konkretne określenie partnerów, którzy będą brali czynny udział w tych pracach. Do prac nad przygotowaniem dokumentu zostały zaproszone wszystkie samorządy gminne z powiatu kozienickiego, których przedstawiciele wzięli udział w warsztatach diagnostyczno-strategicznych. Ponadto Strategia została poddana konsultacjom społecznym, do udziału w których zostały zaproszone wszystkie podmioty zainteresowane wspólnym wdrażaniem Strategii. W Tabeli 5 zaprezentowano, kto jest dedykowaną jednostką realizującą konkretnego celu operacyjnego niniejszej strategii. Tabela zawiera także informację o partnerach jednostek realizujących – czyli o podmiotach, które będą wspierały jednostki dedykowane w osiągnięciu konkretnych celów strategicznych.

Tabela 5. Jednostki realizujące i partnerzy działań w ramach celów operacyjnych

Cel strategiczny		Cel operacyjny	Kierunki działań	Dedykowane jednostki realizujące	Partnerzy
1. Wysoki poziom świadczonych usług dla mieszkańców powiatu	1.1. Utrzymanie wysokiego poziomu świadczonych usług edukacyjnych		- Modernizacja placówek oświatowych i doposażenie pracowni tematycznych oraz warsztatów zajęciowych. Poprawa warunków nauczania, poprzez wyposażenie pracowni przedmiotowych w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne - Wsparcie działań w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online - Rozwój infrastruktury edukacyjnej służącej praktycznej nauce zawodu oraz edukacji ogólnej - Rozwój szkolnej infrastruktury sportowej - Doskonalenie systemu kształcenia zawodowego odpowiadającego na wyzwania współczesnej gospodarki, w tym rozwój nowych profili nauczania - Wsparcie rozwoju kształcenia specjalnego (w tym edukacji włączającej), rozwój bazy dydaktycznej Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego	Wydział Zdrowia, Edukacji i Sportu szkoły zlokalizowane na terenie powiatu	Powiatowy Urząd Pracy w Kozienicach, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań	Dedykowane jednostki realizujące	Partnerzy
		▪ Dostosowanie placówek edukacyjnych do realizacji kształcenia wszystkich uczniów, w tym uczniów z niepełnosprawnościami ▪ Podniesienie jakości edukacji, obejmujące rozwój kompetencji kluczowych oraz wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów ▪ Rozwój programów wymiany międzynarodowej wśród uczniów ▪ Zwiększenie współpracy między szkołami a przedsiębiorcami ▪ Realizacja działań z zakresu rozwoju doradztwa zawodowego dla uczniów ▪ Rozwój kadry nauczycielskiej, poprzez udział w szkoleniach, studiach ▪ Zapewnienie dostępu do internetu szerokopasmowego w placówkach oświatowych ▪ Zwiększenie dostępu do e-usług edukacyjnych w placówkach oświatowych, szczególnie na obszarach wiejskich		
	1.2. Wzrost jakości i dostępności do świadczonych usług zdrowotnych	▪ Realizacja programów profilaktycznych, prowadzenie edukacji prozdrowotnej ▪ Rozszerzenie usług diagnostycznych ▪ Podejmowanie działań na rzecz zwiększenia dostępności POZ na terenie powiatu ▪ Zapewnienie wsparcia dla osób chorych psychicznie	Wydział Zdrowia, Edukacji i Sportu Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Kozienicach	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kozienicach

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań	Dedykowane jednostki realizujące	Partnerzy
		- Poprawa kondycji i efektywności działania szpitala powiatowego - Zwiększenie dostępności do lekarzy specjalistów i usług rehabilitacyjnych, w szczególności na obszarach wiejskich - Rozszerzenie zakresu opieki senioralnej o utworzenie oddziału geriatrycznego w szpitalu powiatowym - Rozszerzenie bazy łóżkowej Zakładu Pielęgnacyjno-Opiekuńczego - Rozwój opieki długoterminowej - Poprawa jakości obsługi pacjenta		
	1.3. Rozwój systemu wsparcia dla rodzin mających trudności w wypełnianiu swoich podstawowych funkcji	- Realizacja Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w powiecie kozienickim - Wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla rodzin z problemami wychowawczo-opiekuńczymi - Rozwój rodzinnej pieczy zastępczej - Utrzymanie wysokich standardów świadczonych usług w ramach instytucjonalnej pieczy zastępczej	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kozienicach Wydział Zdrowia, Edukacji i Sportu	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kozienicach, Placówka Socjalizacyjna „PANDA” w Kozienicach, animatorzy społeczni, placówki opiekuńczo-wychowawcze, szkoły
	1.4. Wspieranie osób z niepełnosprawnością oraz osób starszych	- Realizacja Powiatowego Programu na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami w Powiecie Kozienickim w latach 2021 - 2027 - Prowadzenie monitoringu dotyczącego potrzeb osób objętych wsparciem i upowszechnianie informacji w tym zakresie	Dom Pomocy Społecznej w Kozienicach Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kozienicach	Powiatowy Urząd Pracy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Powiatowa Spółeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych, Warsztat Terapii

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań	Dedykowane jednostki realizujące	Partnerzy
		▪ Udzielanie poradnictwa specjalistycznego ▪ Promowanie powstawania placówek pobytu dziennego i całonocnego dla osób potrzebujących wsparcia ▪ Dostosowanie obiektów użyteczności publicznej, w tym szkół oraz przestrzeni publicznych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami ▪ Realizowanie programów zwiększających aktywność społeczną osób starszych i z niepełnosprawnościami ▪ Dostosowanie i utrzymanie odpowiedniej infrastruktury technicznej domu pomocy społecznej dla zapewnienia ciągłości świadczenia usług dla osób z niepełnosprawnością	Wydział Zdrowia, Edukacji i Sportu	Zajęciowej w Przewoźnie, Dzienny Dom Seniora, Hospicjum, szkoły na terenie powiatu, organizacje pozarządowe
	1.5. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie, przestępczości i uzależnieniom	▪ Realizowanie Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Kozienickim ▪ Współpraca i koordynacja działań między przedstawicielami różnych podmiotów/jednostek zajmujących się problemem przemocy ▪ Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa dla osób dotkniętych przemocą i uzależnieniami ▪ Wsparcie i ochrona osób dotkniętych przemocą w rodzinie i uzależnieniami	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kozienicach Komenda Powiatowa Policji w Kozienicach	Dom Pomocy Społecznej w Kozienicach, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kozienicach, Placówka Socjalizacyjna „PANDA” w Kozienicach, placówki opiekuńczo-wychowawcze, szkoły, jednostki i podmioty kulturalno-oświatowe, ośrodki pomocy społecznej oraz

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań	Dedykowane jednostki realizujące	Partnerzy
		▪ Zapewnienie miejsc w specjalistycznych ośrodkach wsparcia dla osób potrzebujących schronienia, w związku z występującą przemocą w rodzinie ▪ Prowadzenie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, przestępczości i uzależnieniom ▪ Upowszechnianie informacji o możliwościach i formach wsparcia oraz instytucjach udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą i uzależnieniami		organizacje pozarządowe na terenie powiatu
	1.6. Wysoka skuteczność działania Starostwa Powiatowego i innych podmiotów	▪ Rozwój e-usług i upowszechnienie stosowania e-usług wśród mieszkańców ▪ Wzmocnienie wykorzystania przez administrację publiczną potencjału rozwiązań informatycznych w obszarze e-usług oraz rozwój publicznie dostępnych baz danych ▪ Zapewnienie obywatelom i przedsiębiorcom szybkich i wygodnych e-usług ze strony administracji publicznej ▪ Działania ukierunkowane na rozwój kadr, szkolenia wewnętrzne i zewnętrzne (polityka szkoleniowa i płacowa) – podnoszenie standardów świadczonych usług ▪ Poprawa warunków pracy ▪ Wysoka skuteczność pozyskiwania funduszy zewnętrznych	Wydział Geodezji, Kartografii, Katastru i Nieruchomości Powiatowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej Wydział Organizacyjny Stanowisko wieloosobowe ds. Funduszy Europejskich i Rozwoju Powiatu Powiatowy Rzecznik Konsumentów	administracja rządowa właściwa w sprawach geodezji i kartografii, inne samorządy, Powiatowy Urząd Pracy w Kozienicach, Komenda Powiatowa Policji w Kozienicach

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań	Dedykowane jednostki realizujące	Partnerzy
		▪ Rozwój współpracy międzynarodowej samorządu ▪ Utrzymanie wysokiego poziomu ochrony konsumentów poprzez: - zwiększenie edukacji konsumentów, poprzez nawiązanie współpracy z gminami i organizowanie w nich szkoleń dla konsumentów, - zwiększenie współpracy z przedsiębiorcami w kierunku ich edukacji w obszarze praw, ale i obowiązków konsumentów i przedsiębiorców, - współpracę ze szkołami w zakresie edukacji konsumenckiej uczniów, - zwiększenie współpracy z lokalnymi mediami w kierunku edukacji konsumenckiej, - stałą współpracę z Uniwersytetem Trzeciego Wieku w Kozienicach, w zakresie podnoszenia wiedzy i świadomości konsumenckiej seniorów, - współpracę z Policją w ochronie konsumentów i ich edukacji.		
2. Wysoka atrakcyjność powiatu	2.1. Wspieranie rozwoju kapitału społecznego	▪ Tworzenie warunków dla skutecznego działania organizacji pozarządowych ▪ Realizowanie projektów skierowanych do młodzieży, nastawionych na promowanie	Powiatowy Urząd Pracy w Kozienicach	doradcy zawodowi, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, kluby,

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań	Dedykowane jednostki realizujące	Partnerzy
		postaw prospołecznych i przedsiębiorczych Wspieranie działań integrujących, zwiększających aktywność społeczną	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kozienicach Wydział Zdrowia, Edukacji i Sportu	Instytucje Otoczenia Biznesu, Lokalne Grupy Działania, OSP, szkoły i inne jednostki oświatowe oraz instytucje kultury na terenie powiatu
	2.2. Rozwój oferty sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej w powiecie	- Modernizacja i zapewnienie dostępności do obiektów kulturalnych zlokalizowanych na terenie powiatu (w zakresie architektury i oferty, w tym z wykorzystaniem nowych technologii) dla wszystkich grup społecznych - Rozwój i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej - Organizacja wydarzeń kulturalnych, turystycznych i sportowych oraz wspieranie realizacji projektów kulturalnych przez grupy/podmioty działające na terenie powiatu - Wspieranie rozwoju edukacji kulturalnej i artystycznej - Kształtowanie tożsamości kulturowej i promowanie dziedzictwa kulturowego	Wydział Zdrowia, Edukacji i Sportu Wydział Promocji i Kultury Wydział Budżetowo-Finansowy szkoły z terenu powiatu	kluby i stowarzyszenia działające ww. zakresie, inne grupy i podmioty działające na terenie powiatu kozińskiego (np. grupy artystyczne), biblioteka powiatowa, instytucje kultury i sportu na terenie powiatu, OSP
	2.3. Wspieranie prowadzenia skutecznej polityki mieszkaniowej	- Wsparcie w zakresie pozyskiwania terenów pod budownictwo mieszkaniowe - Promowanie i wspieranie inicjatyw budownictwa społecznego - Inicjowanie działań na rzecz tworzenia polityki mieszkaniowej w powiecie	Wydział Budownictwa i Architektury	spółdzielnie mieszkaniowe, stowarzyszenia budownictwa społecznego

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań	Dedykowane jednostki realizujące	Partnerzy
3. Wzrost konkurencyjności powiatu kozienickiego	3.1. Wzrost poziomu atrakcyjności inwestycyjnej powiatu	- Wspieranie tworzenia terenów inwestycyjnych w powiecie - Zapewnienie wysokiego poziomu obsługi inwestorów i dobrego dostępu do informacji - Wykorzystywanie skutecznych metod promocji - Prowadzenie spójnej promocji terenów inwestycyjnych	Wydział Promocji i Kultury Wydział Budżetowo-Finansowy	Wydział Geodezji, Kartografii, Katastru i Nieruchomości, Powiatowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej, przedsiębiorcy, Instytucje Otoczenia Biznesu
	3.2. Atrakcyjne warunki do rozwoju aktywności gospodarczej mieszkańców	- Prowadzenie programów aktywizacyjnych dla osób zagrożonych wykluczeniem lub wykluczonych na rynku pracy - Wspieranie tworzenia kadr atrakcyjnych na rynku pracy (szkolenia, programy przekwalifikowania osób, współpraca z biznesem w zakresie edukacji dostosowanej do ich potrzeb, programy stażowe i praktyki) - Rozwój usług doradztwa zawodowego - Wspieranie mieszkańców w zakładaniu i prowadzeniu własnej działalności gospodarczej - Poprawa warunków do prowadzenia działalności gospodarczej – tworzenie przestrzeni do pracy/incubatory dla przedsiębiorczych - Pomoc w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na rozwój i prowadzenie działalności gospodarczej	Powiatowy Urząd Pracy w Kozienicach Wydział Promocji i Kultury	przedsiębiorcy, Instytucje Otoczenia Biznesu: Lokalna Grupa Działania „Puszcza Kozienicka”, Cech Rzemiosł Różnych i Małych Przedsiębiorców w Kozienicach, Stowarzyszenie „Radomskie Centrum Przedsiębiorczości”, Centrum Handlowo-Usługowego i Lokalnej Strefy Biznesu „Bernacik”, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Punkty Konsultacyjno-Doradcze

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań	Dedykowane jednostki realizujące	Partnerzy
	3.3. Rozwój gospodarczy obszarów wiejskich	▪ Rozwój i profesjonalizacja usług otoczenia biznesu ▪ Tworzenie warunków do zwiększenia inwestycji pozarolniczych – głównie w przemyśle rolno-spożywczym ▪ Wspieranie tworzenia pozarolniczych miejsc pracy ▪ Wspieranie określonych kierunków produkcji rolniczej i tworzenie sieci współpracy w tym zakresie ▪ Wspieranie rozwoju oferty agroturystycznej	Wydział Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska Wydział Promocji i Kultury	Powiatowy Urząd Pracy w Kozienicach, LGD „Puszcza Kozienicka”, stowarzyszenia działające na rzecz rozwoju obszarów wiejskich na terenie powiatu kozienickiego
	3.4. Wzrost atrakcyjności turystycznej powiatu	▪ Rozwój spójnej sieci szlaków pieszych, rowerowych, konnych i wodnych oraz tras narciarstwa biegowego ▪ Wspieranie tworzenia turystycznych szlaków tematycznych, lokalnych produktów oraz usług turystycznych ▪ Prowadzenie spójnej promocji oraz informacji turystycznej w powiecie ▪ Poprawa dostępności obiektów zabytkowych i miejsc związanych z dziedzictwem kulturowo-historycznym ▪ Inicjowanie działań związanych ze wsparciem właścicieli obiektów zabytkowych i o wartości historyczno-kulturowej, w pozyskaniu środków na działania renowacyjne ▪ Wsparcie rozwoju działalności uzdrowiskowej i letniskowej w powiecie	Wydział Promocji i Kultury	podmioty gospodarcze związane z turystyką (np. właściciele obiektów noclegowych, przewodnicy turystyczni), Mazowiecka Regionalna Organizacja Turystyczna, Lokalna Grupa Działania „Puszcza Kozienicka”, Kozienickie Centrum Rekreacji i Sportu, Mazowiecki Zespół Parków Krajobrazowych, Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań	Dedykowane jednostki realizujące	Partnerzy
4. Wzrost dostępności powiatu kozienickiego	4.1. Wysoka dostępność komunikacyjna powiatu kozienickiego i jego miejscowości	- Działania na rzecz rozwoju oferty noclegowej w powiecie - Budowa, rozbudowa, przebudowa dróg powiatowych celem uzyskania odpowiednich standardów - Podnoszenie poziomu bezpieczeństwa ruchu drogowego - Działania na rzecz budowy mostu przez Wisłę wraz z niezbędnymi drogami dojazdowymi - Zwiększenie dostępności transportowej, służącej poprawie atrakcyjności lokalnego rynku pracy i terenów inwestycyjnych - Wykorzystanie programów wsparcia rozwoju elektromobilności - Wspieranie działań na rzecz budowy obwodnicy Kozienic	Zarząd Dróg Powiatowych w Kozienicach Wydział Budownictwa i Architektury Wydział Promocji i Kultury	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, inni zarządcy dróg, gminy powiatu kozienickiego, Polskie Koleje Państwowe
	4.2. Wzrost poziomu zabezpieczeń przeciw klęskom żywiołowym	- Organizacja publicznego transportu zbiorowego - Wzrost poziomu wykorzystania transportu niskoemisyjnego i bezemisyjnego - Rozwój i modernizacja systemu zabezpieczeń przeciwpowodziowych wzdłuż głównych rzek w powiecie - Rozwój systemu powiadomień o zagrożeniach klęskami żywiołowymi - Działania na rzecz doposażenia i utrzymania wysokiego poziomu funkcjonowania jednostek ratowniczych	Wydział Komunikacji i Transportu Stanowisko wieloosobowe ds. Bezpieczeństwa, Spraw Społecznych i Obywatelskich	operatorzy transportu publicznego jednostki odpowiedzialne za zarządzanie kryzysowe na poziomie gmin i województwa, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego,

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań	Dedykowane jednostki realizujące	Partnerzy
5. Utrzymanie wysokich walorów przyrodniczych obszaru powiatu kozienickiego	4.3. Poprawa dostępności do sieci teleinformatycznej	- Wsparcie działań umożliwiających rozwój infrastruktury szerokopasmowej - Rozwój Internetu bezprzewodowego wysokiej jakości - Rozwój infrastruktury i dostępności do telefonii komórkowej	Stanowisko wielosobowe ds. Bezpieczeństwa, Spraw Społecznych i Obywatelskich	Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej
	5.1. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu kozienickiego	- Prowadzenie działań edukacyjnych dla wszystkich grup społecznych - Promowanie walorów przyrodniczych powiatu i ich wartości - Wspieranie działań na rzecz promowania podłączania się do sieci wodociągowo-kanalizacyjnej oraz gazowej - Promowanie i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	Wydział Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska jednostki organizacyjne powiatu samorządy gminne	organizacje pozarządowe, stowarzyszenia działające na rzecz ekologii na terenie powiatu
	5.2. Efektywna ochrona środowiska i wspieranie adaptacji do zmian klimatycznych	- Wspieranie programów ograniczających zjawisko niskiej emisji - Działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej - Wspieranie programów małej retencji, zapobieganie suszy i łagodzenie jej skutków - Działania na rzecz rozwoju sieci wodociągowej i kanalizacyjnej i budowy przydomowych oczyszczalni ścieków	Wydział Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska	organizacje pozarządowe oraz stowarzyszenia działające na rzecz ekologii i adaptacji do zmian klimatycznych na terenie powiatu

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań	Dedykowane jednostki realizujące	Partnerzy
		- Wspieranie działań retencji przydomowej, w tym z wód opadowych - Rozwój sieci monitoringu zanieczyszczeń środowiska naturalnego - Wspieranie spójnego systemu gospodarowania odpadami, dążenie do obiegu zamkniętego		
	5.3. Poprawa ładu przestrzennego w powiecie kozińskim	- Działania na rzecz ochrony zwartych kompleksów gleb wysokiej klasy - Działania na rzecz ochrony i kształtowania krajobrazu - Wprowadzenie zasad gospodarowania przestrzenią z poszanowaniem potrzeb ochrony środowiska - Wspieranie ochrony obszarów cennych przyrodniczo (w tym prawnie chronionych) i przeciwdziałanie ich defragmentacji - Wspieranie działań rewitalizacji w mieście i na obszarach wiejskich	Wydział Budownictwa i Architektury Wydział Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska samorządy gminne	Stanowisko wieloosobowe ds. Funduszy Europejskich i Rozwoju Powiatu

Źródło: opracowanie własne

8.3. MONITORING, EWALUACJA I AKTUALIZACJA STRATEGII ROZWOJU POWIATU KOZIENICKIEGO

Aby zadania określone w strategii były, w jak najwyższym stopniu realizowane, należy nakreślić konkretne sposoby monitorowania stopnia wdrażania strategii. Do tego celu służy monitoring. Jest to najlepszy sposób do kontrolowania stopnia realizacji, a równocześnie pomaga w zachowaniu stałego działania w danym obszarze ujętym w strategii. Proces monitoringu polega na systematycznym zbieraniu oraz analizowaniu jakościowych i ilościowych informacji na dany temat – w zależności od tego, czego dotyczy dane działanie dane mogą być różne. Najważniejsze jest to, aby odpowiadały one na kwestie ujęte w danym celu operacyjnym. Monitoring to sposób oceny tego, czy dany cel określony w strategii jest faktycznie realizowany.

Sprawozdawczość prowadzona na potrzeby monitoringu, ewaluacji i ewentualnej aktualizacji Strategii realizowana będzie, co do zasady, w okresach rocznych. Zostanie ona skoordynowana z nałożonym na powiaty, zgodnie z dyspozycją art. 30a ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, obowiązkiem opracowania i przedstawienia w terminie do dnia 31 maja każdego roku raportu o stanie powiatu. Raport ten obejmuje podsumowanie działalności władz samorządowych w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, czy uchwał.

Jednocześnie, aby umożliwić porównanie realizacji celów w poszczególnych latach zakłada się monitorowanie wskaźników wyznaczonych dla poszczególnych celów operacyjnych.

Tabela 6. Wskaźniki monitoringu dla poszczególnych celów operacyjnych

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Wartość			Źródło danych	Podmiot monitorujący
		Wskaźniki monitoringu	Wartość bazowa	dla badanego roku		
1. Wysoki poziom świadczonych usług dla mieszkańców powiatu	1.1. Utrzymanie wysokiego poziomu świadczonych usług edukacyjnych	Liczba zawartych porozumień między szkołami a przedsiębiorcami	77 (2020 r.)		Szkoły i placówki prowadzone przez powiat kozienicki	Wydział Zdrowia, Edukacji i Sportu
		Liczba nauczycieli biorących udział w szkoleniach rozwijających ich kompetencje	103 (2020 r.)		Szkoły na terenie powiatu kozienickiego	Wydział Zdrowia, Edukacji i Sportu
		Średnia zdawalność egzaminów maturalnych (dla całego egzaminu dojrzałości)	86% (2021 r.)		Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie	Wydział Zdrowia, Edukacji i Sportu
	1.2. Wzrost jakości i dostępności do świadczonych usług zdrowotnych	Liczba łóżek w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności ³	56,2 (2020 r.)		Bank Danych Lokalnych GUS	Wydział Zdrowia, Edukacji i Sportu
		Liczba lekarzy (personel pracujący ogółem) przypadająca na 10 tys. mieszkańców ⁴	37,8 (2020 r.)		Bank Danych Lokalnych GUS	Wydział Zdrowia, Edukacji i Sportu

³ Nazwa wskaźnika w BDL – Łóżka w szpitalach ogólnych (dodatkowo przeliczone ręcznie na 10 tys. ludności, ze względu na brak takich danych dla powiatu kozienickiego) (Kategoria (K22): Ochrona zdrowia, opieka społeczna i świadczenia na rzecz rodziny, Grupa (G261): Szpitale, Podgrupa: Łóżka w szpitalach ogólnych – wskaźniki).

⁴ Nazwa wskaźnika w BDL – Lekarze (personel pracujący ogółem) na 10 tys. ludności (Kategoria (K22): Ochrona zdrowia, opieka społeczna i świadczenia na rzecz rodziny, Grupa (G265): Kadra medyczna, Podgrupa (P3173): Lekarze – wskaźniki).

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Wartość dla badanego roku			Źródło danych	Podmiot monitorujący
		Wskaźniki monitoringu	Wartość bazowa	Wartość dla badanego roku		
	1.3. Rozwój systemu wsparcia dla rodzin mających trudności w wypełnianiu swoich podstawowych funkcji	Liczba rodzin z problemami wychowawczymi opiekującymi korzystającą ze wsparcia psychologiczno-pedagogicznego	123 (2020 r.)		Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kozienicach Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kozienicach	Wydział Zdrowia, Edukacji i Sportu
	1.4. Wspieranie osób z niepełnosprawnością oraz osób starszych	Liczba osób objętych wsparciem	730 (2020 r.)		Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kozienicach Starostwo Powiatowe w Kozienicach	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kozienicach, Starostwo Powiatowe w Kozienicach
		Liczba miejsc w całonocnych i dziennych placówkach wsparcia	218 (2020 r.)		ośrodki pomocy społecznej zlokalizowane na terenie powiatu	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kozienicach, Wydział Zdrowia, Edukacji i Sportu
	1.5. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie, przestępczości i uzależnieniom	Liczba interwencji dotyczących przemocy	73 (2020 r.)		Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kozienicach	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kozienicach
		Liczba rodzin objętych pomocą ze względu na zjawisko przemocy w rodzinie, przestępczości oraz uzależnienia	146 (2020 r.)		Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kozienicach Komenda Powiatowa Policji w Kozienicach	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kozienicach

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Wskaźniki monitoringu	Wartość bazowa	Wartość dla badanego roku	Źródło danych	Podmiot monitorujący
2. Wysoka atrakcyjność powiatu	1.6. Wysoka skuteczność działania Starostwa Powiatowego innych i podmiotów	Liczba e-usług dostępnych w Starostwie Powiatowym	19 (2020 r.)		Wydział Organizacyjny wraz z pozostałymi wydziałami	Wydział Organizacyjny
	2.1. Wspieranie rozwoju kapitału społecznego	Liczba programów i projektów społecznych zrealizowanych we współpracy z organizacjami pozarządowymi	1 (2020 r.)		Wydział Zdrowia, Edukacji i Sportu	Wydział Zdrowia, Edukacji i Sportu
	2.2. Rozwój oferty sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej w Powiecie	Liczba stowarzyszeń zwykłych w powiecie na 1000 mieszkańców	0,33 (2020 r.)		Wydział Zdrowia, Edukacji i Sportu	Wydział Zdrowia, Edukacji i Sportu
		Udział wydatków na kulturę i ochronę dziedzictwa kulturowego w budżecie powiatu ⁵	0,1% (2020 r.)		Bank Danych Lokalnych GUS /Starostwo Powiatowe w Koźlenicach	Wydział Budżetowo-Finansowy
		Liczba uczestników imprez ogółem ⁶	9 640 (2019 r.) 1300 (2020 r. ⁷)		Bank Danych Lokalnych GUS	Wydział Promocji i Kultury

⁵ Nazwa wskaźnika w BDL – Imprezy organizowane przez jednostkę i uczestnicy ogółem (Kategoria (K23): Kultura, Grupa (G370): Działalność centrów, domów, ośrodków kultury, klubów i świetlic, Podgrupa (P2795): Imprezy organizowane przez jednostkę i uczestnicy).

⁶ Nazwa wskaźnika w BDL – Imprezy organizowane przez jednostkę i uczestnicy ogółem (Kategoria (K23): Kultura, Grupa (G370): Działalność centrów, domów, ośrodków kultury, klubów i świetlic, Podgrupa (P2795): Imprezy organizowane przez jednostkę i uczestnicy).

⁷ Podane są dane za rok 2019 i 2020 ze względu na fakt, że liczba organizowanych imprez w 2020 r. była ograniczona ze względu na panującą w kraju pandemię koronawirusa.

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Wartość			Źródło danych	Podmiot monitorujący
		Wskaźniki monitoringu	Wartość bazowa	dla badanego roku		
3. Wzrost konkurencyjności powiatu kozienickiego	2.3. Wsparcie prowadzenia skutecznej polityki mieszkaniowej	Liczba wydanych decyzji pozwoleń na budowę budynków mieszkalnych w powiecie	213 (2020 r.)		Wydział Budownictwa i Architektury	Wydział Budownictwa i Architektury
	3.1. Wzrost poziomu atrakcyjności inwestycyjnej powiatu	Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca ⁸	6 152 zł (2019 r.)		Bank Danych Lokalnych GUS	Wydział Budżetowo-Finansowy
		Nowo zarejestrowane podmioty gospodarki narodowej w sektorze prywatnym na 10 tys. mieszkańców ⁹	51 (2020 r.)		Bank Danych Lokalnych GUS	Wydział Promocji i Kultury
	3.2. Atrakcyjne warunki do rozwoju aktywności gospodarczej mieszkańców	Liczba bezrobotnych na 1000 mieszkańców ¹⁰	43,3 (2020 r.)		Bank Danych Lokalnych GUS/Powiatowy Urząd Pracy	Powiatowy Urząd Pracy w Kozienicach
		Instytucje otoczenia biznesu na 10 tys. podmiotów gospodarki narodowej ¹¹	557,9 (2020 r.)		Bank Danych Lokalnych GUS	Powiatowy Urząd Pracy w Kozienicach/ Wydział Promocji i Kultury
	3.3. Rozwój gospodarczy obszarów wiejskich	Liczba koziennickich przysmaków –	40 (2020 r.)		Lokalna Grupa Działania „Puszcza Kozienicka”	Wydział Promocji i Kultury

⁸ Nazwa wskaźnika w BDL - Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca (Kategoria (K28): Inwestycje i środki trwałe, Grupa (G438): Nakłady inwestycyjne i środki trwałe w przedsiębiorstwach wg PKD 2007, Podgrupa (P2755): Nakłady inwestycyjne i wartość brutto środków trwałych – wskaźniki).

⁹ Nazwa wskaźnika w BDL - Nowo zarejestrowane podmioty gospodarki narodowej w sektorze prywatnym na 10 tys. mieszkańców (Kategoria (K25): Podmioty gospodarki narodowej, przekształcenia własnościowe i strukturalne, Grupa (G377): Podmioty gospodarki narodowej – wskaźniki, Podgrupa (P2419): Podmioty – wskaźniki).

¹⁰ Nazwa wskaźnika w BDL - Bezrobotni zarejestrowani wg wieku i płci ogółem (Kategoria: Rynek pracy, Grupa: Bezrobocie rejestrowane, Podgrupa: Bezrobotni zarejestrowani wg wieku i płci).

¹¹ Nazwa wskaźnika BDL - Instytucje otoczenia biznesu na 10 tys. podmiotów gospodarki narodowej (Kategoria (K25): Podmioty gospodarki narodowej, przekształcenia własnościowe i strukturalne, Grupa (G377): Podmioty gospodarki narodowej – wskaźniki, Podgrupa (P2419): Podmioty – wskaźniki).

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Wskaźniki monitoringu	Wartość bazowa	Wartość dla badanego roku	Źródło danych	Podmiot monitorujący
4. Wzrost dostępności powiatu kozienickiego	4.1. Wysoka dostępność komunikacyjna powiatu kozienickiego i jego miejscowości	produktów regionalnych certyfikowanych i niecertyfikowanych				
		Długość szlaków turystycznych pieszych i rowerowych	590,2 km (2020 r.)		www.mazowsze.szlaki.pttk.pl	Wydział Promocji i Kultury
		Liczba obiektów noclegowych w powiecie ¹²	9 (2020 r.)		Bank Danych Lokalnych GUS	Wydział Promocji i Kultury
		Liczba turystów korzystająca z noclegów na 1000 osób w powiecie ¹³	291,19 (2019 r.)		Bank Danych Lokalnych GUS	Wydział Promocji i Kultury
		Liczba kilometrów dróg wybudowanych, przebudowanych, rozbudowanych i zremontowanych w danym roku na terenie powiatu	2,659 km (2020 r.)		Zarząd Dróg Powiatowych w Kozienicach	Wydział Budownictwa i Architektury
		Liczba pojazdów niskoemisyjnych i bez emisyjnych w ogólnym transporcie indywidualnym i zbiorowym	84 szt. (2020 r.)		baza Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców	Wydział Komunikacji i Transportu

¹² Nazwa wskaźnika BDL – Turystyczne obiekty noclegowe ogółem (Kategoria (K18: Turystyka, Grupa (G240): Turystyczne obiekty noclegowe i ich wykorzystanie, Podgrupa (P2396) Turystyczne obiekty noclegowe – wskaźniki), Wyszczególnienie: ogółem).

¹³ Nazwa wskaźnika BDL – Turystycy korzystający z noclegów na 1000 ludności (Kategoria (K18: Turystyka, Grupa (G240): Turystyczne obiekty noclegowe i ich wykorzystanie, Podgrupa (P2396) Turystyczne obiekty noclegowe – wskaźniki), Wyszczególnienie: turyści korzystający z noclegów na 1000 ludności).

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Wskaźniki monitoringu	Wartość bazowa	Wartość dla badanego roku	Źródło danych	Podmiot monitorujący
	4.2. Wzrost poziomu zabezpieczeń przeciw klęskom żywiołowym	Łączna długość odcinków obwodów na terenie powiatu kozińskiego wymagających rozbudowy – modernizacji	28,298 km, co stanowi 37,3 % (2020 r.)		odpowiednie jednostki PGW WP	Stanowisko wieloosobowe ds. Bezpieczeństwa, Spraw Społecznych i Obywatelskich
	4.3. Poprawa dostępności do sieci teleinformatycznej	Penetracja budynkowa Internetem stacjonarnym o przepustowości co najmniej 30 mb/s.	28% (2019 r.)		Urząd Komunikacji Elektronicznej	Stanowisko wieloosobowe ds. Bezpieczeństwa, Spraw Społecznych i Obywatelskich
	5. Utrzymanie wysokich walorów przyrodniczych obszaru powiatu kozińskiego	5.1. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu kozińskiego	34,7 (2020 r.)		Bank Danych Lokalnych GUS	Wydział Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska
	5.2. Efektywna ochrona środowiska i wspieranie adaptacji do zmian klimatycznych	Korzystający z sieci wodociągowej w ogóle ludności [%] ¹⁵	84,8 (2020 r.) 62,2 (2020 r.)		Bank Danych Lokalnych GUS	Wydział Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska

¹⁴ Nazwa wskaźnika BDL – Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów ogółem (Kategoria (K9): Stan i ochrona środowiska, Grupa (G223) Odpady komunalne, Podgrupa (P3168) Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów).

¹⁵ Nazwa wskaźnika BDL – Korzystający z instalacji w % ogółu ludności ogółem wodociągi (Kategoria (K11): Gospodarka mieszkaniowa i komunalna, Grupa (G57): Urządzenia sieciowe, Podgrupa (P2433) Korzystający z instalacji w % ogółu ludności, Lokalizacja: ogółem, Rodzaje instalacji: wodociąg).

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Wskaźniki monitoringu	Wartość dla badanego roku		Źródło danych	Podmiot monitorujący
			Wartość bazowa	Wartość dla badanego roku		
		Korzystającej z sieci kanalizacyjnej w ogóle ludności [%] ¹⁶				
	5.3. Poprawa ładu przestrzennego w powiecie kozienickim	Powierzchnia obszaru powiatu objęta planami zagospodarowania przestrzennego	6908,7 ha (2020 r.)		Poszczególne gminy powiatu kozienickiego	Wydział Budownictwa i Architektury

Źródło: opracowanie własne

¹⁶ Nazwa wskaźnika BDL – Korzystający z instalacji w % ogółu ludności ogółem kanalizacja (Kategoria (K11): Gospodarka mieszkaniowa i komunalna, Grupa (G57): Urządzenia sieciowe, Podgrupa (P2433) Korzystający z instalacji w % ogółu ludności, Lokalizacja: ogółem, Rodzaje instalacji: kanalizacja).

Kolejnym istotnym aspektem jest ewaluacja – określa ona efekty oraz zasadność wykonanego wcześniej monitoringu.

Ewaluacja może zostać przeprowadzona przed, w trakcie i po zakończeniu realizacji działań w ramach strategii:

Jeśli chodzi o ewaluację, mamy do czynienia z trzema jej rodzajami:

- 1) **ewaluacja ex-ante** – jest to proces realizowany przed uchwaleniem Strategii Rozwoju Powiatu Kozienickiego, celem tej ewaluacji jest określenie czy zaproponowane cele i kierunki działań są uzasadnione w kontekście zidentyfikowanych potrzeb rozwojowych, a czy zakładane rezultaty są realne do osiągnięcia.
- 2) **ewaluacja on-gong (bieżąca)** – narzędzie monitorowania Strategii Rozwoju Powiatu Kozienickiego, które będzie powiązane z Raportem o stanie powiatu opracowywanym co roku. Celem ewaluacji bieżącej jest przede wszystkim stałe monitorowanie tego, w jaki sposób strategia jest realizowana. Z takiego dokumentu można będzie się dowiedzieć, na jakim etapie są realizacje konkretnych celów operacyjnych, a również możliwe jest przedstawienie ewentualnych zmian w kwestii wykonywania danych działań ze względu na obecną sytuację oraz zmieniające się uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne. Ten rodzaj ewaluacji będzie przygotowywany przez zespół wyznaczony do opracowania Raportu o stanie powiatu i powoływany zarządzeniem Starosty. Jednakże ocena stopnia realizacji działań będzie powstawała we współpracy z jednostkami realizującymi konkretny cel operacyjny.

W wyniku prowadzonego monitoringu i ewaluacji bieżącej może wystąpić konieczność zaktualizowania Strategii. Zapewnienie możliwości aktualizacji dokumentu jest istotne z punktu widzenia zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, których nie da się przewidzieć na etapie opracowywania dokumentu. Ponadto część celów może ulec dezaktualizacji, jeśli zostaną już zrealizowane. Potrzeba aktualizacji powinna być wynikiem prowadzonego monitoringu w związku z tym, zakłada się, że konieczność aktualizacji zostanie zgłoszona przez zespół opracowujący Raport o stanie powiatu. Kolejnym krokiem będzie podjęcie uchwały przez Zarząd dotyczącej zaktualizowania dokumentu Strategii. Aktualizacja może obejmować zarówno część diagnostyczną – uaktualnienie zawartych tam danych, jak również strategiczną – wskazując na konieczne zmiany w zakresie proponowanych celów operacyjnych i strategicznych. Dokument po zmianach powinien zostać poddany konsultacjom społecznym, tak aby umożliwić szerokie włączenie strony społecznej w ten proces.

- 3) **ewaluacja ex-post** – jest wykonywana po zakończeniu obowiązywania strategii. Ponadto ten rodzaj ewaluacji uwzględnia analizy danych dotyczące zakresu oraz trwałości oddziaływania programu, jakim jest strategia. W ewaluacji ex-post ukazana jest ocena tego, w jakim stopniu, na przestrzeni całego okresu obowiązywania dokumentu strategicznego, udało się spełnić wytyczne cele. Na ewaluację tę składa się, m.in. wykaz zrealizowanych działań, analiza efektywności wydatkowania środków finansowych. Ten rodzaj ewaluacji będzie przygotowywany przez Wydział Finansowy, który odpowiada za przygotowanie i przekazanie Zarządowi i Radzie Powiatu informacji i zrealizowanych inwestycjach i wydatkach bieżących oraz przedstawia sprawozdanie z wykonaniu budżetu.

9. SPIS TABEL I RYSUNKÓW

Tabela 1. Powierzchnia gmin w powiecie kozienickim.....	7
Tabela 2. Cele strategiczne, operacyjne, kierunki działań	24
Tabela 3. Zintegrowane podejście do realizacji potrzeb rozwojowych i wykorzystania potencjałów	30
Tabela 4. Zadania inwestycyjne celów strategicznych wraz z potencjalnym źródłem finansowania	37
Tabela 5. Jednostki realizujące i partnerzy działań w ramach celów operacyjnych.....	47
Tabela 6. Wskaźniki monitoringu dla poszczególnych celów operacyjnych.....	60
Rysunek 1. Położenie gmin wchodzących w skład powiatu kozienickiego	7
Rysunek 2. Mapa funkcjonalno-przestrzenna powiatu kozienickiego	21

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU
Włodzimierz Stysiak

Utila”

Diagnoza sytuacji społeczno- gospodarczej oraz przestrzenno- infrastrukturalnej Powiatu Kozienickiego

Kozienice, 2021 r.

SPIS TREŚCI

1. Wstęp.....	3
2. Informacje ogólne.....	3
3. Społeczeństwo i demografia	5
4. Edukacja	11
4.2. Skolaryzacja	11
4.3. Placówki edukacyjne.....	12
5. Problemy i usługi społeczne.....	18
6. Ochrona zdrowia	24
7. Kapitał społeczny	26
8. Rynek pracy	28
9. Gospodarka i przedsiębiorczość.....	34
9.1. Przedsiębiorstwa działające na terenie powiatu	34
9.2. Atrakcyjność inwestycyjna	37
9.3. Instytucje otoczenia biznesu	38
10. Przestrzeń i środowisko	39
10.1. Zagospodarowanie przestrzeni.....	39
10.2. Obszary chronione	41
10.3. Jakość powietrza	44
10.4. Hydrologia i geologia	44
10.5. Gospodarka komunalna.....	45
11. Infrastruktura	46
11.1. Infrastruktura techniczna.....	46
11.2. Infrastruktura komunikacyjna	48
Transport drogowy i kolejowy	48
Ścieżki rowerowe	51
Transport.....	51
12. Mieszkalnictwo	53
13. Kultura i turystyka.....	56
13.2. Kultura	56
Turystyka.....	57
Zabytki	58
14. Finanse	61
15. Spis tabel i rysunków.....	63

1. WSTĘP

Diagnoza Powiatu Kozienickiego sporządzona jest w celu przedstawienia uwarunkowań oraz potencjałów i problemów powiatu. Te zaś posłużą do opracowania dokumentu strategicznego, jakim jest Strategia Rozwoju Powiatu Kozienickiego na lata 2021 -2030. Przeprowadzenie dokładnej analizy jest w tym wypadku kluczowe. Część diagnostyczna obejmuje m.in. zagadnienia społeczne, gospodarcze i przestrzenne. Informacje na ten temat dotyczą obszaru w granicach powiatu i obejmują ostatnie 6 lat. Możliwie najświeższe dane zostały pobrane z następujących źródeł:

- Starostwa Powiatowego i jego jednostek organizacyjnych,
- Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego,
- Bazy Danych Obiektów Topograficznych,
- Biuletynów Informacji Publicznej,
- Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej,
- Narodowego Funduszu Zdrowia,
- Państwowej Komisji Wyborczej.

Badaniu poddano także: Strategię Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku oraz inne dokumenty strategiczne i operacyjne Powiatu takie jak: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Kozienickiego na lata 2021 – 2025 z perspektywą do roku 2029, Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kozienickiego na lata 2021-2026, Program Działań na Rzecz osób z Niepełnosprawnościami w Powiecie Kozienickim na lata 2021-2027.

Analiza powyższych źródeł informacji pozwoliła na jak najgłębsze rozpoznanie i zdefiniowanie wyzwań, przed którymi w niedalekiej przyszłości stanie powiat Kozienicki. Przy opracowaniu diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej powiatu kozienickiego wykorzystano analizy dynamiczne oraz benchmarkingowe, w których zestawia się wskaźniki wybranych powiatów porównawczych.

Istotnym źródłem informacji były również dane zebrane podczas warsztatów diagnostyczno-strategicznym, na których zidentyfikowano bariery i potencjały rozwojowe powiatu. Wyklarowane podczas spotkań wnioski posłużyły do opracowania analizy SWOT.

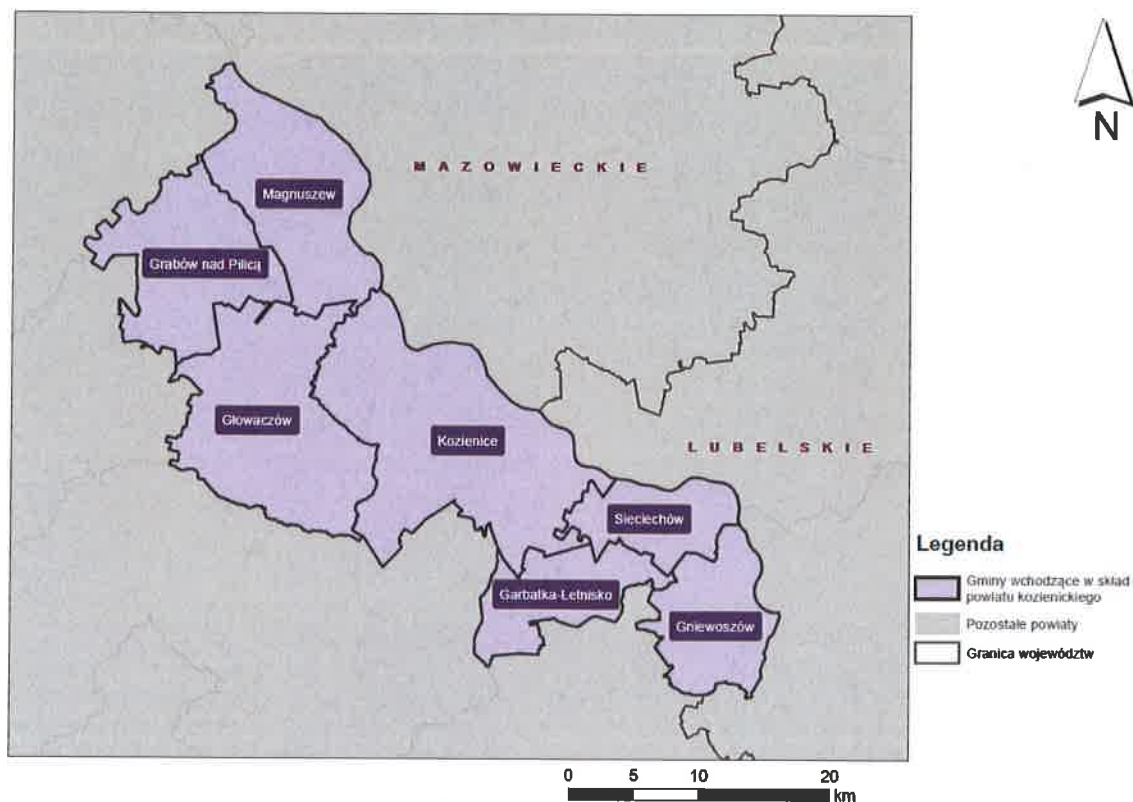
Diagnoza stanowi podstawę do wyznaczenie wizji rozwoju powiatu, a także celów strategicznych, uszczegółowionych w cele operacyjne i kierunki działań, które są odpowiedzią na zidentyfikowane potrzeby rozwojowe.

2. INFORMACJE OGÓLNE

Powiat kozienicki zajmuje powierzchnię 916,1 km² i stanowi 2,6% powierzchni województwa mazowieckiego. Położony jest w południowo-wschodniej części województwa i graniczy z powiatami: białobrzeskim, garwolińskim, grójeckim, radomskim, zwoleniskim oraz dwoma powiatami województwa lubelskiego od wschodu: puławskim i ryckim. Pod względem geograficznym powiat kozienicki leży na Nizinie Środkowomazowieckiej, w widłach rzek Wisły i Pilicy.

W skład powiatu wchodzi:

- gmina miejsko-wiejska: Kozienice,
- gminy wiejskie: Garbatka-Letnisko, Głowaczów, Gniewoszków, Grabów nad Pilicą, Magnuszew, Sieciechów.

Rysunek 1. Położenie gmin wchodzących w skład powiatu kozienickiego

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych BDOT10k

Największą gminą w powiecie kozienickim jest gmina Kozienice (244,03 km²), natomiast najmniejszą powierzchnię posiada gmina Sieciechów (62,52 km²).

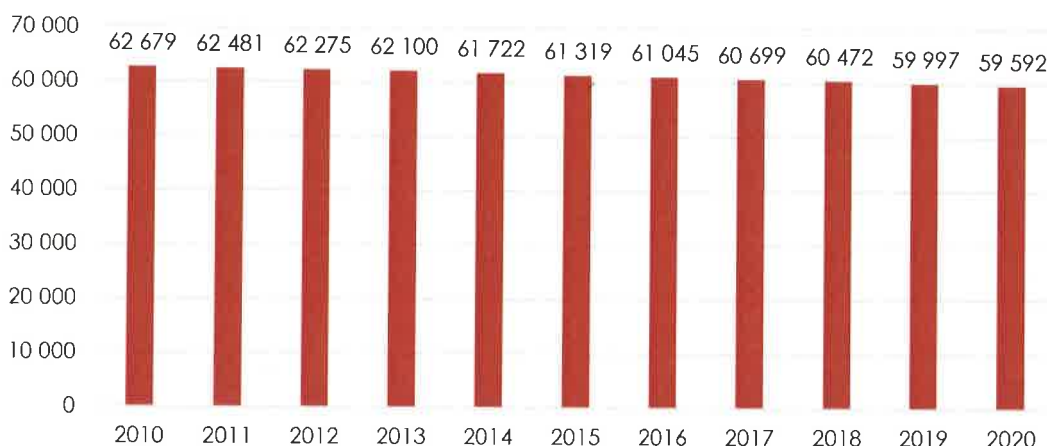
Tabela 1. Powierzchnia gmin w powiecie kozienickim

Nazwa jednostki	Powierzchnia [km ²]
Powiat kozienicki	916,10
Garbatka-Letnisko	73,83
Głowaczów	185,84
Gniewoszków	84,10
Grabów nad Pilicą	124,72
Kozienice	244,03
Magnuszew	141,06
Sieciechów	62,52

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

3. SPOŁECZEŃSTWO I DEMOGRAFIA

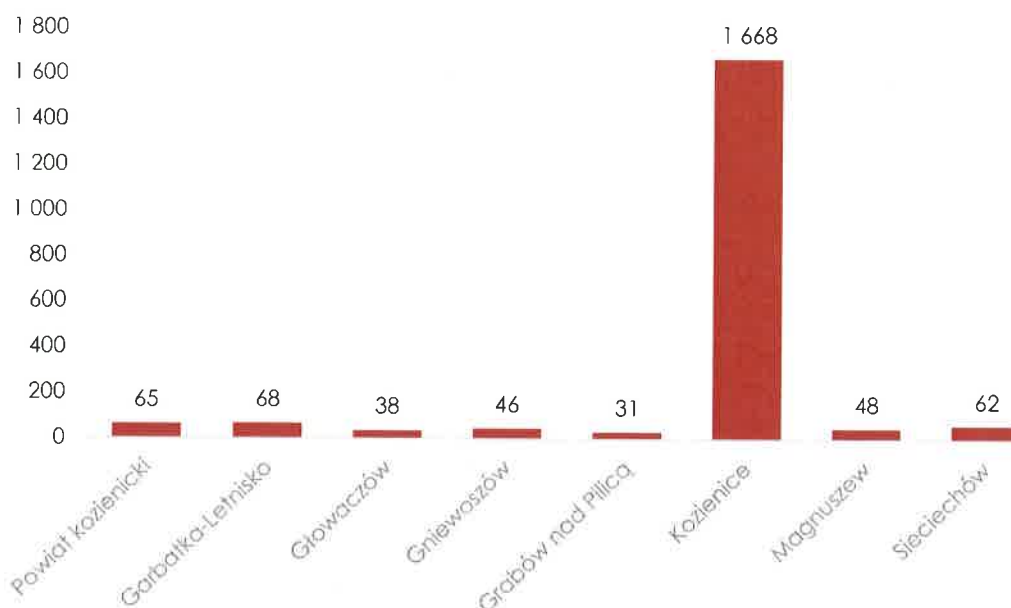
Liczba ludności powiatu kozienickiego na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat uległa zmianie. Od 2010 roku liczba ludność powiatu systematycznie zmniejsza się. W 2010 roku wynosiła ona 62 679 osób, natomiast w roku 2020 powiat zamieszkiwało 59 592 osób, co w efekcie daje bilans ujemny wynoszący 3 105 osób. W przeciągu 10 lat liczba ludności powiatu zmniejszała się średnio o ok. 300 osób co rok.

Wykres 1. Liczba ludności powiatu kozienickiego ogółem w latach 2010-2020

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Gęstość zaludnienia w 2020 r. wynosiła 65 osób na km². Powiat kozienicki cechuje się wewnętrznym zróżnicowaniem pod względem gęstości zaludnienia (Wykres 2). Ze względu na swój charakter największą wartością tego wskaźnika wyróżnia się gmina Kozienice. Z kolei na tle powiatów porównawczych powiat kozienicki ma jeden z wyższych wskaźników gęstości zaludnienia (Tabela 2). Jednocześnie widoczna jest tendencja spadkowa gęstości zaludnienia, co wynika ze zmniejszenia się liczby ludności.

Wykres 2. Gęstość zaludnienia w powiecie kozienickim (os/km²)

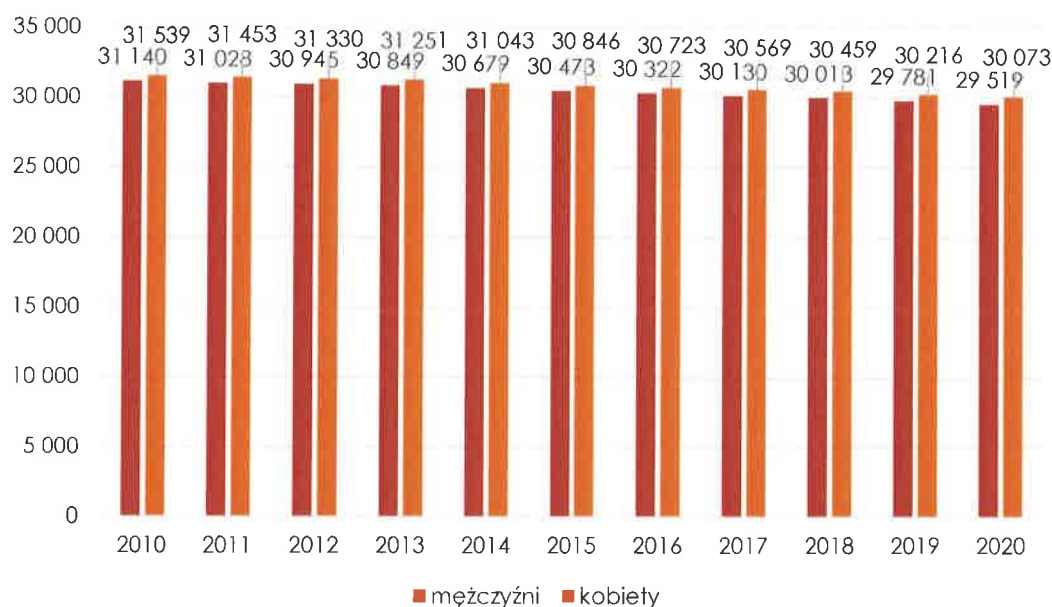
Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Tabela 2. Gęstość zaludnienia w wybranych powiatach

Nazwa jednostki	Gęstość zaludnienia w 2010 roku [os/km ²]	Gęstość zaludnienia w 2020 roku [os/km ²]
Powiat kozienicki	68	65
Powiat białobrzeski	53	52
Powiat garwoliński	84	85
Powiat węgrowski	56	54

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

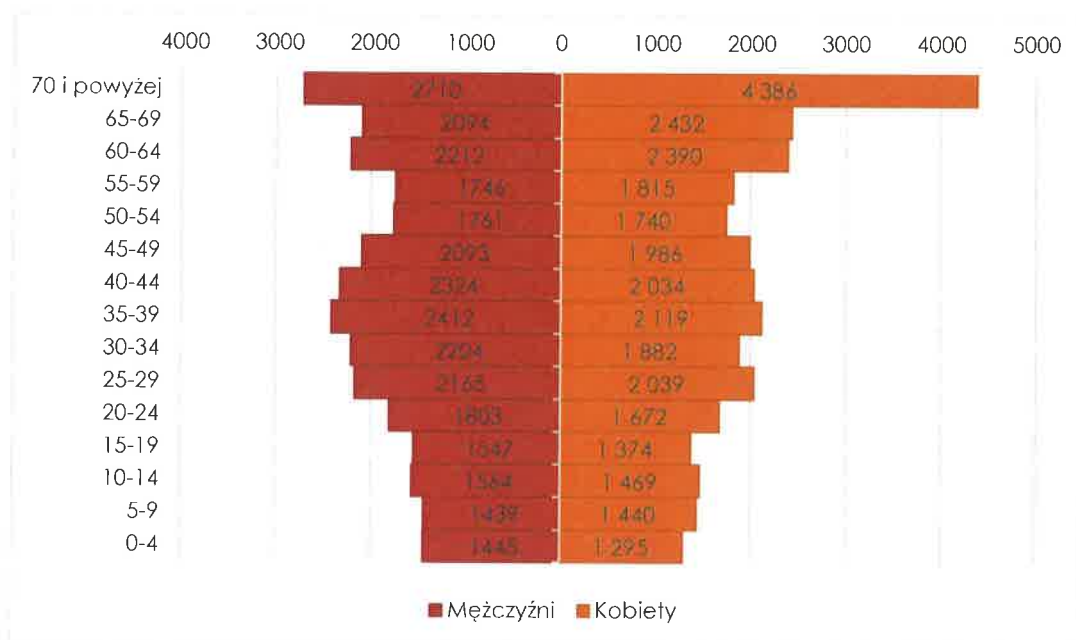
Analiza sytuacji demograficznej (Wykres 3) wykazuje, że liczba kobiet w powiecie kozienickim jest większa od liczby mężczyzn. Różnica ta jest zauważalna szczególnie dla danych z 2020 roku, kiedy to wykazać można większą o 554 liczbę kobiet w stosunku do liczby mężczyzn. Wskaźnik feminizacji dla tego regionu na 2020 rok wynosi 102.

Wykres 3. Demografia powiatu kozienickiego w podziale na liczbę mężczyzn oraz liczbę kobiet w latach 2010-2020

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

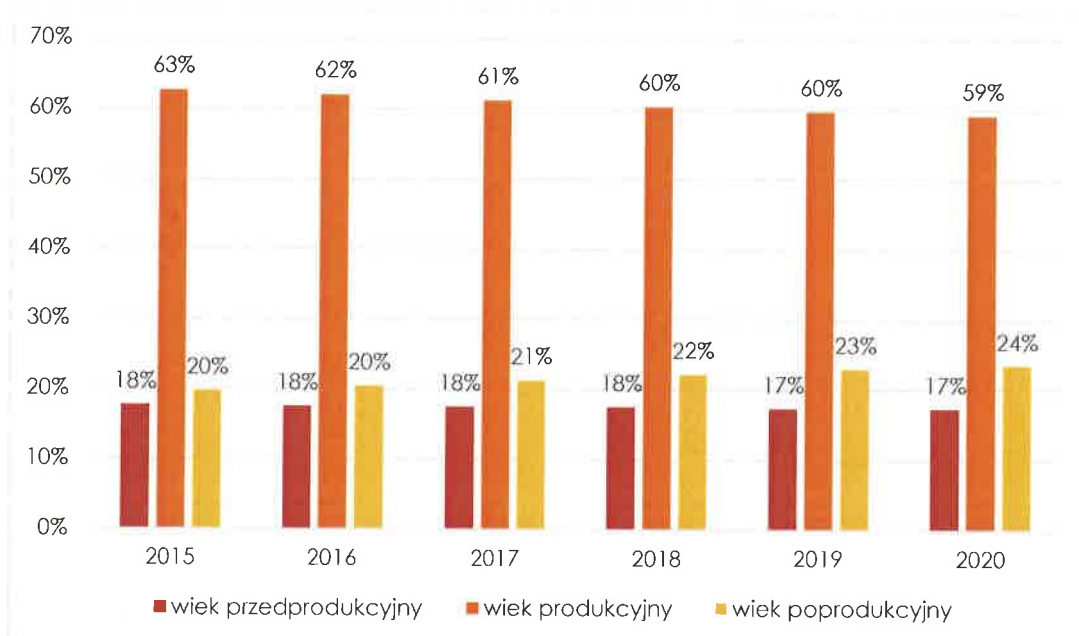
W podziale na grupy wiekowe najbardziej liczną grupę ludności powiatu kozienickiego stanowią osoby w wieku 70 lat i więcej (Wykres 4). Jednocześnie widoczna jest duża dysproporcja między liczbą kobiet a mężczyzn w tym przedziale wiekowym. Struktura wieku w poszczególnie badanych latach wskazuje na występowanie typu społeczeństwa starzejącego się.

Wykres 4. Liczba ludności powiatu kozienickiego w podziale na grupy wiekowe w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Z roku na rok widać, że udział osób w wieku poprodukcyjnym systematycznie się zwiększa, co jest tendencją ogólnokrajową (Wykres 5). Jednakże udział osób w wieku poprodukcyjnym w powiecie kozienickim jest wyższy niż średnia dla Polski (dla 2020 roku wyniosła ona 22%).

Wykres 5. Ludność w podziale na ekonomiczne grupy wiekowe w powiecie kozienickim w latach 2015-2020

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Średnia oczekiwana długość życia według GUS w podregionie radomskim w roku 2020, do którego zalicza się powiat kozienicki, wyniosła 70,89 lat dla mężczyzn oraz 80,81 lat dla kobiet. Wynik ten jest niższy od średniej wojewódzkiej, gdzie długość życia dla mężczyzn wynosi 72,76 a dla kobiet 80,86 lat.

Natomiast w porównaniu do średniej krajowej długość życia kobiet jest nieco wyższa (80,71). Z kolei wiek mężczyzn jest niższy o prawie 2 lata (72,61).

Na podstawie statystyk prowadzonych przez Główny Urząd Statystyczny widoczne jest, że współczynnik przyrostu naturalnego¹ z każdym rokiem jest coraz mniejszy. W roku 2020 współczynnik ten wyniósł aż (-)5,1 (Tabela 3).

Tabela 3. Przyrost naturalny na 1000 ludności w powiecie kozienickim w latach 2015-2020

Rok	Przyrost naturalny na 1000 ludności
2015	-3,0
2016	-2,3
2017	-1,0
2018	-1,2
2019	-3,3
2020	-5,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Na sytuację demograficzną poza przyrostem naturalnym wpływ mają również migracje. Na przestrzeni ostatnich 10 lat zauważyć można, że różnica między imigracją a emigracją jest ujemna w powiecie kozienickim, co oznacza, że więcej osób odpływa niż napływa na dane terytorium. Charakterystycznym dla powiatu kozienickiego jest również to, że odpływ kobiet jest znacznie większy niż mężczyzn (Tabela 4).

Tabela 4. Saldo migracji ogółem dla powiatu kozienickiego w latach 2010-2020

Rok	Saldo migracji ogółem	Saldo migracji mężczyzn	Saldo migracji kobiet
2010	-155	-44	-111
2011	-177	-64	-113
2012	-180	-67	-113
2013	-136	-50	-86
2014	-220	-95	-125
2015	-239	-123	-116
2016	-236	-103	-133
2017	-266	-105	-161
2018	-219	-101	-118
2019	-272	-118	-154
2020	-118	-72	-46

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W podziale na ekonomiczne grupy wieku migracje na pobyt stały dla powiatu kozienickiego są największe wśród grupy osób w wieku produkcyjnym (Tabela 5).

Tabela 5. Migracje na pobyt stały według ekonomicznych grup wieku w powiecie kozienickim

	Migracje osób w wieku przedprodukcyjnym	Migracje osób w wieku produkcyjnym	Migracje osób w wieku poprodukcyjnym
2010	-35	-132	8
2011	-30	-162	10

¹ Współczynnik przyrostu naturalnego to stosunek różnicy liczby urodzeń i liczby zgonów do ogólnej liczby ludności w przeliczeniu na 1000 ludności.

	Migracje osób w wieku przedprodukcyjnym	Migracje osób w wieku produkcyjnym	Migracje osób w wieku poprodukcyjnym
2012	3	-198	7
2013	9	-157	5
2014	-17	-213	1
2015	-	-	-
2016	-30	-194	1
2017	-49	-217	8
2018	7	-221	10
2019	-22	-237	-1
2020	-4	-101	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Mieszkańcy powiatu kozienickiego najczęściej emigrują do miast. Liczba osób emigrująca do tych ośrodków osadniczych jest ponad dwa razy większa niż wymeldowania ludności ze wsi. Z kolei nowe zameldowania w większości pochodzą z miast, jednak jest ich niewiele więcej niż ze wsi.

Tabela 6. Kierunki migracji ludności z terenu powiatu kozienickiego

	Zameldowania z miast w 2019 roku [os.]	Zameldowania ze wsi w 2019 roku [os.]	Wymeldowania do miast w 2019 roku [os.]	Wymeldowania na wieś w 2019 roku [os.]
Powiat kozienicki	178	127	405	172

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

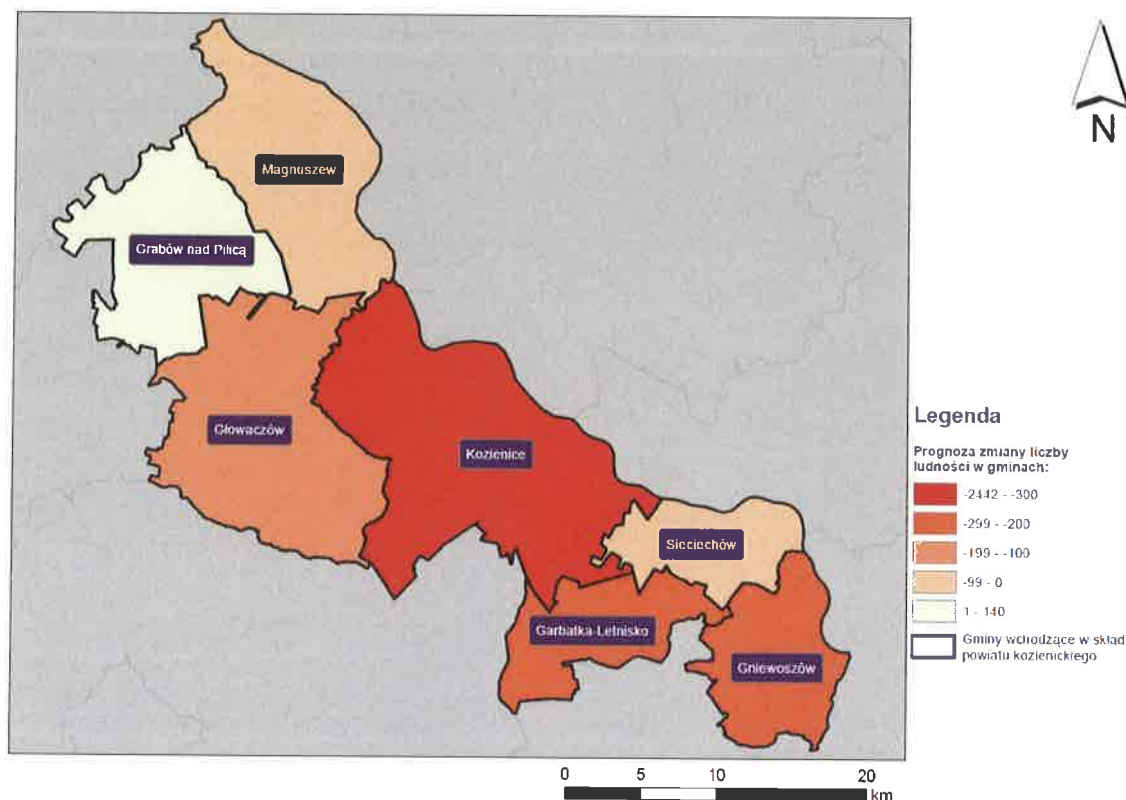
Powyżej opisane czynniki będą wpływały na liczbę ludności w przyszłości. Prognoza GUS dla ogólnej liczby ludności powiatu przewiduje systematyczne zmniejszanie się tej liczby z każdym rokiem. Dla roku 2030 przewiduje się, że liczba ta w stosunku do 2020 roku zmniejszy się o 1 938, natomiast w 2050 prognozowane jest, że zmniejszy się o 11 108, względem roku 2020 (Tabela 7).

Tabela 7. Prognozowana w 2014 roku liczba ludności na lata 2030, 2040 oraz 2050

Prognoza na rok 2030			Prognoza na rok 2040			Prognoza na rok 2050		
ogółem	mężczyźni	kobiety	ogółem	mężczyźni	kobiety	ogółem	mężczyźni	kobiety
57 654	28 759	28 895	53 454	26 688	26 766	48 484	24 422	24 062

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W prognozie zmiany liczby ludności widoczne jest zróżnicowanie w poszczególnych gminach powiatu. Jedyną gminą o dodatnim przyroście liczby mieszkańców będzie gmina Grabów nad Pilicą. Natomiast największy ubytek mieszkańców przewiduje się dla gminy Kozienice, która w ciągu 10 lat zmniejszy się o ponad 2 tysiące osób.

Rysunek 2. Prognoza zmiany liczby ludności w gminach powiatu koźienickiego do 2030 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

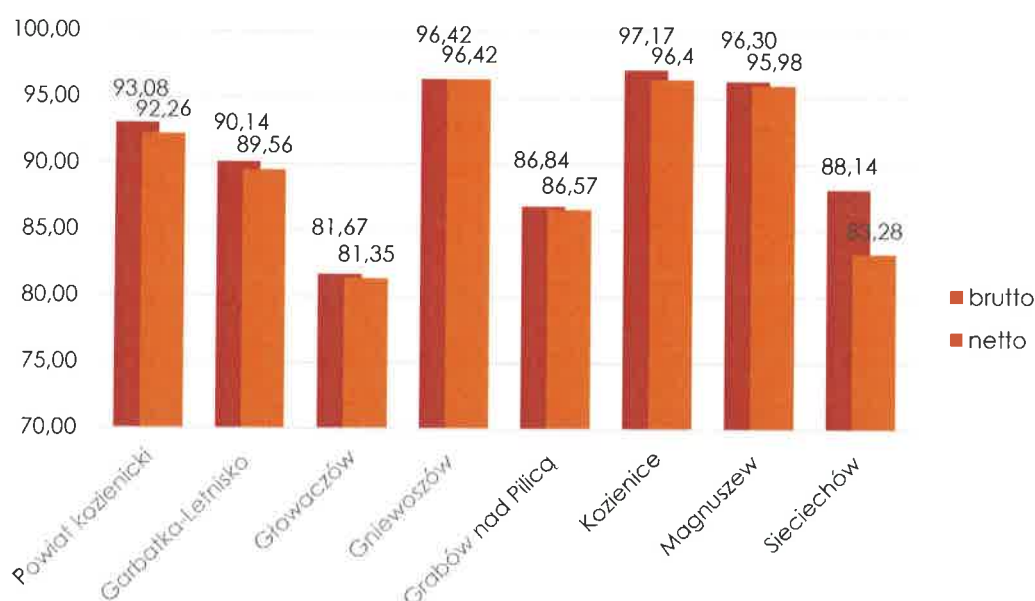
Przekrój społeczeństwa w powiecie jest zróżnicowany i widoczny jest wyraźny trend starzenia się społeczeństwa. Na przestrzeni lat problemem będzie również ubywająca liczba mieszkańców. Dodatkowo powiat koźienicki charakteryzuje się ujemnym przyrostem naturalnym oraz ujemnym saldem migracji, które pokazuje na przestrzeni lat, że zwiększa się odpływ ludności m. in. do większych ośrodków miejskich.

Zmiany w sytuacji demograficznej powiatu wynikają z ogólnokrajowych tendencji dotyczących zakładania rodziny w coraz późniejszym wieku oraz decydowaniu się na ograniczenie liczby potomstwa. Ogólnie na przestrzeni lat wzrasta długość życia osób starszych, dzięki m.in. poprawie warunków bytowych, zwiększeniu profilaktyki zdrowotnej, ale jednocześnie spada przyrost naturalny, co powoduje starzenie się społeczeństwa. Oczekiwana długość życia mieszkańców powiatu koźienickiego jest niższa w porównaniu do średniej krajowej oraz wojewódzkiej.

4. EDUKACJA

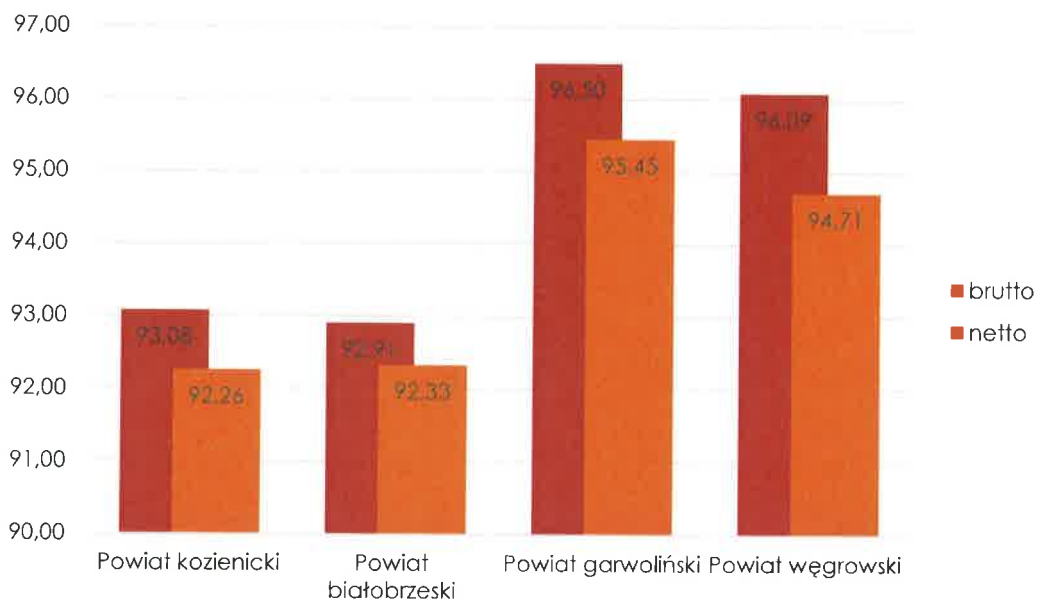
4.2. SKOLARYZACJA

Jednym z dwóch podstawowych wskaźników stosowanych do badania poziomu edukacji jest współczynnik skolaryzacji. Współczynnik skolaryzacji brutto dla poziomu szkoły podstawowej wyliczany jest dzieląc liczbę wszystkich uczniów szkół podstawowych bez względu na wiek na początku danego roku szkolnego przez liczbę ludności w wieku 7-15 lat, natomiast współczynnik skolaryzacji netto definiuje relację liczby osób (w danej grupie wieku) uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia do liczby ludności w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania². Współczynniki te osiągają największą wartość procentową dla gminy Kozienice (odpowiednio 97,17% i 96,4%). Najmniejszy odsetek skolaryzacji w szkołach podstawowych na terenie powiatu występuje natomiast w gminie Głowaczów (81,67% i 81,35%). Wartości te dla poszczególnych gmin powiatu kozienickiego przedstawia Wykres 6. Powiat kozienicki ma jeden z niższych wskaźników skolaryzacji na tle powiatów porównawczych (Wykres 7). Taki stan wynika z faktu, że część dzieci uczęszcza do szkół poza powiatem kozienickim.

Wykres 6. Współczynnik skolaryzacji w szkołach podstawowych w poszczególnych gminach powiatu kozienickiego w 2019 roku
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

² Główny Urząd Statystyczny

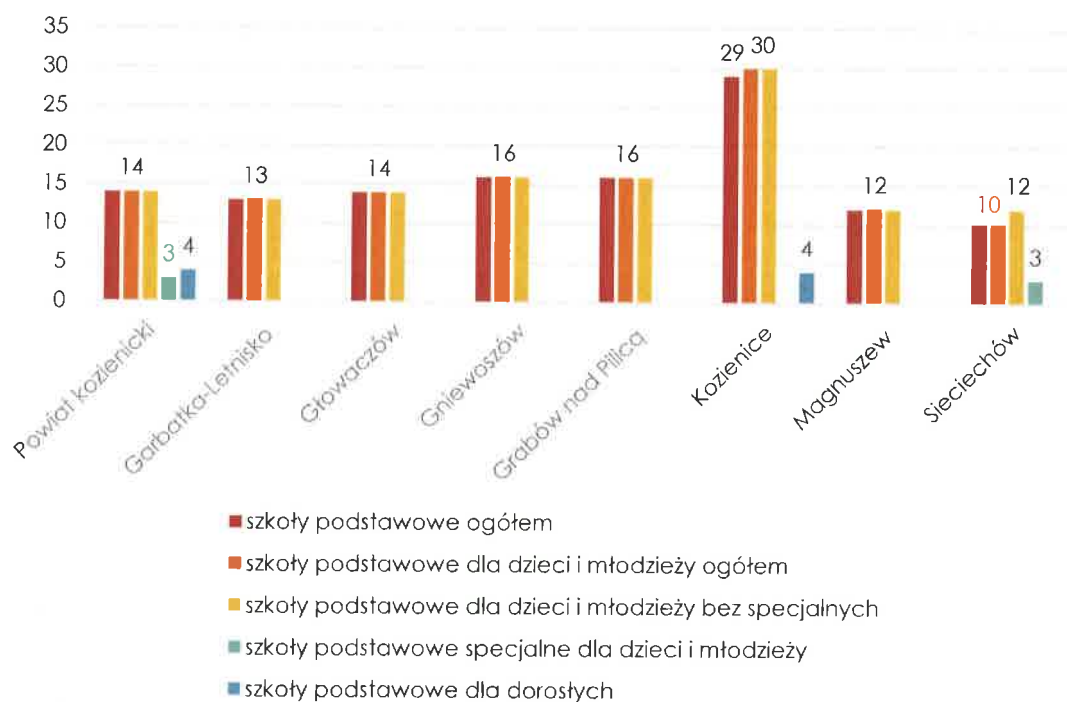

Wykres 7. Współczynnik skolaryzacji w szkołach podstawowych w wybranych powiatach w 2019 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

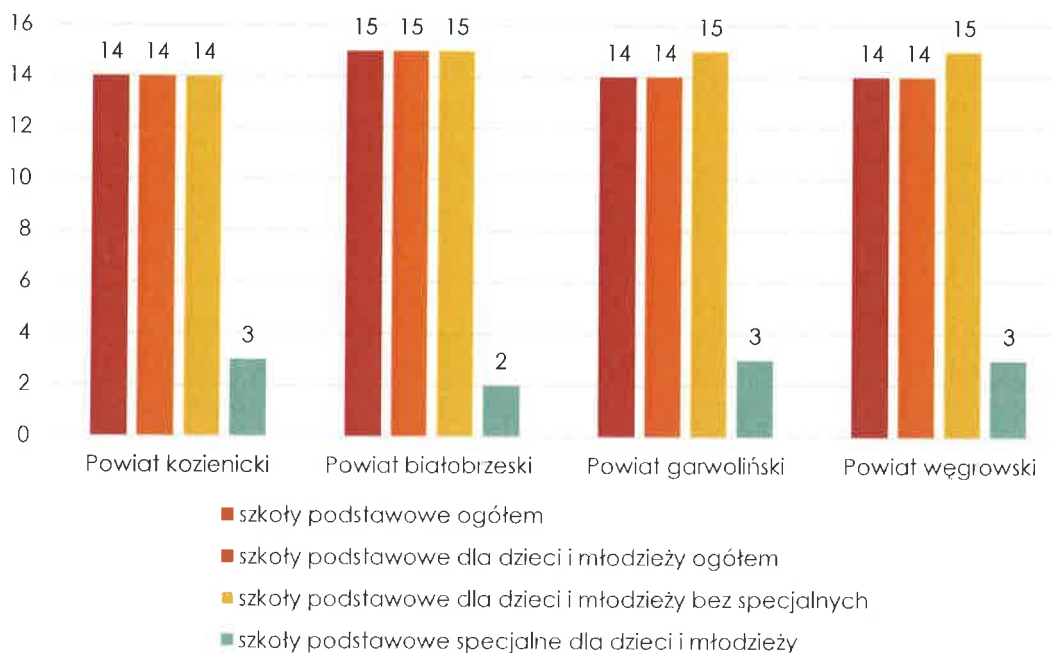
4.3. PLACÓWKI EDUKACYJNE

Najwięcej uczniów na jeden oddział w szkołach podstawowych na terenie powiatu przypada w gminie Kozienice, natomiast najmniej w gminie Sieciechów (Wykres 8). Powiaty porównawcze mają zbliżoną liczbę uczniów przypadających na jeden oddział, który kształtuje się na poziomie 14-15 osób (Wykres 9).

Wykres 8. Uczniowie przypadający na 1 oddział w szkołach podstawowych w gminach powiatu kozienickiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wykres 9. Uczniowie przypadający na 1 oddział w szkołach podstawowych w wybranych powiatach

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

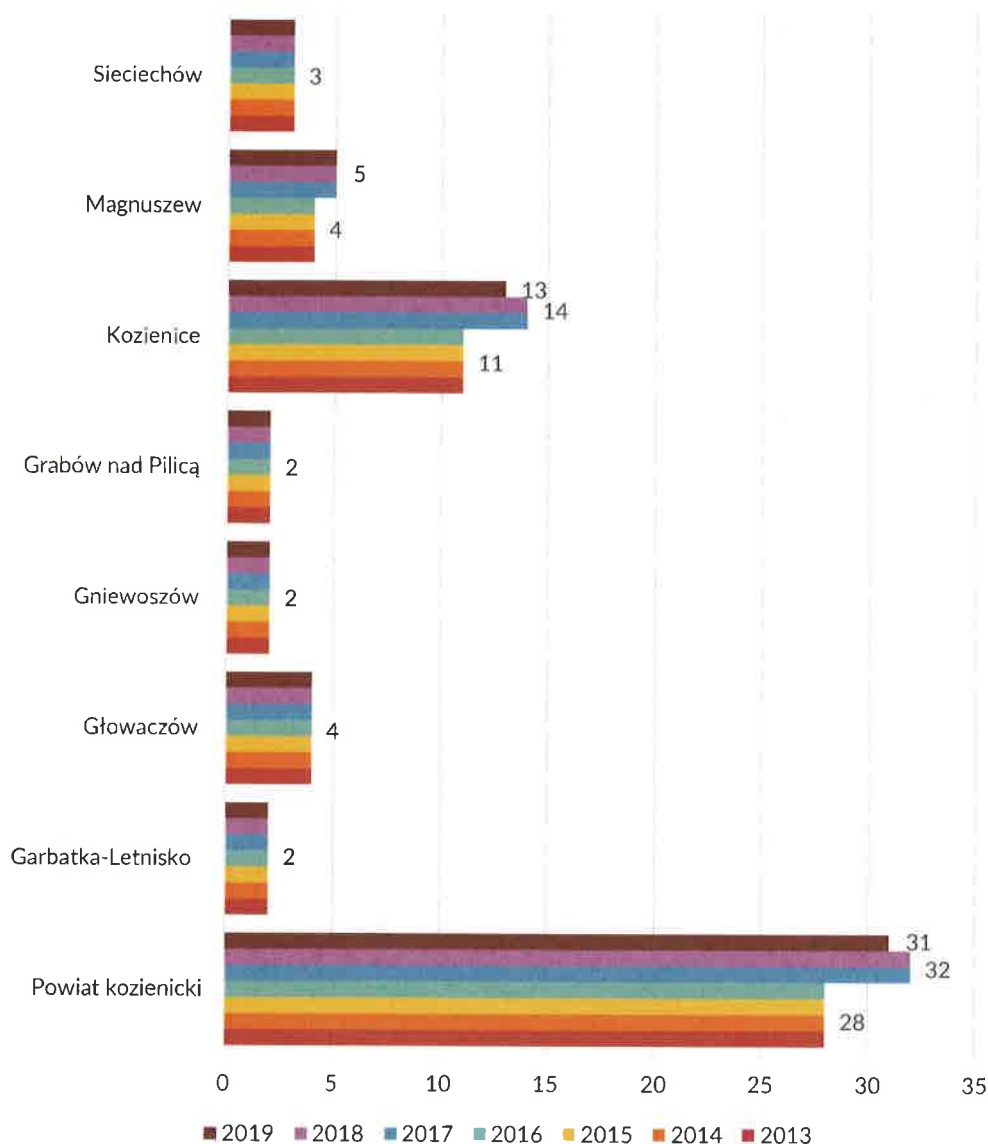
Liczba uczniów w szkołach podstawowych oraz przedszkolach systematycznie rośnie. Jedynie w szkołach ponadpodstawowych zauważalny jest spadek liczby uczniów, który na przestrzeni ostatnich 9 lat zmniejszył się o ponad 500 osób (Tabela 8). Jednocześnie należy podkreślić, że wzrost liczby uczniów szkół podstawowych związany jest z reformą edukacji i likwidacją gimnazjów, co przełożyło się na zwiększenie liczebności uczniów w szkołach podstawowych.

Tabela 8. Liczba uczniów w szkołach ponadpodstawowych, podstawowych i przedszkolach w powiecie kozienickim

	2010 [os.]	2019 [os.]
Liczba dzieci w przedszkolach	1 470	1 982
Liczba uczniów w szkołach podstawowych	3 749	4 470
Liczba uczniów w szkołach ponadpodstawowych	2 585	2 023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W 2019 roku liczba placówek edukacyjnych takich jak szkoła podstawowa wynosiła 31 dla obszaru całego powiatu kozienickiego (Wykres 10). Ogólna liczba szkół na terenie powiatu zwiększyła się na przestrzeni ostatnich 4 lat (od 2017 roku). W powiecie brakuje jednak żłobków i przedszkoli, co jest sporym ograniczeniem dla osób pracujących, myślących o założeniu rodziny.

Wykres 10. Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży w powiecie kozienickim (bez specjalnych)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W powiecie kozienickim zlokalizowana jest 1 szkoła podstawowa specjalna dla dzieci i młodzieży. Znajduje się w gminie Sieciechów i zarządzana jest przez Powiat Kozienicki. W Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym funkcjonuje:

- Szkoła Podstawowa Specjalna,
- Szkoła Przysposabiająca do Pracy,
- Zespół Rewalidacyjno-Wychowawczy,
- Internat.

Specjalny Ośrodek Szkolno- Wychowawczy jest placówką dydaktyczną, opiekuńczo-wychowawczą i rewalidacyjną dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym, znacznym oraz głębokim w tym dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi (niedowidzeniem, niedosłuchem, autyzmem, afazją i inne).

W roku szkolnym 2020/2021 do placówki uczęszczało 51 uczniów oraz zapewnionych było 30 etatów nauczycielskich. Do szkoły podstawowej uczęszczają uczniowie w wieku od 7 do 20 roku życia, natomiast do szkoły przysposabiającej do pracy do 24 roku. W przypadku osób z niepełnosprawnością w stopniu głębokim do 25 roku życia

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Opactwie zapewnia dzieciom naukę oraz terapie prowadzone przez wykwalifikowaną kadrę. Wszyscy uczniowie objęci są zajęciami rewalidacyjnymi o charakterze terapeutycznym oraz pomocą psychologiczno-pedagogiczną. U uczniów rozwijana jest samodzielność, kompetencje emocjonalno-społeczne i komunikacyjne z wykorzystaniem różnorodnych metod i technik. W ośrodku organizowane są również zajęcia dodatkowe rozwijające zainteresowania uczniów. Młodzież odnosi liczne sukcesy podczas organizowanych zawodów Olimpiad Specjalnych na poziomie lokalnym oraz ogólnopolskim.

Dla każdego ucznia zespół nauczycieli i specjalistów opracowuje Indywidualny Program Edukacyjno-Terapeutyczny uwzględniając jego stopień niepełnosprawności jak również predyspozycje i możliwości. Założenia programu realizowane są przy współpracy z domem rodzinnym.

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy stanowi istotny element wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami, dlatego istotne jest dbanie o rozwój tej placówki. Największym problemem Ośrodka są obecnie niewystarczające warunki bytowe i edukacyjne. Istniejący budynek szkolny nie spełnia norm i nie jest odpowiednio przystosowany dla dzieci z niepełnosprawnościami. Rozwiązaniem tej sytuacji jest planowana budowa nowej siedziby ośrodka w Kozienicach, co przyczyni się do poprawy dojazdu do szkoły oraz stworzy lepsze warunki i możliwość objęcia opieką większej liczby dzieci.

Na terenie powiatu funkcjonuje Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, która jest placówką świadczącą usługi z zakresu udzielania pomocy dzieciom i młodzieży w osiąganiu wszechstronnego, optymalnego rozwoju oraz wspierania środowiska wychowawczego w tworzeniu warunków sprzyjających temu rozwojowi. Do zadań Poradni należy diagnozowanie dzieci i młodzieży, udzielanie bezpośredniej pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz organizowanie i prowadzenie wspomagania przedszkoli, szkół i placówek w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych. Poradnia posiada bogatą ofertę zajęć i terapii, jednocześnie dysponując nowoczesnymi gabinetami i salami do terapii. Dzięki bardzo dobrym warunkom lokalowym w Poradni prowadzone są różnorodne formy pomocy terapeutycznej: wczesne wspomaganie rozwoju dziecka, terapia wspomagająca EEG BFB, terapia SI, grupowe zajęcia dla dzieci, spotkania dla rodziców i rad pedagogicznych.

Na terenie powiatu kozienickiego zlokalizowane są szkoły ponadpodstawowe zarządzane zarówno przez powiat jak i podmioty niepubliczne. Do szkół zarządzanych przez powiat zaliczają się:

- I Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Czarnieckiego w Kozienicach – w roku szkolnym 2019/2020 do szkoły uczęszczało 305 uczniów w 12 oddziałach i pobierało naukę w klasach o profilu kształcenia: politechnicznym, biologiczno-chemicznym, językowo-medialnym, społeczno-prawnym
- Zespół Szkół Nr 1 im. Legionów Polskich w Kozienicach:
 - II Liceum Ogólnokształcące – naukę pobierało 339 uczniów w 13 oddziałach o rozszerzonym programie nauczania: matematyki i informatyki, matematyki i fizyki, matematyki i geografii, biologii i chemii oraz języka polskiego i historii.
 - Technikum – do szkoły uczęszcza 560 uczniów w 21 klasach
 - Szkoła Branżowa I stopnia – kształci się 329 uczniów w 12 oddziałach

W technikum oraz szkołach branżowych prowadzone są zajęcia kształcące w następujących zawodach: elektryk, ślusarz, kucharz, fryzjer, piekarz, sprzedawca, monter sieci i instalacji sanitarnych, cukiernik, mechanik pojazdów samochodowych, blacharz samochodowy oraz technik elektryk, technik mechanik, technik ekonomista, technik żywienia i usług gastronomicznych, technik hotelarz. Porównując dostosowanie kształcenia do potrzeb rynku pracy można zauważyć, że szkoły w niewystarczającym

stopniu kształcą w zawodach, które zostały określone jako deficytowe na obszarze powiatu w 2021 roku (Tabela 9). Jednocześnie należy zauważyć, że lista zawodów deficytowych określana jest co roku i jest ona zmienna, w związku z tym trudno dostosować program kształcenia do tych wymagań.

Tabela 9. Zestawienie zawodów deficytowych w powiecie kozienickim z oferowanymi zawodami w ramach kształcenia w szkołach zarządzanych przez powiat

Zawody deficytowe w powiecie kozienickim, które zostały ujęte w barometrze zawodów	Kształcenie zawodowe w szkołach zarządzanych przez powiat
1. Fizjoterapeuci i masażyści 2. Geodeci i kartografowie 3. Kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych 4. Kosmetyczki 5. Kucharze 6. Lekarze 7. Magazynierzy 8. Monterzy instalacji budowlanych 9. Nauczyciele języków obcych i lektorzy 10. Operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych 11. Pielęgniarki i położne 12. Psycholodzy i psychoterapeuci 13. Samodzielni księgowi 14. Spawacze	Szkoła Branżowa I stopnia: 1. Elektryk 2. Ślusarz 3. Kucharz 4. Fryzjer 5. Piekarz 6. Sprzedawca 7. Monter sieci i instalacji sanitarnych, 8. Cukiernik 9. Mechanik pojazdów samochodowych 10. Blacharz samochodowy Technikum: 1. Technik elektryk 2. Technik mechanik 3. Technik ekonomista 4. Technik żywienia i usług gastronomicznych 5. Technik hotelarz

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Zespołu Szkół Nr 1 w Kozienicach oraz strony www.barometrzwawodow.pl

Zdawalność egzaminów maturalnych w szkołach prowadzonych przez powiat kozienicki jest na bardzo wysokim poziomie, zwłaszcza w liceach. Najlepszymi wynikami zdawalności może pochwalić się I Liceum Ogólnokształcące w Kozienicach, które niejednokrotnie uzyskiwało 100% zdawalność.

Tabela 10. Zdawalność egzaminów maturalnych w placówkach oświatowych prowadzonych przez powiat kozienicki

Szkoła	Zdawalność egzaminu maturalnego w %						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
I Liceum Ogólnokształcące w Kozienicach	100	91,9	99,0	100	100	90,5	100
Zespół Szkół Nr 1 w Kozienicach: II Liceum Ogólnokształcące	97,0	97,4	97,3	98,1	96,6	99,0	92,5
Zespół Szkół Nr 1 w Kozienicach: Technikum	84,5	84,9	87,9	88,7	86,1	82,2	83,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Kozienicach zawartych w Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych oraz Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie

Porównując wyniki zdawalności egzaminów maturalnych z innymi powiatami to powiat kozienicki ma jeden z niższych wyników na poziomie liceów, natomiast w technikach zdawalność jest znacząco powyżej średniej wojewódzkiej (Tabela 11).

Tabela 11. Zdawalność egzaminów maturalnych w wybranych powiatach w porównaniu do średniej województwa (szkoły publiczne i niepubliczne)

Nazwa jednostki	Zdawalność egzaminów maturalnych w liceach ogólnokształcących w 2021 roku [%]	Zdawalność egzaminów maturalnych w technikach w 2021 roku [%]
Powiat kozienicki	81,9	74,1
Powiat białobrzeski	87,6	61,1
Powiat garwoliński	88,1	63,5
Powiat węgrowski	79,7	68,8
MAZOWIECKIE	84,6	66,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie

Uczniowie szkół prowadzonych przez powiat mają możliwość rozwijania własnych pasji i zainteresowań w ramach dodatkowych zajęć oraz kół naukowych. Młodzież bierze udział w licznych konkursach, olimpiadach czy też włącza się inicjatywy społeczne. Środki finansowe na szkolnictwo są ograniczone i często niestarczające. Dlatego też szkoły pozyskują dodatkowe środki finansowe na możliwość realizacji inwestycji czy licznych projektów edukacyjnych. W ramach współpracy międzynarodowej organizowane są wymiany i praktyki w zakresie programu typu Erasmus+, a także prowadzona jest współpraca z pracodawcami (Enea Wytwarzanie, PSE, lokalni przedsiębiorcy itp.).

Zapewnienie dalszego rozwoju młodzieży, a także zwiększenie atrakcyjności placówek edukacyjnych wiąże się ze statym doposażaniem i modernizowaniem oraz tworzeniem nowych pracowni przedmiotowych, a także budowaniem na terenie szkoły warsztatów zawodowych. Ważne jest także zapewnianie odpowiednich warunków do nauki, dlatego istotne jest prowadzenie bieżących remontów sal lekcyjnych, rozbudowa infrastruktury sportowej. Ponadto ZS nr 1 w Kozienicach planuje poszerzyć ofertę edukacyjną poprzez uruchomienie nowego kierunku kształcenia w zawodzie energetyk. Poza inwestycjami w same obiekty placówek oświatowych ważne jest także zapewnienie odpowiedniego rozwoju dla kadry pedagogicznej.

Konieczne jest również zapewnienie odpowiedniego dostępu do szkoły przez zorganizowanie transportu publicznego dla mieszkańców powiatu. W chwili obecnej z powodu braku możliwości dojazdu wielu absolwentów szkół podstawowych wybiera kształcenie w ościennych powiatach dotyczy to szczególnie skrajnie położonych gmin Gniewoszowa i Grabowa.

Problemem jest natomiast niedostosowanie szkół dla osób z niepełnosprawnościami. W przypadku I LO w Kozienicach nad wejściami nie ma głośników systemu naprowadzającego dźwiękowo osoby niewidome i słabowidzące. W budynku nie ma również oznaczeń w alfabecie brajla ani oznaczeń kontrastowych lub w druku powiększonym dla osób niewidomych i słabowidzących. Szkoła nie posiada także pętli indukcyjnej i nie ma możliwości skorzystania z tłumacza języka migowego. Osoby poruszające się na wózkach inwalidzkich mogą korzystać jedynie z korytarza i pomieszczenia na parterze, ze względu na fakt, że do pierwszego i drugiego piętra w budynku głównym prowadzą schody, a sam obiekt nie jest wyposażony w windę. Jeżeli chodzi o udogodnienia dla osób z niepełnosprawnościami to przy I LO istnieje podjazd dla wózków, wyznaczono również miejsce parkingowe dla osób z niepełnosprawnością z dojazdem oraz dostosowano toaletę na parterze. Ponadto do szkoły może wejść osoba z psem asystującym i psem przewodnikiem. Strona internetowa jest częściowo zgodna z ustawą z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych. Strona internetowa była budowana przed wejściem w życie ustawy o dostępności cyfrowej, na bieżąco są usuwane stwierdzone niedogodności.

Pomimo utrudnień szkoła przyjmuje uczniów z niepełnosprawnościami. Osoby posiadające orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego są objęci Indywidualnymi Programami Edukacyjno-Terapeutycznymi (IPET) opracowanymi przez zespół nauczycieli. W roku szkolnym 2021/2022 było pięcioro takich uczniów w I LO w Kozienicach.

Zespół Szkół Nr 1 im. Legionów Polskich nie posiada żadnych udogodnień dotyczących osób z niepełnosprawnościami.

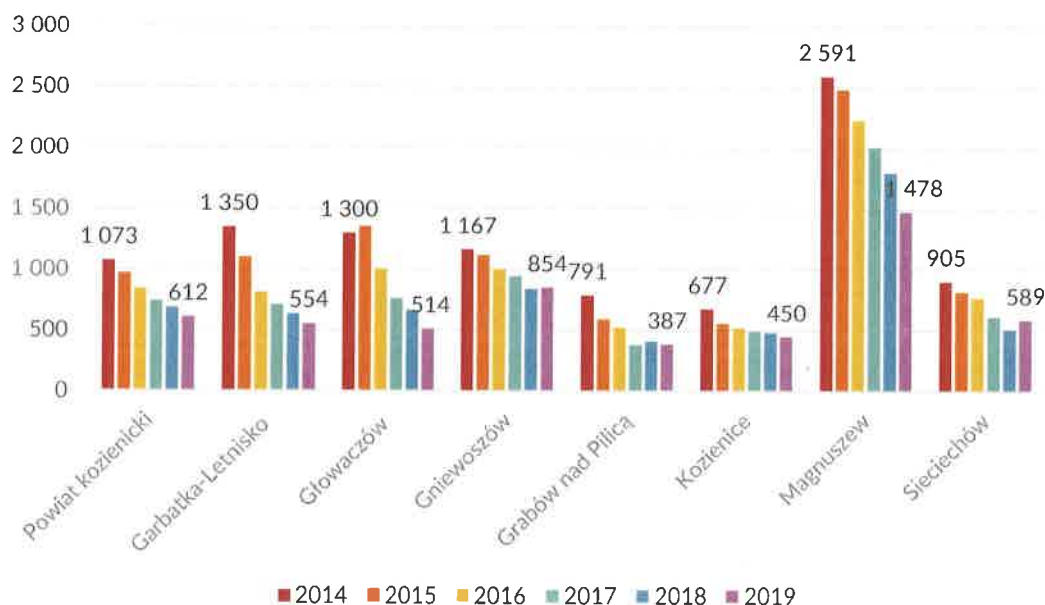
Zdawalność egzaminów maturalnych jest na dobrym poziomie, przy czym wyniki matur w liceach są niższe niż w powiatach porównawczych jak również w całym województwie. Najlepiej prezentują się wyniki matur w technikach, gdzie zdawalność jest wyższa od średniej wojewódzkiej.

Na przestrzeni lat widoczny jest trend zmniejszającej się liczby uczniów szkół ponadpodstawowych. Wynika to z faktu, iż maleje liczba młodych osób w wieku licealnym. Kolejnym problemem jest brak dostosowania szkół do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Żadna ze szkół zarządzanych przez powiat nie prowadzi oddziałów specjalnych poza Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym.

Oferta edukacyjna szkół ponadpodstawowych jest zróżnicowana i gwarantuje możliwość rozwijania zainteresowań uczniów. Jednakże nie spełnia ona wystarczająco zapotrzebowania rynku pracy. Taki wniosek można wyciągnąć na podstawie barometru zawodów, który określa zapotrzebowanie pracowników w konkretnym zawodzie. Z kolei dużym potencjałem w obszarze edukacji jest budowa nowej siedziby Zespołu Szkół Drzewnych i Leśnych w Garbatce-Letnisko oraz Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Kozienicach. Ponadto wskazuje się potrzebę kontynuacji partnerstwa międzynarodowego w zakresie edukacji w ramach programów typu Erasmus+.

5. PROBLEMY I USŁUGI SPOŁECZNE

Liczba beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni lat 2014-2019 w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców zmniejszyła się o 461. Wybrany wskaźnik pokazuje, że największym natężeniem skali problemu cechuje się gmina Magnuszew. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w tej gminie w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w 2019 roku wynosiła 1 478. Wykres 11 przedstawia dane w odniesieniu do poszczególnych gmin powiatu.

Wykres 11. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w powiecie kozienickim na 10 tys. ludności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Głównym odbiorcą środowiskowej pomocy społecznej w powiecie kozienickim są osoby w wieku produkcyjnym (Tabela 12). Liczba odbiorców na przestrzeni lat 2014-2019 zmniejszyła się o 2 948. Natomiast widoczny jest wzrost liczby beneficjentów w wieku poprodukcyjnym. Powodem takiej sytuacji może być wzrastający odsetek mieszkańców w poprodukcyjnej grupie wiekowej.

Tabela 12. Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg ekonomicznych grup wieku

Rok	Ogółem	Przedprodukcyjny	Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym w stosunku do ogółu osób korzystających z pomocy środowiskowej	Produkcyjny	Odsetek osób w wieku produkcyjnym w stosunku do ogółu osób korzystających z pomocy środowiskowej	Poprodukcyjny	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ogółu osób korzystających z pomocy środowiskowej
2014	6 638	2 488	37%	3 779	57%	371	6%
2015	5 946	2 262	38%	3 311	56%	372	6%
2016	5 141	1 876	36%	2 856	56%	409	8%
2017	4 515	1 608	36%	2 477	55%	430	10%
2018	4 146	1 474	36%	2 238	54%	434	10%
2019	3 690	1 278	35%	1 956	53%	456	12%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Głównym powodem przyznania pomocy rodzinom korzystającym z usług środowiskowej pomocy społecznej w powiecie kozienickim jest ubóstwo wskazywane w 32% w stosunku do wszystkich korzystających rodzin. Wysoki odsetek beneficjentów świadczeń pomocy boryka się również z niepełnosprawnością, długotrwałymi chorobami oraz bezrobociem. Dane na ten temat dla roku 2019 zostały przedstawione w Tabeli 13.

Tabela 13. Rodziny w powiecie kozienickim, którym na podstawie decyzji przyznano pomoc wg powodów przyznania pomocy

Powód przyznania pomocy	Liczba beneficjentów
ubóstwo	1083
ochrona macierzyństwa	176
bezrobocie	647
niepełnosprawność	592
długotrwała choroba	491
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	214
alkoholizm	129
trudności po opuszczaniu zakładu karego	7
bezdolność	13
klęska żywiołowa/zdarzenia losowe	8
przemoc w rodzinie	16
narkomania	1

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych ze Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kozienickiego na lata 2021-2026

Znaczna część osób korzysta z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, co zostało szerzej opisane w rozdziale 8. Nieznacznie mniej osób korzysta z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności. Do grupy osób z niepełnosprawnościami zalicza się osoby, które nie są w stanie samodzielnie, częściowo lub całkowicie zapewnić sobie godnych warunków życia na skutek wrodzonej lub nabytej dysfunkcji fizycznej lub psychicznej. Skala tego problemu nie do końca jest zdiagnozowana, gdyż nie ma prowadzonych statystyk, ile osób z niepełnosprawnością w ogóle mieszka na terenie powiatu. Istnieje

jednak wykaz wydanych orzeczeń o niepełnosprawności (Tabela 14), z którego wynika, że w powiecie kozienickim w ostatnich trzech latach wzrosła o 407 liczba wydanych orzeczeń (z 5988 w 2017 r. do 6395 w 2019 r.). Jednocześnie, w tym samym okresie, wzrosła liczba osób korzystających z pomocy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kozienicach. Wzrost ten wynosi 108 osób (Tabela 15).

Tabela 14. Wykaz wydanych orzeczeń o niepełnosprawności z terenu Powiatu Kozienickiego w latach 2017-2019

Rok	Liczba orzeczeń wydanych dla osób do 16 roku życia	Liczba orzeczeń wydanych dla osób po 16 roku życia	Razem
2017	720	5268	5988
2018	887	5365	6252
2019	821	5574	6395

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych ze Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kozienickiego na lata 2021-2026

Tabela 15. Liczba osób z niepełnosprawnością objętych działaniami PCPR w latach 2017-2019

Rok	Zadania ustawowe związane z udzielaniem dofinansowania ze środków PFRON	Zadania w ramach programu Aktywny Samorząd	Działania związane z aktywizacją społeczną i zawodową współfinansowaną ze środków UE w ramach EFS	Razem
2017	375	50	30	455
2018	368	40	30	438
2019	481	47	35	563

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych ze Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kozienickiego na lata 2021-2026

W związku z taką sytuacją istnieje konieczność zwiększenia wydatków na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami. Obecne nakłady finansowe uważa się za niewystarczające, mimo, że kwoty przeznaczone na ten obszar działalności powiatu relatywnie rosną. W przeciągu trzech lat (2017-2019) kwota przeznaczona na rehabilitację zawodową i społeczną tej grupy mieszkańców wzrosła o 215 000 zł. Dodatkowe pieniądze są pozyskiwane z różnych programów m.in. „Aktywny Samorząd”. Jest to program pilotażowy, realizowany za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kozienicach. Jego głównym celem jest eliminacja lub zmniejszanie barier, które sprawiają, że osoby z niepełnosprawnościami są wykluczane z życia społecznego, zawodowego, czy mają ograniczony dostęp do edukacji. W sumie, w 2019 r. na pomoc osobom z niepełnosprawnościami przeznaczono o 287 017 zł więcej niż trzy lata wcześniej (Tabela 16).

Tabela 16. Wysokość środków PFRON na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnością z terenu Powiatu Kozienickiego w latach 2017-2019

Rok	Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	Program Aktywny Samorząd	Suma
2017	997 432,00	168 316,00	1 165 748,00
2018	1 031 171,00	158 027,83	1 189 198,83
2019	1 212 882,00	239 943,00	1 452 765,00

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych ze Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kozienickiego na lata 2021-2026

Ponadto, wśród osób z niepełnosprawnościami, zauważalne jest większe zainteresowanie dofinansowaniem różnych działań, które mają na celu włączanie tej grupy do życia społecznego. Liczba osób korzystająca z takiej pomocy, na przestrzeni trzech lat, wzrosła o 98 osób (z 397 osób w 2017 r. do 495 osób w 2019 r.). Równocześnie odnotowano większą kwotę wydatkowaną na te działania – ponad 173 169 zł więcej w 2019 roku względem 2017 roku (Tabela 17). Wśród zadań cieszących się największą popularnością w każdym roku (2017, 2018, 2019) znalazły się te związane z koniecznością dofinansowania sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych. Z kolei najmniej osób skorzystało z dofinansowania na rzecz sportu, kultury rekreacji i turystyki osób z niepełnosprawnościami.

Tabela 17. Liczba osób z niepełnosprawnością korzystająca z dofinansowania i wysokość środków PFRON na poszczególnych zadaniach w latach 2017-2019

Zadania	2017		2018		2019	
	Liczba osób	Kwota	Liczba osób	Kwota	Liczba osób	Kwota
Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	21	34 773,00	84	60 000,00	159	138 477,00
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	298	243 687,00	228	177 510,00	272	211 921,00
Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych	21	40 000,00	23	52 056,00	24	61 987,00
Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	17	5 000,00	0	0,00	0	0,00
Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej	40	639 436,45	40	663 620,00	40	723 680,53
Suma	397	962 896,45	375	953 186	495	1 136 065,53

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych ze Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kozienickiego na lata 2021-2026

Niepełnosprawność dotyczy osób niezależnie od wieku, statusu społecznego czy materialnego. Sytuacja osób z niepełnosprawnością na terenie powiatu jest zróżnicowana i uzależniona przede wszystkim od miejsca zamieszkania, co związane jest z dostępnością do placówek zdrowotnych i rehabilitacyjnych, ale także usług edukacyjnych i kulturalnych i dostępu do bazy oświatowej, leczniczej czy rehabilitacyjnej. Każdy rodzaj niepełnosprawności wymaga specjalistycznej pomocy, a to wiąże się często z wysokimi kosztami finansowymi. W związku z czym sytuacja materialna rodzin, bez względu na jej przynależność społeczno-zawodową i miejsce zamieszkania, bywa trudna. Dla samorządów wyzwaniem jest aktywne i skuteczne wspieranie tej grupy mieszkańców, ponieważ jest ona narażona na różne problemy – zarówno w aspekcie zawodowym, zdrowotnym, jak i społecznym. Kierunki działań w tym zakresie wskazuje „Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami w Powiecie Kozienickim na lata 2021-2027”,

którego założeniem jest aktywna polityka społeczna umożliwiająca stworzenie godnych warunków funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami w życiu osobistym, społecznym i gospodarczym.

Kolejnym najczęściej wskazywanym powodem korzystania z pomocy społecznej jest długotrwała i ciężka choroba. Problem tej w dużej mierze dotyczy osób starszych, którzy stanowią znaczną część społeczeństwa powiatu. Według prognoz demograficznych, osób w wieku poprodukcyjnym będzie przybywać. Będzie się to wiązało z narastającą potrzebą korzystania z usług zdrowotnych i opiekuńczych. Obecnie osoby w podeszłym wieku mogą korzystać z całodobowych usług Domu Pomocy Społecznej im. Kazimierzy Gruszczyńskiej w Kozienicach, który oprócz usług bytowych i opiekuńczych zapewnia różne formy terapii i rehabilitacji niezbędne dla tych osób. Jednakże liczba miejsc tego typu jest niewystarczająca. Brakuje również alternatywnych form pomocy osobom starszym oraz z niepełnosprawnościami.

Znaczną część osób korzystających z pomocy sieci placówek/jednostek/institucji wspierających rodziny to rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi. Często ich problemy związane są z innymi dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia, przemoc domowa, niewydolność w pełnieniu ról rodzicielskich. W wielu przypadkach nasilające się problemy i zła sytuacja rodzinna powoduje konieczność ograniczenia bądź pozbawienia praw rodzicielskich części rodziców. Wówczas dzieci kierowane są do pieczy zastępczej. Za organizację pieczy zastępczej odpowiada Powiat, który zobowiązany jest do opracowania 3-letniego powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej określającego cele i działania służące zapewnieniu rozwoju i wsparcia różnych form pieczy zastępczej.

Na terenie powiatu działa sieć instytucji zajmujących się wsparciem osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz defowaryzowanych w środowisku lokalnym z różnych powodów. Poniżej przedstawiona została krótka charakterystyka niektórych podmiotów:

- 1) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – zajmuje się realizacją zadań wynikających z ustaw: o pomocy społecznej, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. W celu realizacji zadań współpracuje z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Działania PCPR koncentrują się wokół problemów wykluczenia społecznego i dotyczą rozwoju systemu wsparcia dla rodzin mających trudności, wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich rodzin, w tym z niepełnosprawnością, chorych i starszych oraz promowanie właściwych postaw społecznych ważnych dla przeciwdziałania przemocy w rodzinie, przestępczości i uzależnieniom.
- 2) Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych – jako organ opiniotwórczo-doradczy Starosty opiniuje projekty uchwał i programów przyjmowanych przez Radę Powiatu pod kątem ich skutków dla osób z niepełnosprawnych. Jej zadaniem jest również inspirowanie przedsięwzięć ukierunkowanych na integrację społeczną i zawodową oraz przestrzeganie praw osób z niepełnosprawnościami.
- 3) Dom Pomocy Społecznej im. Kazimierzy Gruszczyńskiej w Kozienicach – to dom pomocy społecznej o zasięgu ponadlokalnym dysponujący 108 miejscami, którego celem działalności jest zaspokajanie potrzeb bytowych, opiekuńczych, wspomagających i edukacyjnych w sposób umożliwiający godne życie osobom w nim zamieszkującym. Dom pomocy społecznej zapewnia całodobową opiekę, umożliwia i organizuje mieszkańcom pomoc w korzystaniu ze świadczeń zdrowotnych przysługujących na podstawie odrębnych przepisów oraz różne formy terapii dostosowane do indywidualnych możliwości mieszkańca. Usługi opiekuńcze i wspomagające świadczone na wysokim poziomie, a głównym problemem placówki jest niezadowolający stan techniczny budynków (w szczególności budynku mieszkalnego nr 2 i 3) oraz niewystarczająca liczba miejsc dla osób przewlekle somatycznie chorych oraz zapewnienie dostępności architektonicznej dla osób z niepełnosprawnością.
- 4) Warsztat Terapii Zajęciowej w Przewozie – to gminna placówka pobytu dziennego stwarzająca osobom niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej stymulującej:

poprawę funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami w różnych sferach, rozwój ich sprawności psycho-fizycznych oraz zdobycie umiejętności niezbędnych do podjęcia pracy. Aktualnie Warsztat obejmuje terapią 40 osób (stan na dzień np. 31.10.2021 r.).

- 5) Placówka Specjalizacyjna „PANDA” w Kozienicach - forma instytucjonalnej pieczy zastępczej zapewniająca dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodzicielskiej, całodobową opiekę i wychowanie. Od stycznia 2021 r. zapewnia schronienie i opiekę 14 dzieciom (do grudnia 2020 30 dzieciom). Zaspokaja niezbędne potrzeby oraz organizuje różnego rodzaju zajęcia wychowawcze i kształtujące rozwój podopiecznych.
- 6) Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej oraz Centrum Usług Społecznych w Kozienicach - to jednostki organizacyjne gmin wykonujące w szczególności zadania z zakresu pomocy społecznej.
- 7) Dzienny Dom Seniora+ – oferuje wsparcie dla osób nieaktywnych zawodowo, które ukończyły 60 rok życia. Zapewnia dostęp do nieodpłatnych zajęć, poradnictwa specjalistycznego, wsparcia psychologicznego oraz usług kulturalno-oświatowych czy sportowo-rekreacyjnych.
- 8) Hospicjum – działające od 2018 roku w ramach hospicjum domowego zapewnia wsparcie osób starszych, chorych onkologicznie, przewlekle i terminalnie. Aktualnie Gmina pozyskała środki na budowę Centrum opiekuńczo-mieszkalnego. Nowy obiekt będzie mieścił się w dawnym budynku Publicznej Szkoły Podstawowej w Kociołkach. Budynek zostanie rozbudowany i przebudowany do końca 2022 r. Placówka ma zapewnić m.in. stacjonarną opiekę hospicyjną oraz wspierać osoby z niepełnosprawnościami, które nie mogą samodzielnie funkcjonować.

W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kozienickiego na lata 2021-2026 wskazany został wyraźny trend starzejącego się społeczeństwa oraz zwiększona emigracja osób w wieku produkcyjnym do dużych miast. Istotnym problemem jest również rosnąca liczba osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na niepełnosprawność. Należy podjąć działania mające na celu przeciwdziałanie marginalizacji różnych grup społecznych, rozwijanie usług m.in. bytowych i wspomagających, co oznacza potrzebę rozwoju sektora coraz bardziej zróżnicowanych a jednocześnie wyspecjalizowanych usług społecznych. W związku ze starzeniem się społeczeństwa wzrasta zapotrzebowanie na całodobowe usługi opiekuńcze dla osób z niepełnosprawnością i starszych. Wskazana jest modernizacja Domu Pomocy Społecznej oraz rozwój poprzez rozbudowę w celu zwiększenia liczby miejsc dla osób wymagających wsparcia. Dodatkowo ważnym elementem jest likwidowanie barier architektonicznych. Większość budynków użyteczności publicznej jest dostosowana do osób z niepełnosprawnościami. W powiecie kozienickim działa również Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych, która ma za zadanie podejmować działania zmierzające do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

Obecna sytuacja wywiera presję na system zabezpieczenia społecznego. Ze względu na złą sytuację demograficzną i niezadawalający poziom pomocy dla osób starszych, należy szukać rozwiązań, które sprostają oczekiwaniom starzejącego się społeczeństwa. Dodatkowo powinno się podejmować działania mające na celu wspieranie aktywnej starości. Istnieje również potrzeba podjęcia odpowiednich kroków, które będą miały na celu zapobiegnięcie rozwojowi takiej sytuacji demograficznej.

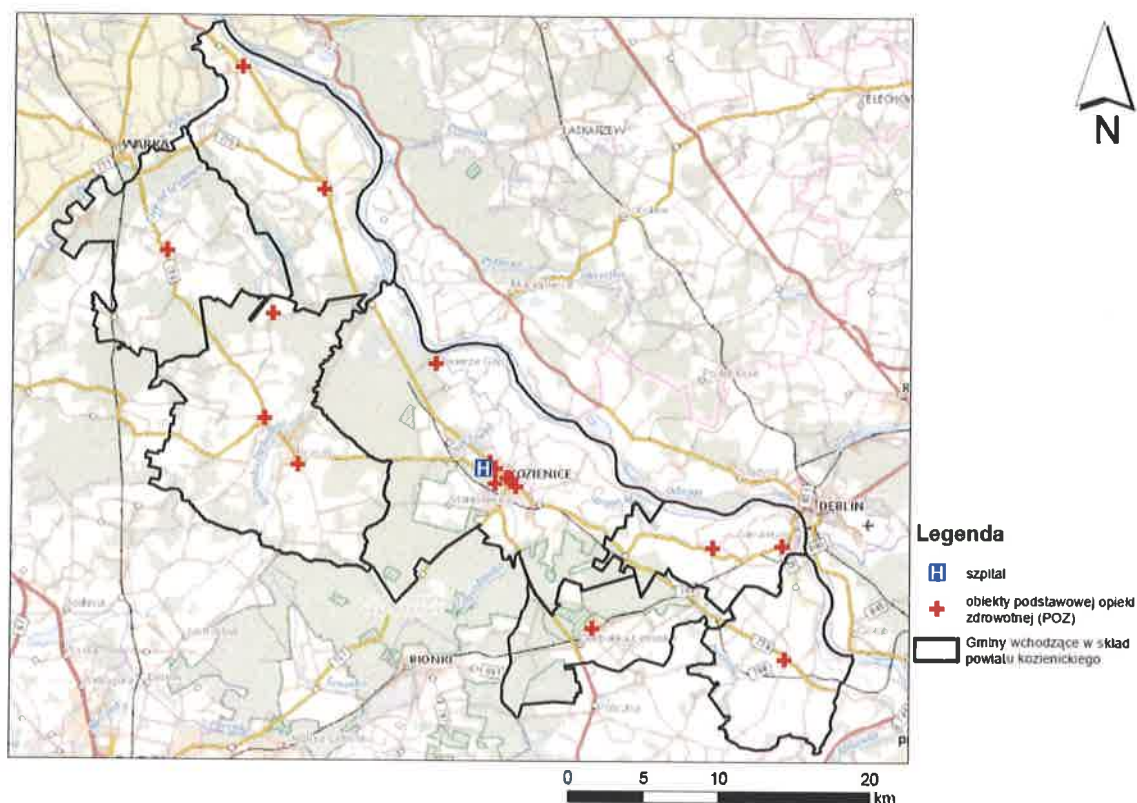
Istotne jest również realizowanie działań ograniczających pozostałe problemy społeczne takie jak przemoc w rodzinie, przestępczość, uzależnienia, a także wspieranie rodzin dysfunkcyjnych oraz dzieci objętych pieczą zastępczą.

6. OCHRONA ZDROWIA

Usługi zdrowotne na terenie powiatu kozienickiego świadczą niepubliczne i publiczne zakłady opieki zdrowotnej. Zgodnie z danymi Narodowego Funduszu Zdrowia, dostęp do lekarza pierwszego kontaktu w ramach podstawowej opieki zdrowotnej jest zróżnicowany na terenie powiatu. Najwięcej placówek POZ znajduje się w Kozienicach, gdzie również siedzibę ma Szpital Powiatowy, który zapewnia specjalistyczną opiekę zdrowotną wraz ze Szpitalnym Oddziałem Ratunkowym. W pozostałych gminach zazwyczaj znajduje się jeden obiekt w centralnej miejscowości gminy lub kilka filii w większych miejscowościach. W zdecydowanej większości placówki te funkcjonują jako niepubliczne.

Podstawowe usługi medyczne są świadczone przez 16 placówek w poszczególnych gminach:

- Garbatka-Letnisko: Przychodnia VITAL-MED Meritum sp. z o.o. w Garbatce-Letnisku;
- Głowaczów: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „DAN-MED” w Głowaczowie, Filia Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „DAN-MED” w Studziankach Pancernych, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Brzozie;
- Gniewoszków: Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Głowaczowie;
- Grabów nad Pilicą: Gminny Ośrodek Zdrowia w Grabowie nad Pilicą;
- Kozienice: Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Kozienicach, Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Przychodnie Kozienickie” (2 gabinety), Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Millenium” (2 gabinety), Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Familia”, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Animed”, Filia Przychodni VITAL-MED Meritum w Świerżach Górnych;
- Magnuszew: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MAGMEDIC” w Magnuszewie, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „OPTIMUM” w Mniszewie;
- Sieciechów: Przychodnia Eltermed Sp. z o.o. w Zajezierzu, Filia Przychodni Eltermed w Sieciechowie.

Rysunek 3. Placówki opieki zdrowotnej na terenie powiatu kozienickiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych ze strony: <https://gsl.nfz.gov.pl/GSL/>

Ponadto powiat kozienicki skupia 53³ podmioty wykonujące działalność leczniczą (stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne - szpitalne, stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne - inne niż szpitalne oraz ambulatoryjne świadczenia zdrowotne publiczne i prywatne).

Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Kozienicach, który w największym stopniu odpowiada za ochronę zdrowia mieszkańców powiatu kozienickiego, zatrudnia 127 lekarzy, 239 pielęgniarek i 28 położnych.

Szpital kozienicki realizuje zadania w ramach całodobowych świadczeń zdrowotnych na oddziałach szpitalnych jak również w formie ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych obejmujących specjalistyczną i podstawową opiekę zdrowotną. Ponadto zapewnia nocną i świąteczną opiekę zdrowotną, ambulatoryjną diagnostykę kosztochłonną, transport sanitarny oraz profilaktyczne programy zdrowotne.

Istotnym elementem jest fakt, iż SPZZOZ w Kozienicach uzyskał certyfikat ISO PN-EN 9001:2015 w zakresie zadań leczniczych wykonywanych w szpitalu. Jako w jednym z nielicznych powiatów w województwie mazowieckim prowadzona jest Nocna Pomoc Stomatologiczna.

Liczba łóżek w szpitalu w Kozienicach zmniejsza się stopniowo od 2016 roku i w 2020 roku wyniosła 289. Wskaźnik odnoszący się do liczby łóżek w szpitalach ogólnych w przeliczeniu na 10 tys. ludności również maleje i w 2020 roku wynosił jedynie 48,50, co oznacza spadek na przestrzeni lat o 24% (Tabela 18).

Jak zostało wskazane na warsztacie diagnostyczno-strategicznym, spadek liczby łóżek w szpitalu związany jest także z odpływem kadry medycznej. Problem w zakresie ochrony zdrowia jest również

³ <https://rpwdl.ezdrowie.gov.pl/RPM/Search>

utrudniony dostęp do lekarza psychiatry. Zmniejszająca się liczba personelu medycznego stwarza zagrożenie w postaci braku specjalistów oraz niewystarczającej diagnostyki. W zestawieniu z niską świadomością mieszkańców na temat profilaktyki chorób i zachowań prozdrowotnych powoduje to duże wyzwanie w zakresie opieki zdrowotnej. Obecność 2 szpitali w Radomiu oraz kilku innych (min. w promieniu 40 km zlokalizowany jest szpital w Pionkach) powoduje zagrożenie dla szpitala w Kozienicach pod kątem odpływu kadry medycznej. Na warsztatach wskazywano również na problemy finansowe szpitala wymagające wdrożenia planu naprawczego.

Tabela 18. Łóżka w szpitalach ogólnych - wskaźniki

	Łóżka w szpitalach ogólnych	Łóżka w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności
2016	392	64,22
2017	374	61,62
2018	354	58,54
2019	289	48,17
2020	289	48,50

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Kozienicach

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w powiecie się zmniejsza. Jednak nadal największym powodem pobierania świadczeń jest ubóstwo, bezrobocie oraz długotrwała choroba i niepełnosprawność. Problemem powiatu jest malejąca liczba łóżek w szpitalu powiatowym oraz niewystarczająca ilość personelu medycznego co powoduje utrudniony dostęp do specjalistów. Dostęp do lekarza pierwszego kontaktu również jest ograniczony w niektórych gminach. Starzejące się społeczeństwo wymagać będzie wzrostu ilości usług opiekuńczych oraz zdrowotnych. Istnieje potrzeba zapewnienia usług wsparcia dla osób chorych psychicznie oraz organizacji domów dziennego pobytu.

7. KAPITAŁ SPOŁECZNY

Na terenie powiatu kozienickiego występuje łącznie 141 organizacji pozarządowych, stowarzyszeń i klubów. Na liczbę tę składa się 18 oddziałów ogólnopolskich organizacji i stowarzyszeń, a także 46 stowarzyszeń zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym, 32 stowarzyszenia zwykłe, 43 ochotnicze straże pożarne, 42 stowarzyszenia kultury fizycznej, w tym 17 uczniowskich klubów sportowych).

Zakres tematyczny działalności stowarzyszeń opiera się o działania dotyczące krzewienia kultury, sportu, integracji i aktywizacji społecznej. Ponadto istnieją 43 Ochotnicze Straże Pożarne, które pełnią ważną rolę społeczną w poszczególnych miejscowościach zapewniając bezpieczeństwo i ochronę przeciwpożarową. Dodatkowo OSP zajmują się też działalnością kulturalną. W niektórych jednostkach działają sekcje sportowe, orkiestry dęte czy młodzieżowe drużyny pożarnicze.

Powiat kozienicki posiada uchwalony Wieloletni Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, w którym wyznaczono cele, zasady i formy współpracy. Współpraca z organizacjami odbywa się poprzez pozyskiwanie środków finansowych, pomoc w uzyskiwaniu lokalu na preferencyjnych warunkach, działania informacyjne, pomoc merytoryczną, konsultowanie projektów aktów normatywnych czy wspieranie organizacji poprzez udzielanie dotacji. W sferze zlecania realizacji zadań publicznych przewiduje się zlecanie zadań w ramach obszarów: pomocy społecznej, ochrony zdrowia, kultury, sztuki, nauki, edukacji, kultury fizycznej, działalności charytatywnej, pożytku i bezpieczeństwa publicznego, obronności państwa, turystyki.

Jednym z elementów obrazujących zaangażowanie oraz aktywność społeczną mieszkańców jest udział w wyborach powszechnych. Frekwencja wyborcza mieszkańców powiatu kozienickiego jest

zróżnicowana i w głównej mierze zależy od organów władzy, które są wybierane. Powiat wpisuje się w trendy ogólnopolskie, gdzie największą mobilizacją cieszą się wybory Prezydenta RP. Natomiast najmniejszym zainteresowaniem wyborców odznaczają się wybory do Parlamentu Europejskiego. Ponadto widać różny poziom zaangażowania mieszkańców w zależności od gminy. Najliczniej do urn wybierają się mieszkańcy gminy Grabów nad Pilicą, natomiast mieszkańcy gminy Sieciechów mają najmniejszą frekwencję wyborczą. Natomiast w zestawieniu z powiatami porównawczymi udział mieszkańców jest nieznacznie niższy. Jedynie podczas wyborów samorządowych frekwencja okazała być się lepsza. Nawet porównując do średniej ogólnopolskiej to powiat kozienicki notuje lepszy wynik. Świadczy to o fakcie, iż mieszkańcy powiatu bardziej interesują się lokalnymi wyborami, w których wybierają przedstawicieli bezpośrednio wpływających na ich życie codzienne.

Tabela 19. Frekwencja wyborcza mieszkańców powiatu kozienickiego na tle innych jednostek samorządowych w latach 2018-2020

	Wybory samorządowe 2018 [%]	Wybory do Parlamentu Europejskiego 2018 [%]	Wybory do Sejmu i Senatu 2019 [%]	Wybory prezydenckie 2020 [%]
Polska	54,90	45,68	61,74	64,51
Województwo mazowieckie	60,93	52,49	69,46	70,34
Powiat kozienicki	60,51	43,92	60,04	65,20
Powiat białobrzegi	58,33	42,99	60,22	66,91
Powiat garwoliński	57,34	45,56	62,81	69,66
Powiat węgrowski	57,83	44,35	60,08	65,18

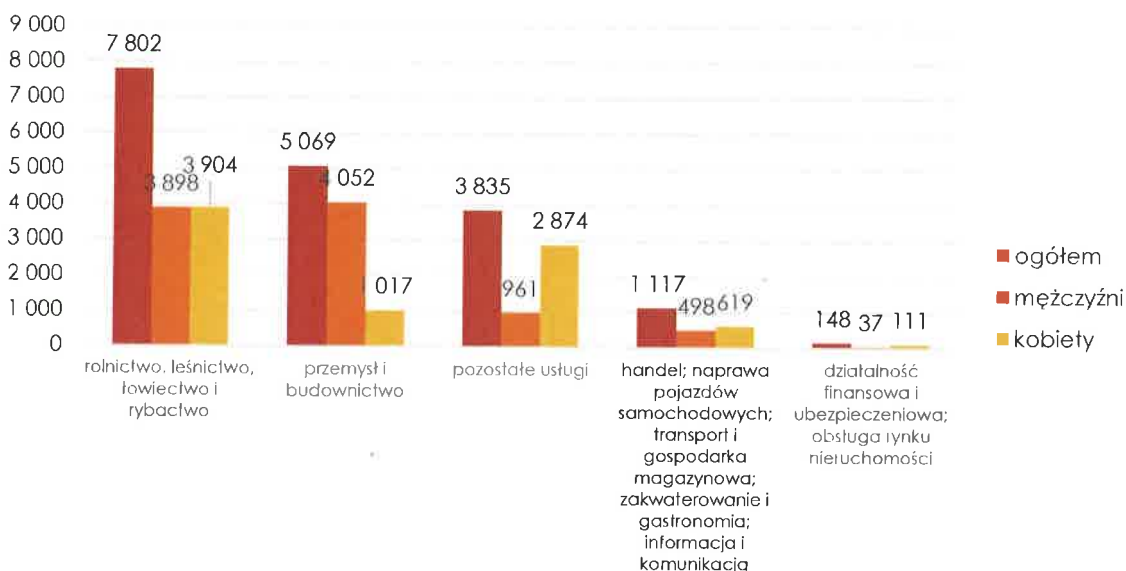
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowej Komisji Wyborczej

Na obszarze powiatu widoczny jest brak budżetów partycypacyjnych, które zwiększyłyby zainteresowanie mieszkańców lokalnymi sprawami. Ponadto w żadnej gminie nie powołano Młodzieżowej Rady Gminy czy Rady Seniora. Takie rady wpłynęłyby korzystnie na aktywizację społeczeństwa. Dobrym rozwiązaniem wykorzystywanym przez niektóre gminy jest organizacja konsultacji społecznych, które dają mieszkańcom realną możliwość wpływania na ich życie i otoczenie.

Na terenie powiatu znajdują się liczne stowarzyszenia i organizacje pozarządowe, które zrzeszają aktywne osoby i lokalnych liderów. Zaangażowanie społeczne na terenie powiatu widoczne jest na przykładzie realizacji zadań przez organizacje pozarządowe i frekwencji wyborczej, która świadczy o tym, że mieszkańcy stają się coraz bardziej zainteresowani lokalnymi sprawami i chcą mieć wpływ na otaczającą ich rzeczywistość. W ten sposób przyczyniają się do rozwoju ekonomii społecznej. Ponadto aktywność obywatelska kształtuje się poprzez czynny udział mieszkańców w wydarzeniach kulturalnych, sportowych czy rozrywkowych. Brakującymi elementami, które mogłyby bardziej pobudzić zaangażowanie społeczne jest budżet partycypacyjny, konsultacje społeczne czy Młodzieżowe Rady lub Rady Seniora.

8. RYNEK PRACY

Na terenie powiatu kozienickiego 43% ogółu pracujących znajduje zatrudnienie w sektorze rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa (Wykres 12). Na drugim miejscu pod względem liczby zatrudnionych znajduje się sektor przemysłu i budownictwa (28% ogółu zatrudnionych). Handel, naprawa pojazdów samochodowych, transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja – 6% oraz pozostałe usługi – 21%.

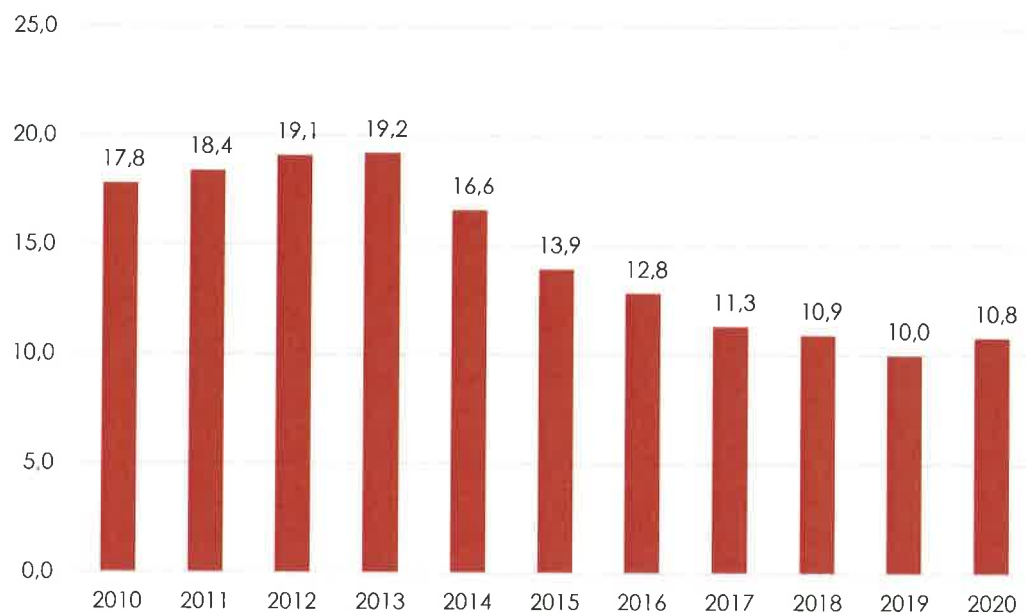

Wykres 12. Liczba osób pracujących według grup sekcji w powiecie kozienickim, dane na rok 2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Biorąc pod uwagę wysoki odsetek zatrudnionych w rolnictwie podczas warsztatów diagnostyczno-strategicznych jako pozytywny czynnik wskazano na agregację małych gospodarstw rolnych i powstawanie bardziej zautomatyzowanych, co przekłada się na wielkość produkcji i możliwości zwiększenia przychodów.

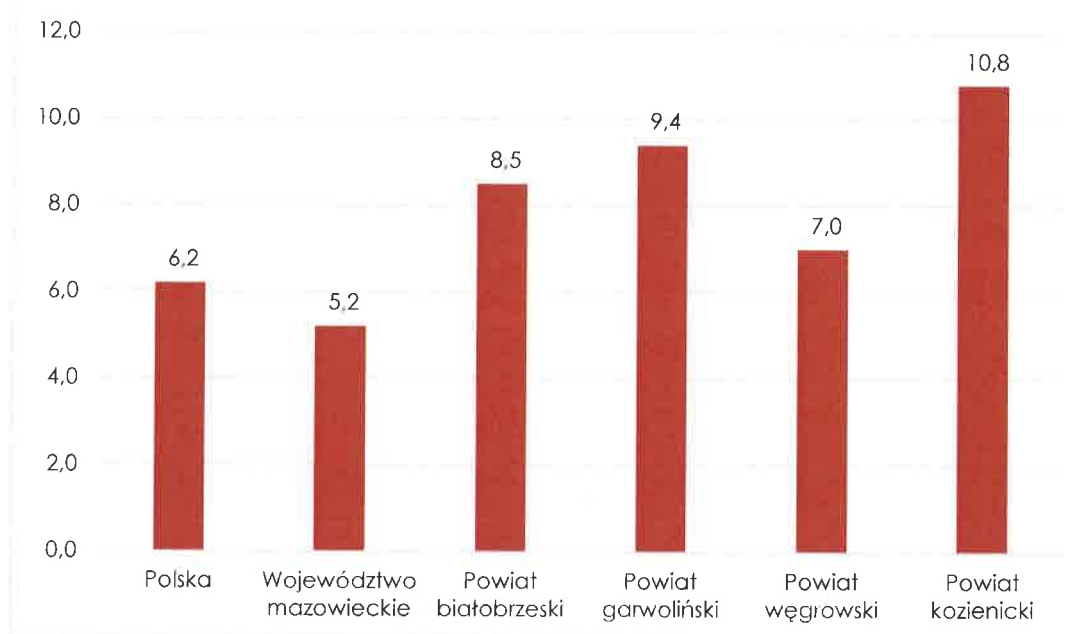
Na przestrzeni lat 2013-2019 stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie kozienickim zmniejszyła się o 9,2 punktów procentowych. W 2020 roku stopa bezrobocia nieznacznie wzrosła, co spowodowane było pandemią COVID-19. Na poniższym wykresie przedstawiono jak kształtowała się stopa bezrobocia w powiecie na przestrzeni ostatnich 10 lat.

Wykres 13. Stopa bezrobocia rejestrowanego powiatu kozienickiego na przestrzeni lat 2010-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

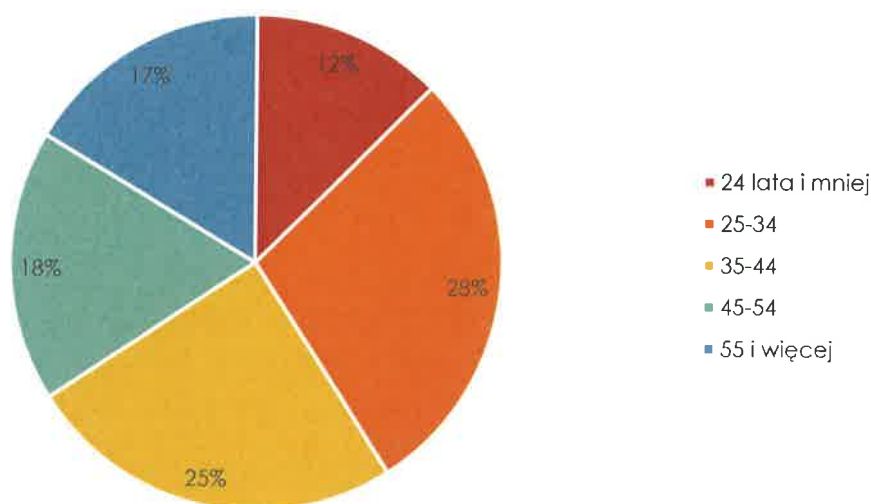
Stopa bezrobocia w powiecie kozienickim jest największa na tle wybranych powiatów. Ponadto stopa bezrobocia dla województwa mazowieckiego jest o połowę niższa niż dla powiatu kozienickiego.

Wykres 14. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Stopa bezrobocia rejestrowanego dla powiatu za rok 2020 wynosi 10,8%. Wśród bezrobotnych największy odsetek stanowią osoby w wieku 25-34 lata (Wykres 15). Drugą najliczniejszą grupą są osoby w wieku 35-44 lata. Bezrobotni w wieku od 25 do 44 lat stanowią grupę ponad połowy (53%) wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych.

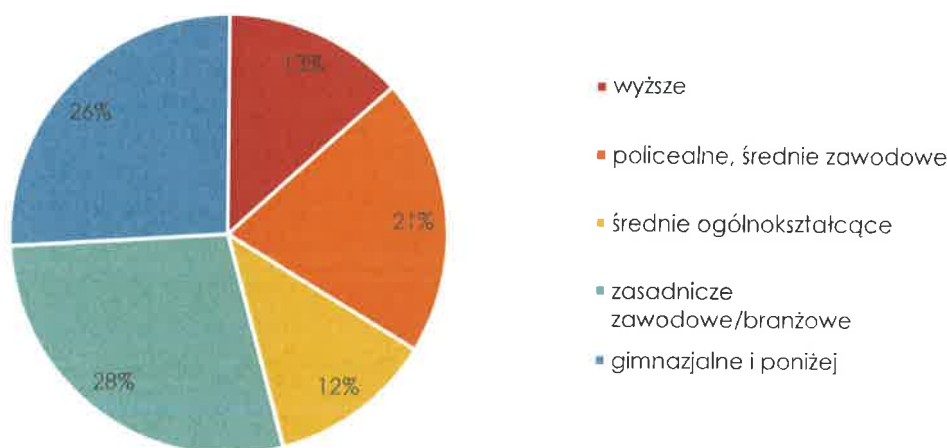

Wykres 15. Odsetek bezrobotnych zarejestrowanych w powiecie kozienickim wg grup wieku w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Na obszarze powiatu występują grupy osób defaworyzowanych, czyli grupy będące w trudnym położeniu na rynku pracy. Do tych grup należą: osoby długotrwale bezrobotne oraz osoby powyżej 50 roku życia. Oprócz działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Kozienicach, istnieją 3 organizacje zajmujące się grupami zagrożonymi wykluczeniem społecznym. Wsparciem jest wykorzystywanie programu LEADER, w ramach którego są organizowane szkolenia i warsztaty specjalistyczne.

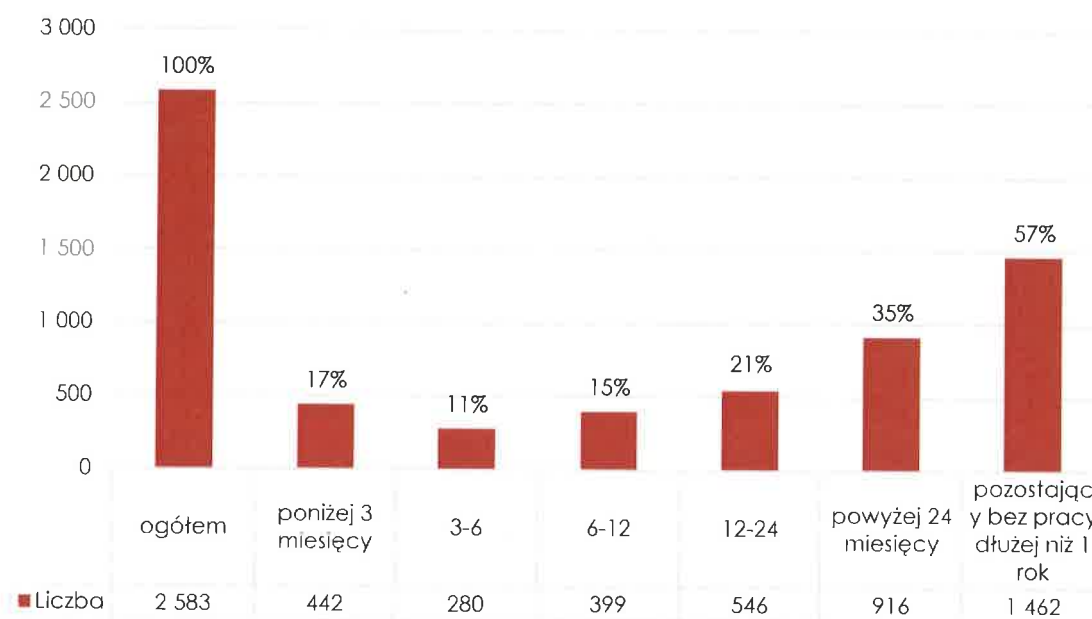
W grupie bezrobotnych w podziale na poziom wykształcenia największy odsetek (29%) stanowią bezrobotni z zasadniczym zawodowym lub branżowym wykształceniem. Najmniej bezrobotnych jest w grupie osób z wykształceniem wyższym.

Wykres 16. Odsetek bezrobotnych zarejestrowanych wg poziomu wykształcenia w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W podziale na czas pozostawania bez pracy największy odsetek stanowią osoby długotrwale bezrobotne – pozostające bez pracy dłużej niż jeden rok (57%). Wykres 17 przedstawia liczbę osób bezrobotnych w powiecie kozienickim zarejestrowanych według czasu pozostawania bez pracy w 2020 roku.

Wykres 17. Bezrobotni zarejestrowani wg czasu pozostawania bez pracy w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Jednocześnie należy zauważyć, że bezrobotni wykazują niskie zainteresowanie podwyższaniem swoich umiejętności i podnoszeniem kwalifikacji poprzez szkolenia organizowane i finansowane przez Powiatowy Urząd Pracy. Czynnikiem wpływającym na poziom bezrobocia może być również niewystarczająca liczba miejsc pracy oraz wykluczenie komunikacyjne, które utrudnia dotarcie do pracy. Zauważalne jest także niedostosowanie ofert pracy do kwalifikacji pracowników oraz zjawisko emigracji specjalistów oraz ludzi młodych w poszukiwaniu pracy w większych miastach. Bliskość konkurencyjnych ośrodków miejskich w postaci Radomia czy Puław, a także Warszawy prowadzi do odpływu pracowników z terenu powiatu. W efekcie lista zawodów deficytowych wskazuje na braki kadrowe zarówno w służbie zdrowia, wśród specjalistów jak i pracowników fizycznych.

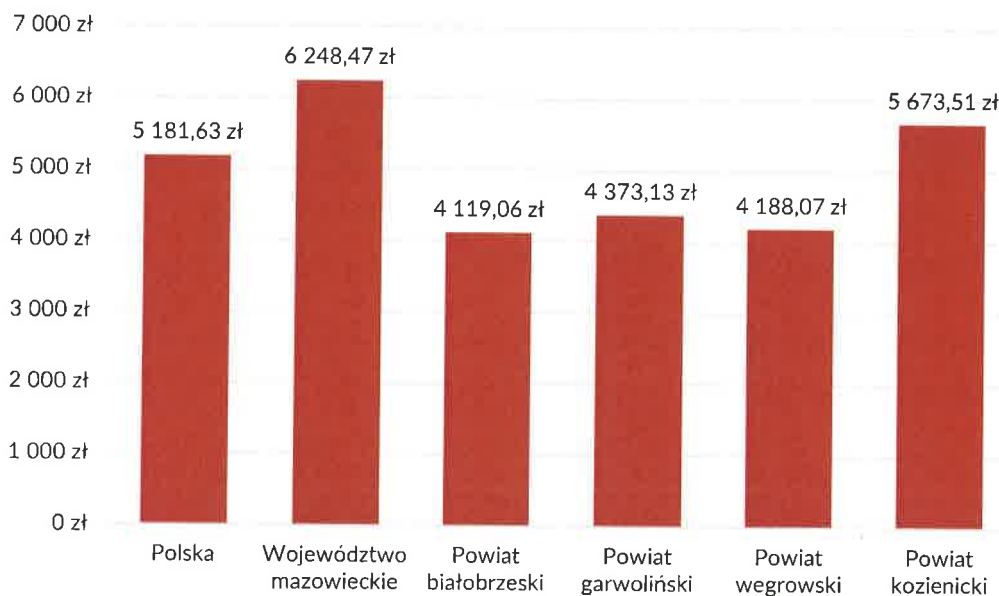
Na podstawie barometru zawodów⁴, który jest prognozą zapotrzebowania na pracowników w danym roku, możliwe staje się wskazanie zawodów deficytowych w powiecie kozienickim. W prognozie na 2021 rok dla powiatu kozienickiego wymieniono zawody deficytowe takie jak:

- Fizjoterapeuci i masażyści
- Geodeci i kartografowie
- Kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych
- Kosmetyczki
- Kucharze
- Lekarze
- Magazynierzy
- Monterzy instalacji budowlanych
- Nauczyciele języków obcych i lektorzy
- Operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych

⁴ www.barometrzwodow.pl

- Pielęgniarki i położne
- Psycholodzy i psychoterapeuci
- Samodzielni księgowi
- Spawacze

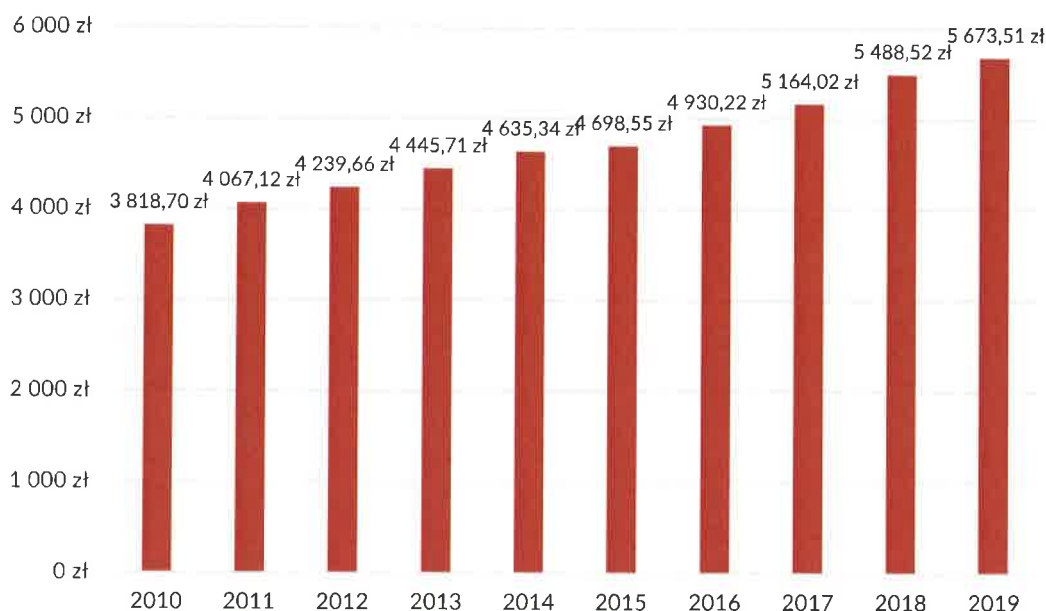
Przeciętne wynagrodzenie brutto w roku 2019 w powiecie kozienickim wynosiło 5 673,51 zł, co pozwala na stwierdzenie, że suma ta jest wyższa od średniego wynagrodzenia w Polsce (Wykres 18). Dane te jednocześnie są niższe od średnich zarobków w województwie, na co wpływ niewątpliwie mają średnie zarobki dla Warszawy. Natomiast na tle powiatów porównawczych powiat kozienicki wypada najlepiej z najwyższymi zarobkami.

Wykres 18. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2019 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Przeciętne wynagrodzenie brutto w powiecie kozienickim na przestrzeni lat wzrasta (Wykres 19). Zauważa się, że w przeciągu 9 lat, średnia miesięczna pensja w 2019 roku w stosunku do 2010 wzrosła o 1 854,81 zł. Oznacza to, że w 2019 r. zarabiano tu średnio o 48,57% więcej niż w 2010 roku. W tym samym czasie wynagrodzenie w województwa mazowieckim wzrosło o 1 668,92 zł, co oznacza, że osoby pracujące na terenie powiatu kozienickiego zarobiły średnio o 114,11 zł mniej niż osoby pracujące w innych częściach Mazowsza. Biorąc pod uwagę zmianę wysokości wynagrodzenia na poziomie krajowym, powiat kozienicki wypada korzystnie. W powiecie tym zarobki w badanym okresie czasowym wzrosły o 108,18 zł więcej niż średnie zarobki w Polsce.

Wykres 19. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie kozienickim w latach 2010-2019

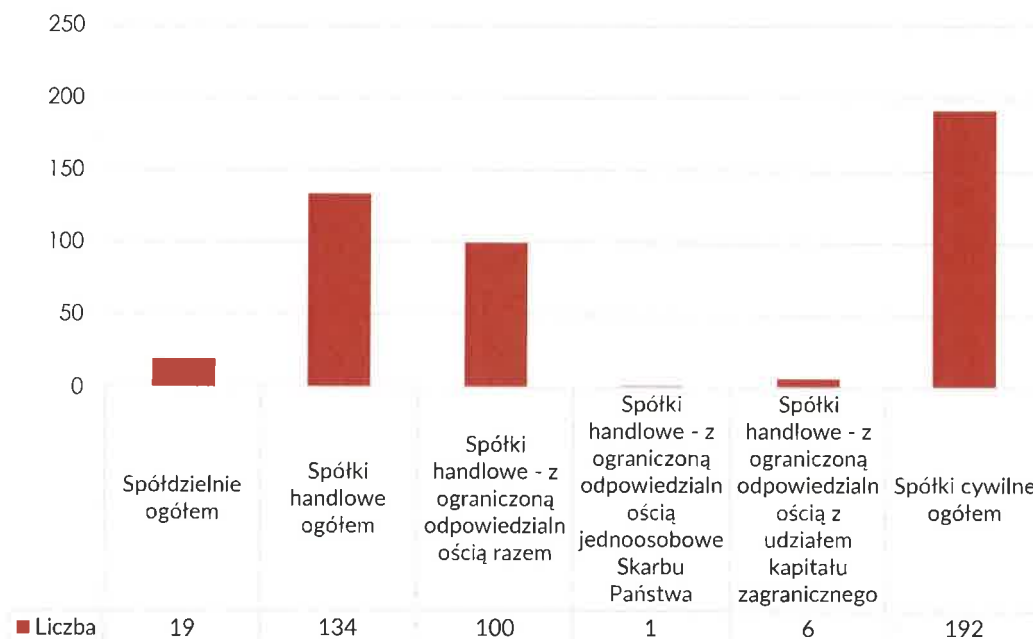
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Największy odsetek mieszkańców powiatu znajduje zatrudnienie w rolnictwie. Pozytywnym aspektem jest fakt, iż na przestrzeni ostatnich lat zmniejszyła się stopa bezrobocia. Największy problem ze znalezieniem pracy mają osoby długotrwale bezrobotne oraz powyżej 45 roku życia. Wartość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia stopniowo wzrasta i w 2019 roku była nawet wyższa od średniej krajowej. Problemem jest odpływ młodych ludzi w poszukiwaniu pracy do większych miast oraz wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych. Dodatkowo brakuje nowych miejsc pracy co stwarza zagrożenie w postaci emigracji wykwalifikowanych pracowników.

9. GOSPODARKA I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

9.1. PRZEDSIĘBIORSTWA DZIAŁAJĄCE NA TERENIE POWIATU

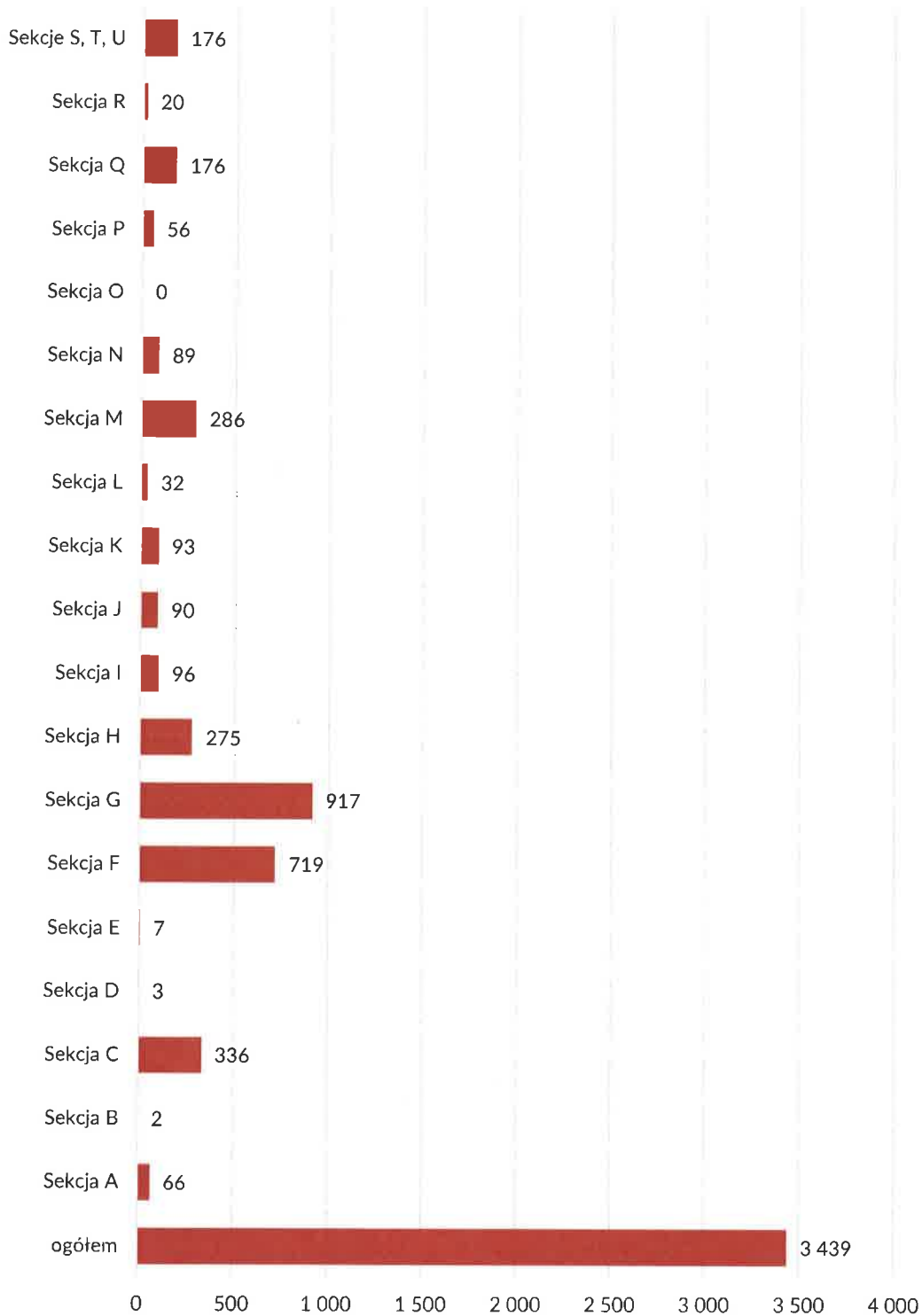
W powiecie kozienickim w 2019 roku według rejestru REGON zarejestrowanych było 4304 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 452 stanowiły podmioty gospodarki narodowej posiadające osobowość prawną. Największą grupę według formy prawnej podmiotów stanowiły spółki cywilne – 192.

Wykres 20. Podmioty gospodarki narodowej występujące na terenie powiatu kozienickiego wg formy prawnej w 2019 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Na terenie powiatu kozienickiego w 2019 roku zarejestrowanych było 3 439 podmiotów gospodarczych prowadzonych przez osoby fizyczne (Wykres 21). Najbardziej liczną grupę (27%) stanowią podmioty z sekcji G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle. Sekcja ta obejmuje: sprzedaż hurtową i detaliczną. Drugą najliczniejszą sekcją jest sekcja F – Budownictwo. Stanowi 21% ogółu wszystkich podmiotów na terenie powiatu. Całość struktury podstawowych branż gospodarki uzupełnia sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe.

Wykres 21. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na terenie powiatu kozienickiego wg sekcji PKD 2007

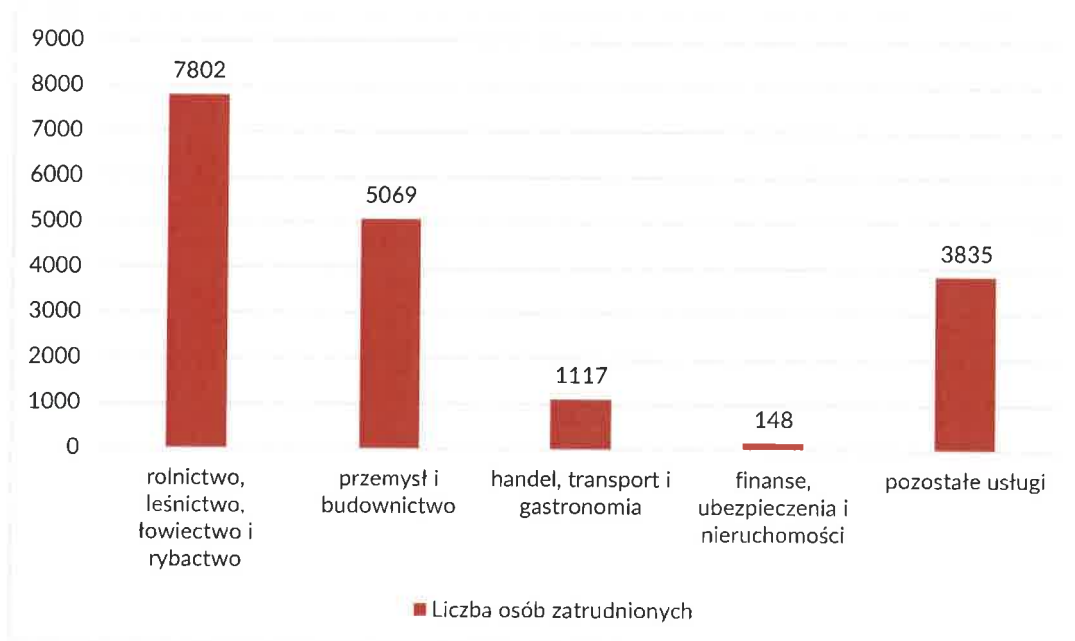
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Do najbardziej znaczących podmiotów gospodarczych w powiecie kozienickim możemy zaliczyć:

- ENEA Wytwarzanie Sp. z o.o. w Świerżach Górnych – produkcja energii elektrycznej,
- ESSELTE Polska w Kozienicach – produkcja materiałów biurowych,
- Zakłady Sylikatowe ŻYTKOWICE w Żytkowicach – produkcja cegły wapienno-piaskowej,

- Fabryka Domów BOGUCIN w Bogucinie – produkcja prefabrykatów betonowych,
- OBORY w Kozienicach Sp. z o.o. – produkcja wyrobów mlecznych,
- Orskov Foods S.A. – zamrażalnia owoców i warzyw w Zajezerzu,
- BAKOMA – Bis Sp. z o.o. w Janikowie – przetwórnia owoców lub warzyw,
- MULTI-SMAK – Mniszew – przetwórstwo warzyw i owoców,
- Z.P.H. WITAMINA Mniszew – przetwórstwo warzyw i owoców,
- CITRONEX – Ryczywół – produkcja pomidorów szklarniowych,
- Kozienicka Gospodarka Komunalna Sp. z o.o.,
- ALPAR Artur i Piotr Kowalscy Spółka Jawna – rynek energetyczny,
- EP SERWIS S.A. – naprawa i recykling palet,
- ARMAT – dystrybutor tworzyw sztucznych dla budownictwa.

Liczba osób pracujących na terenie powiatu na dzień 31 grudnia 2019 roku wyniosła 17 971 osób ogółem. Struktura podstawowych branż gospodarki to dominujące sektory, w których pracuje najwięcej osób. W podziale na poszczególne sektory gospodarki największy odsetek zatrudnionych pracuje w rolnictwie i leśnictwie. Duża grupa osób ma zatrudnienie w przemyśle i budownictwie. Handel, gastronomia czy finanse odgrywają już znacznie mniejszy udział w strukturze zatrudnienia.

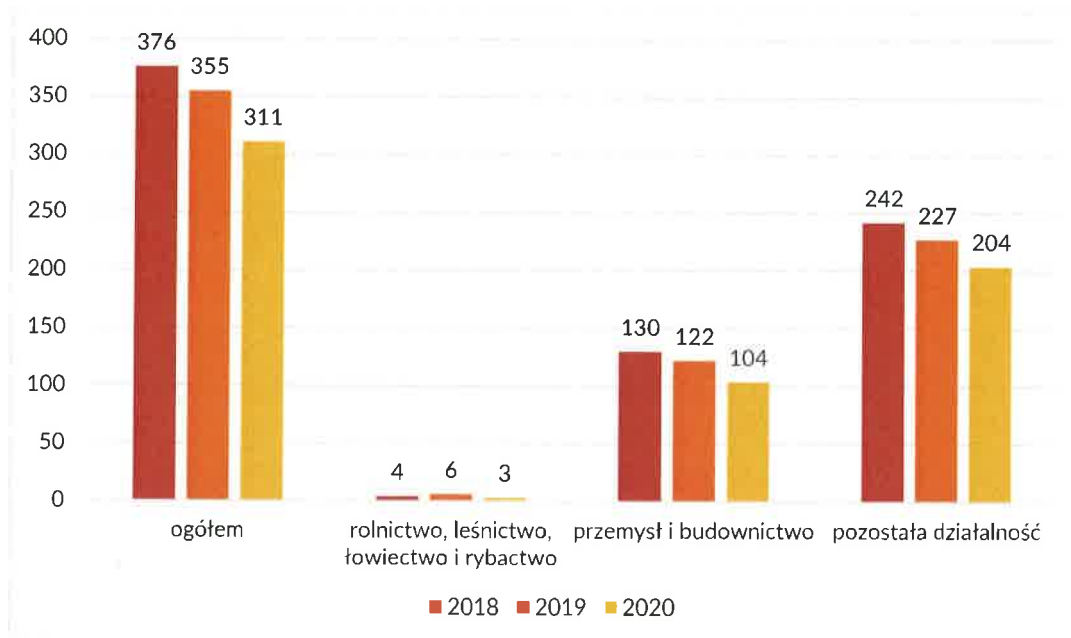

Wykres 22. Zatrudnieni w podziale na sektory gospodarki w powiecie kozienickim w 2019 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Na terenie powiatu najwięcej podmiotów gospodarczych działa w sektorze handlu i naprawy pojazdów oraz budownictwa. Największymi zakładami pracy są ENEA Wytwarzanie Sp. z o.o. oraz ESSELTE Polska. Natomiast największy udział osób zatrudnionych jest w rolnictwie. Znaczna część miejsc pracy znajduje się w Elektrowni – Kozienice. Jednakże jej funkcjonowanie zdaje się być zagrożone w związku z wdrażaniem neutralności klimatycznej, a w konsekwencji spadku dochodów i możliwej utracie pracy.

Rokrocznie przybywa ponad 300 nowych podmiotów gospodarki narodowej. Najwięcej podmiotów powstaje w obrębie usług, natomiast najmniej w sektorze rolnictwa i leśnictwa. Jednak w ostatnich latach zauważalny jest spadek nowopowstałych podmiotów gospodarczych. Ponadto obserwuje się agregację małych gospodarstw rolnych oraz powstawanie dużych – bardziej zautomatyzowanych.

Wykres 23. Nowopowstałe podmioty gospodarki narodowej w latach 2018-2020 w powiecie kozienickim

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Powiat kozienicki ma jeden z niższych wskaźników rejestrowania nowych podmiotów gospodarki narodowej. Lepiej wypada jedynie w porównaniu do powiatu białobrzeskiego. Natomiast ponad dwukrotnie więcej firm powstaje w powiecie garwolińskim. Niemniej jednak istniejące w powiecie firmy wykazują się znacznym zainteresowaniem, jeśli chodzi o szkolenia. Szkolenia dla pracodawców i pracowników firm możliwe są m.in. dzięki środkom z Krajowego Funduszu Szkoleniowego pozyskiwanymi i dysponowanymi przez Starostę za pomocą Powiatowego Urzędu Pracy.

Tabela 20. Nowopowstałe podmioty gospodarki narodowej w 2020 roku w wybranych powiatach

Nazwa jednostki	Nowopowstałe podmioty gospodarki narodowej w 2020 roku
Powiat kozienicki	311
Powiat białobrzeski	218
Powiat garwoliński	646
Powiat węgrowski	406

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

9.2. ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA

Pod względem atrakcyjności inwestycyjnej problemem powiatu jest mała powierzchnia obszarów inwestycyjnych w poszczególnych gminach powiatu. Tereny inwestycyjne występują na terenie powiatu jedynie jako pojedyncze lub grupy kilku działek w większości o niewielkiej powierzchni. Znaczna część z nich ma zapewnione uzbrojenie w postaci przyłączy wodociągowych i energetycznych. Jednocześnie powiat kozienicki wchodzi w skład Tarnobrzelskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej EURO-PARK WISŁOSAN. Celem jej działania jest wzrost aktywności gospodarczej terenów, które uważane są za słabiej rozwinięte ekonomicznie, poprzez wykorzystanie istniejących walorów inwestycyjnych. TSSE obejmuje teren powiatu kozienickiego, dzięki czemu przedsiębiorcy z tego terenu mogą korzystać, z jej bogatej i zróżnicowanej oferty.

Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna powiatu kozienickiego została określona w raporcie Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu⁵ na średnim poziomie. Jednakże jest ona większa niż w przypadku powiatów porównawczych i jednocześnie jedna z wyższych w regionie radomskim. Potencjalna atrakcyjność inwestycyjna to wskaźnik obrazujący regionalne walory lokalizacyjne, które mają wpływ na osiąganie celów inwestora. Natomiast na spotkaniu diagnostyczno-strategicznym zwrócono uwagę na niewystarczające zainteresowanie inwestorów zewnętrznych oraz niezbyt atrakcyjne tereny inwestycyjne. Dużym potencjałem do rozwoju inwestycji na terenie powiatu jest dobrze rozwinięta infrastruktura elektroenergetyczna, innowacyjność przedsiębiorstw oraz rozwijające się e-usługi.

Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach powiatu kozienickiego w przeliczeniu na jednego mieszkańca wynoszą 6 152 zł i są znacznie wyższe niż w powiatach porównawczych. Natomiast powiat kozienicki odznacza się mniejszymi nakładami w porównaniu do wartości nakładów w województwie, które wynoszą 8 552 zł na osobę.

Tabela 21. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca w 2019 roku

Nazwa jednostki	Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca
Powiat kozienicki	6 152
Powiat białobrzeski	1 725
Powiat garwoliński	4 580
Powiat węgrowski	2 824

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

9.3. INSTYTUCJE OTOCZENIA BIZNESU

Przedsiębiorcy z terenu powiatu kozienickiego mają możliwość współpracy z Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości i Punktami Konsultacyjno-Doradczymi wspierającymi przedsiębiorczość. Na terenie powiatu znajdują się cztery placówki Banków Spółdzielczych oferujące usługi dla biznesu. Ponadto działa Powiatowy Urząd Pracy, który zapewnia doradztwo oraz szkolenia dla przedsiębiorców. Powołano również Powiatową Społeczną Radę Przedsiębiorczości w celu współpracy z Zarządem Powiatu przy tworzeniu jak najlepszych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości, a także aktywizacji gospodarczej powiatu oraz promocji i rozwoju lokalnej przedsiębiorczości.

Poza wskazanymi powyżej, na terenie powiatu działają następujące instytucje otoczenia biznesu:

- Lokalna Grupa Działania „Puszcza Kozienicka” - stowarzyszenie działa na rzecz rozwoju obszarów wiejskich. Jednym z głównych celów jest wspieranie lokalnych i regionalnych inicjatyw gospodarczo-społecznych, wspomaganie w zakresie informacji, doradztwa, szkoleń oraz aktywizacji mieszkańców.
- Cech Rzemiosł Różnych i Małych Przedsiębiorców w Kozienicach - cech jest dobrowolnym związkiem pracodawców oraz samorządną, społeczno-zawodową i gospodarczą organizacją rzemiosła. Zrzeszony jest w Izbie Rzemiosła i Małej Przedsiębiorczości w Radomiu.
- Stowarzyszenie „Radomskie Centrum Przedsiębiorczości” - to niezależna organizacja pozarządowa, która funkcjonuje w obszarze działań społecznych i wsparcia małego i średniego biznesu, z wieloletnim doświadczeniem na rynku. Stowarzyszenie wspiera rozwój przedsiębiorstw z terenu Radomia i regionu radomskiego.
- Centrum Handlowo-Usługowe i Lokalna Strefa Biznesu "Bernacik" - celem Lokalnej Strefy Biznesu jest wspieranie i rozwój przedsiębiorczości w Garbatce-Letnisko, poprzez zapewnienie zaplecza

⁵ Godlewska-Majkowska H. i in., „Atrakcyjność inwestycyjna Regionów 2017 – Województwo Mazowieckie”, PAIH, Warszawa 2017

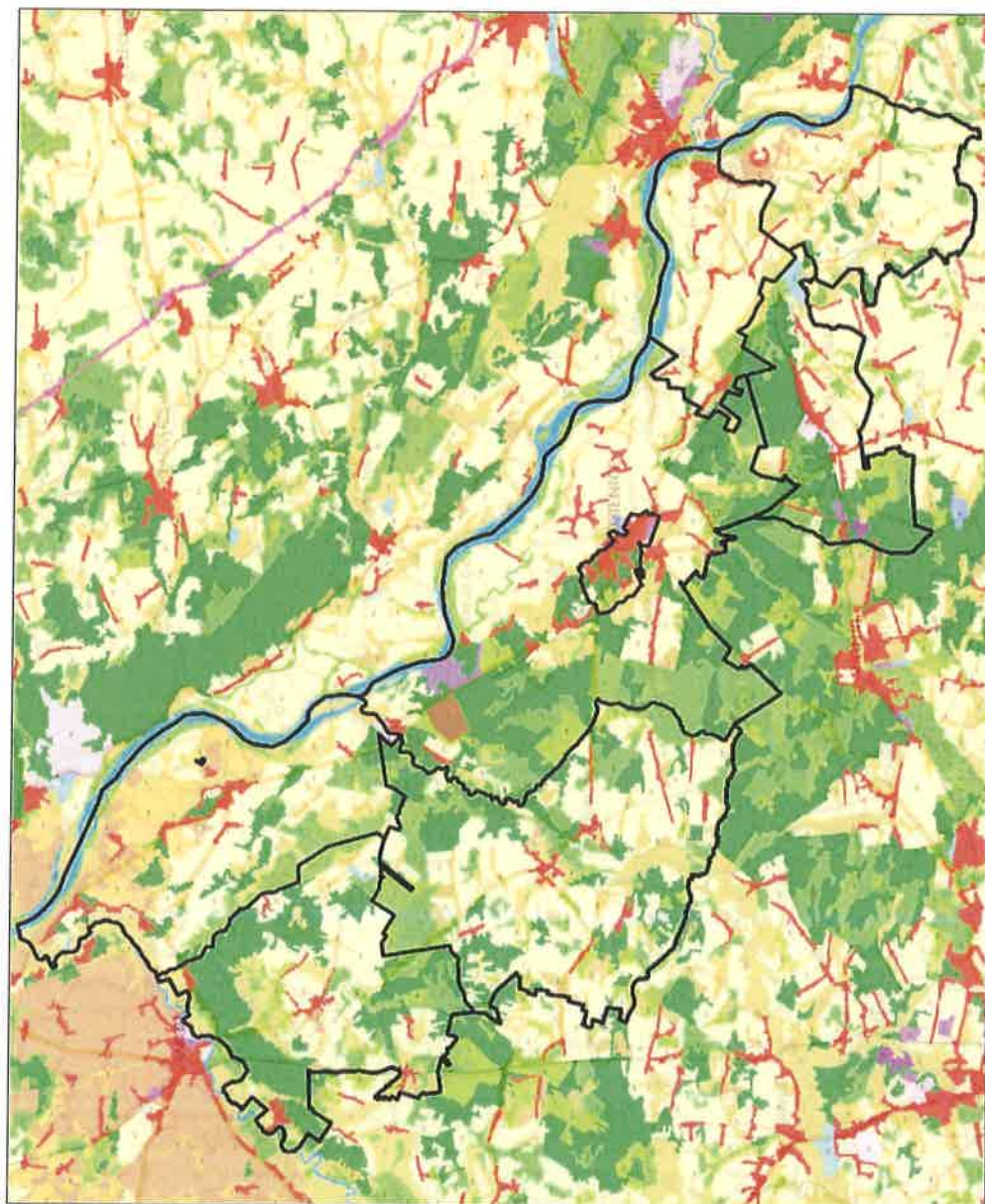
lokalowego, biurowego, produkcyjnego lub magazynowego, jak również wsparcia biznesowego dla przedsiębiorców.

Do podstawowych branż gospodarki powiatu kozienickiego zalicza się 3 grupy o największej liczbie podmiotów. Najwięcej osób prowadzi działalność w sekcji G – Handel hurtowy i detaliczny, F – Budownictwo oraz C – Przetwórstwo przemysłowe. Nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw z terenu powiatu są wysokie w odniesieniu do powiatów porównawczych, natomiast niższe niż średnia dla województwa. Ponadto powiat kozienicki jest atrakcyjnym miejscem dla działalności gospodarczej oraz lokalizowania nowych podmiotów. Gminy z terenu powiatu oferują przygotowane tereny pod inwestycje, jednakże ilość oraz powierzchnia działek nie spełnia oczekiwań inwestorów. Duży potencjał produkcji rolnej stwarza warunki do powstawania zakładów przetwórczych. Dodatkowo powiat kozienicki objęty jest obszarem działania Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Ponadto powołano Powiatową Społeczną Radę Przedsiębiorczości, która ma za zadanie tworzenie jak najlepszych warunków do rozwoju przedsiębiorczości. Na terenie powiatu funkcjonują również organizacje otoczenia biznesu w postaci instytucji finansowych, doradczych czy biur rachunkowych. Ważną rolę odgrywa Powiatowy Urząd Pracy, który finansuje szkolenia dla przedsiębiorców oraz wspiera finansowo i merytorycznie tworzenie nowych podmiotów gospodarczych, a także finansuje powstawanie nowych miejsc/stanowisk pracy. Wyjściem naprzeciw potrzebom przedsiębiorców jest również powstała w Garbatce-Letnisko Lokalna Strefa Biznesu „Bernacik”.

10. PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

10.1. ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENI

Powiat kozienicki ma charakter rolniczy. Taki stan można zaobserwować na podstawie struktury funkcjonalno-przestrzennej. Tereny użytkowane rolniczo zajmują 53 209 ha, co stanowi 58% całkowitej powierzchni powiatu. Grunty orne zajmują 34 409 ha, sady – 1986 ha natomiast łąki i pastwiska – 9983 ha. Z kolei powierzchnia lasów wynosi 29 207 ha. Wskaźnik lesistości kształtuje się na poziomie 31,9%. Warto zauważyć, że rozmieszczenie lasów jest nierównomierne. Największą lesistość odnotowuje się w gminach: Kozienice, Garbatka-Letnisko oraz Grabów nad Pilicą, a najmniejszą – Sieciechów i Gniewoszów.

Legenda

- Gminy wchodzące w skład powiatu koźminickiego
- Tereny zabudowy mieszkaniowej
- Tereny przemysłowe
- Zwałowiska
- Grunty orne
- Sady i plantacje
- Łąki i pastwiska
- Lasy liściaste
- Lasy iglaste
- Zbiorniki i ciekł wodne

0 5 10 20 km

Rysunek 4. Mapa funkcjonalno-przestrzenna powiatu koźminickiego
Źródło: Opracowanie własne na podstawie CORINE Land Cover - CLC 2018

Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego w województwie mazowieckim wynosi 8,77 ha. W powiecie kozienickim przeważają gospodarstwa małe i średnie o przeciętnym areale od 1 do 5 ha, które stanowią 59%. Gospodarstwa duże o powierzchni ponad 15 ha stanowią 3,5%. W strukturze zasiewów dominuje tutaj żyto, owies, pszenżyto ozime oraz mieszanki zbożowe. Stosunkowo duży areal posiada również pszenica oraz ziemniaki. Głównymi kierunkami produkcji rolniczej w powiecie są zboża, owoce miękkie oraz warzywa. Rozwinięte jest także sadownictwo, które dominuje głównie w gminie Magnuszew.

Należy zwrócić uwagę na sytuację planistyczną w powiecie. Odsetek powierzchni objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego jest bardzo niski i wyniósł 7,8% w 2019 roku. W porównaniu do roku 2010, gdzie udział wynosił 3,4% widoczny jest stopniowy wzrost liczby planów. Najwięcej planów jest uchwalonych w gminie Kozienice oraz Sieciechów, gdzie udział planów w powierzchni gmin wynosi około 20%. Natomiast większość gmin nie posiada żadnych uchwalonych planów.

Tabela 22. Planowanie przestrzenne w powiecie kozienickim

Rok	Powierzchnia objęta planami [km ²]	Odsetek powierzchni objętej planami [%]
2010	31,42	3,4
2019	71,86	7,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Powiat kozienicki ma najmniejszy obszar pokryty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Największą dynamikę uchwalania planów w ciągu ostatnich 10 lat miał powiat węgrowski, gdzie obszar powiatu pokryty planami zwiększył się o 11%. Powiaty garwoliński oraz białobrzescki odnotowały najmniejszy przyrost planów miejscowych.

Tabela 23. Planowanie przestrzenne na tle wybranych powiatów

Nazwa jednostki	Powierzchnia objęta planami [km ²] 2010	Odsetek powierzchni objętej planami [%] 2010	Powierzchnia objęta planami [km ²] 2019	Odsetek powierzchni objętej planami [%] 2019
Powiat kozienicki	31,42	3,4	71,86	7,8
Powiat białobrzescki	351,35	55,0	356,60	55,8
Powiat garwoliński	297,15	23,1	301,45	23,5
Powiat węgrowski	9,67	0,8	144,41	11,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

10.2. OBSZARY CHRONIONE

Obszar powiatu kozienickiego posiada wysokie walory przyrodnicze w krajowym i regionalnym układzie przestrzennym oraz pełni ważne funkcje ekologiczne poprzez funkcjonowanie tu dolin rzek Wisły i Pilicy. Powierzchnia terenów chronionych wynosi 108,66 km², stanowiąc niespełna 12% powierzchni powiatu. Na przestrzeni ostatnich 10 lat zanotowano niewielki wzrost obszarów chronionych.

Tabela 24. Tereny prawnie chronione w powiecie kozienickim

Rok	Powierzchnia parków krajobrazowych [km ²]	Powierzchnia terenów chronionych [km ²]
2010	75,18	106,24
2019	75,18	108,66

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Powiat kozienicki posiada najmniejszą powierzchnię terenów chronionych spośród powiatów wybranych do analizy porównawczej. Z kolei w powiatach białobrzesckim oraz garwolińskim nie ma żadnych parków

krajobrazowych, które występują w powiecie kozienickim i węgrowskim. Powiat węgrowski cechuje się największą powierzchnią zarówno parków krajobrazowych jak i terenów chronionych.

Tabela 25. Porównanie powierzchni parków krajobrazowych i terenów chronionych w odniesieniu do wybranych powiatów

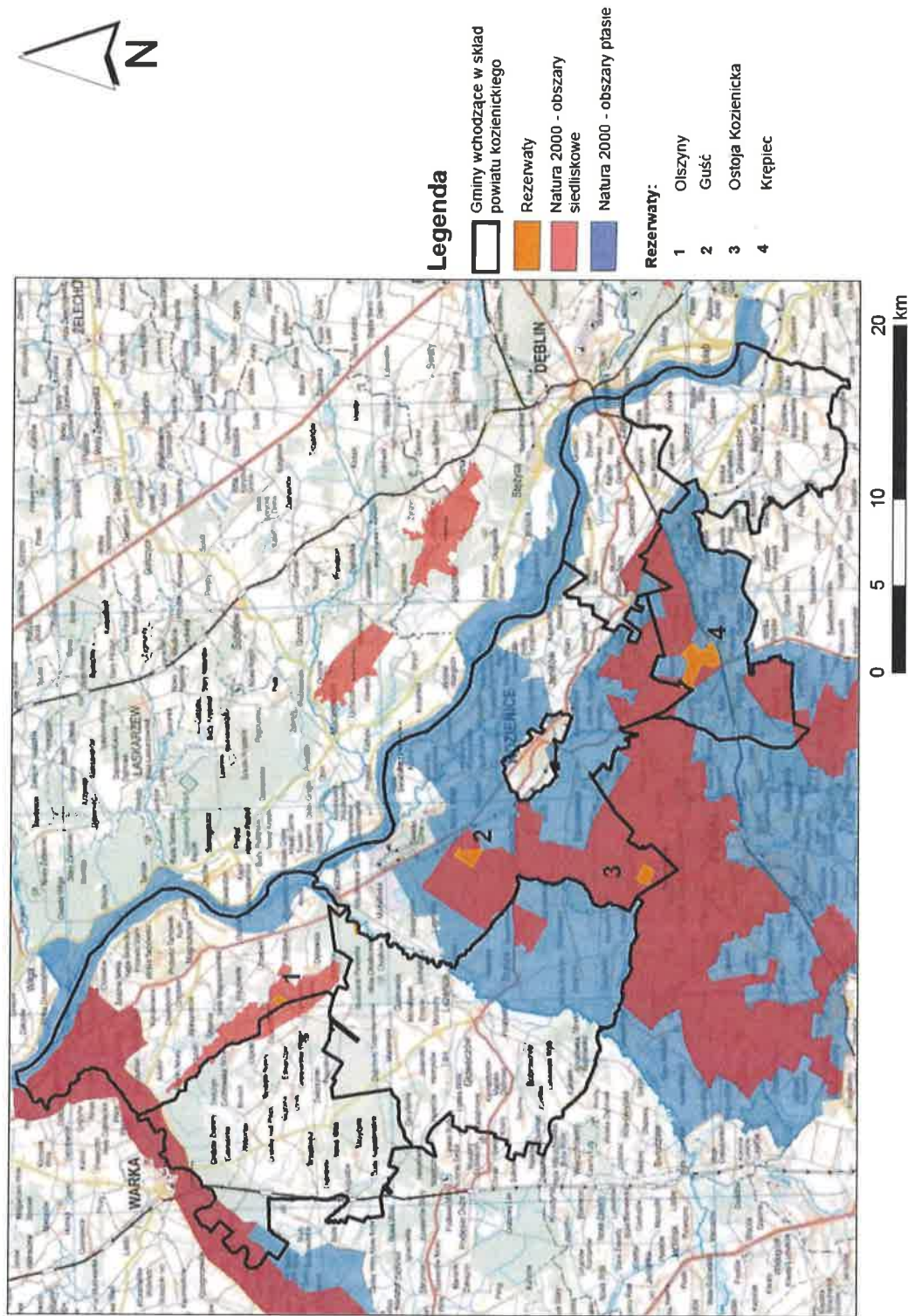
Nazwa jednostki	Powierzchnia parków krajobrazowych w 2019 roku [km ²]	Powierzchnia terenów chronionych w 2019 roku [km ²]
Powiat kozienicki	75,18	108,66
Powiat białobrzegi	0,00	348,67
Powiat garwoliński	0,00	472,25
Powiat węgrowski	358,75	456,68

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Na terenie powiatu znajduje się jeden park krajobrazowy o powierzchni 75,18 km² – Kozienicki Park Krajobrazowy, który wraz z otuliną obejmuje obszar gmin: Kozienice, Głowaczów, Garbatka-Letnisko oraz Sieciechów. Ponadto znajdują się inne formy ochrony przyrody (Rysunek 5).

- a) Natura 2000 – obszary ptasie
 - Ostoja Kozienicka
 - Dolina Środkowej Wisły
 - Dolina Pilicy
- b) Natura 2000 – obszary siedliskowe
 - Puszcza Kozienicka
 - Dolina Dolnej Pilicy
 - Łękawica
- c) rezerwaty
 - Dęby Biesiadne im. Mariana Pulkowskiego
 - Guść
 - Krępiec
 - Olszyny
 - Zagożdżon

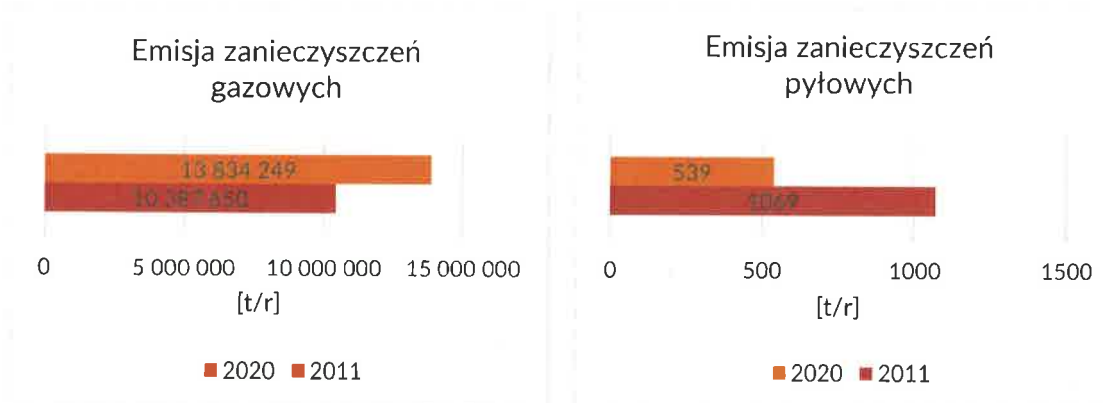
Uzupełnieniem form ochrony przyrody są użytki ekologiczne, przeważnie o charakterze śródleśnych bagien oraz 58 pomników przyrody.

Rysunek 5. Mapa form ochrony przyrody na terenie powiatu kozienickiego
 Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska

10.3. JAKOŚĆ POWIETRZA

Warto zwrócić uwagę na stan środowiska naturalnego. W *Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Kozienickiego na lata 2021 – 2025 z perspektywą do roku 2029* wskazano, że monitoring jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska jest realizowany w 4 strefach: aglomeracji warszawskiej, Płocku, Radomiu oraz strefie mazowieckiej. Powiat kozienicki został zaliczony do strefy mazowieckiej. Głównymi źródłami zanieczyszczeń na obszarze województwa jest emisja pochodząca z sektora komunalno-bytowego, komunikacji oraz działalności przemysłowej. Przemysł zlokalizowany na terenie powiatu emituje duże ilości zanieczyszczeń. Ilość zanieczyszczeń gazowych na przestrzeni 9 lat wzrosła o ponad 3 mln ton rocznie. Natomiast emisja zanieczyszczeń pyłowych spadła o połowę. Lokalnymi źródłami zanieczyszczeń są kominy domów ogrzewanych indywidualnie oraz obszary dróg o dużym natężeniu ruchu. W strefie mazowieckiej, do której zakwalifikowany został powiat kozienicki, odnotowuje się przekroczenie dopuszczalnego poziomu stężenia pyłu PM₁₀, PM_{2,5} oraz benzoapirenu. Wartości te są stale monitorowane w stacjach pomiarowych. Najbliżej położone stacje znajdują się w powiecie grójeckim oraz Radomiu. Dla samorządów gminnych przekraczających poziom dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5} istnieje obowiązek określania Programów Ograniczania Niskiej Emisji (PONE). Wobec tego na terenie powiatu gminy Kozienice oraz Magnuszew zostały zobligowane do sporządzenia PONE.

Wykres 24. Emisja zanieczyszczeń na terenie powiatu kozienickiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

10.4. HYDROLOGIA I GEOLOGIA

Główną rzeką powiatu jest Wisła, która stanowi jednocześnie wschodnią granicę powiatu. Przepływa ona w 77 km w granicach administracyjnych, natomiast długość wałów ochronnych wynosi 66,22 km. Pozostałymi rzekami są lewobrzeżne dopływy Wisły: Pilica, Radomka, Zagożdżanka oraz mniejsze cieki wodne i kanały. Zagrożenie powodziowe na terenie powiatu występuje głównie w dolinie Wisły oraz jej dopływów: Pilicy oraz Radomki. Mniejsze zagrożenie występuje na terenach przyległych do rzeki Pilicy, Radomki i Zagożdżonki. Jakość jednolitych części wód (JCWP) na terenie powiatu została określona jako zła. Ponadto powiat kozienicki należy do obszarów bardzo narażonych na występowanie suszy atmosferycznej. W celu monitorowania tego zjawiska wybudowano stację monitoringu w gminie Magnuszew. Potencjał głównej rzeki powiatu – Wisły wydaje się być niewykorzystywany w odpowiednim stopniu. W tym aspekcie brakuje działań z zakresu gospodarczego, transportowego czy turystycznego.

Pod względem geologicznym powiat kozienicki leży w obrębie niecki brzeźnej, która jest zbudowana z utworów kredy oraz w obrębie niecki mazowieckiej złożonej z osadów trzeciorzędowych i czwartorzędowych. Według Systemu Ochrony Przeciwośuwiskowej Państwowego Instytutu Geologicznego na terenie powiatu nie ma aktywnych osuwisk ani zagrożenia z tym związanego.

10.5. GOSPODARKA KOMUNALNA

Gospodarka odpadami realizowana jest poprzez zbieranie, odzysk, unieszkodliwianie oraz składowanie. Na terenie powiatu czynne jest jedno składowisko odpadów komunalnych - Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, który znajduje się w zachodniej części miasta Kozienice. Stopniowo wzrasta ilość odpadów zebranych selektywnie i najwyższym wskaźnikiem tego rodzaju odpadów charakteryzuje się gmina Garbatka-Letnisko, Magnuszew i Sieciechów, które zbliżają się do poziomu 50% segregowanych odpadów w relacji do ogółu. Warto zauważyć, że gmina Kozienice, która wytwarza najwięcej odpadów posiada najmniejszy wskaźnik odpadów zbieranych selektywnie. Widać również trend wzrostowy w selektywnym zbieraniu odpadów zarówno w średniej wartości dla powiatu jak i dla poszczególnych gmin w ostatnich trzech latach. Poza odpadami komunalnymi największym wytwórcą odpadów na terenie powiatu jest ENEA Wytwarzanie S.A., która posiada własne składowisko odpadów przemysłowych w miejscowości Świerże Górne w gminie Kozienice. Ponadto Elektrownia Kozienice dysponuje zakładowym składowiskiem odpadów paleniskowych położonym we wsi Wola Chodkowska.

Tabela 26. Odsetek odpadów komunalnych zebranych w sposób selektywny w stosunku do ogółu odpadów z gospodarstw domowych

Nazwa jednostki	Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów w 2017 roku [%]	Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów w 2018 roku [%]	Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów w 2019 roku [%]
Powiat kozienicki	23,0	30,2	33,8
Garbatka-Letnisko	30,9	37,5	41,5
Głowaczów	30,8	41,6	37,7
Gniewoszków	29,2	49,1	45,5
Grabów nad Pilicą	36,4	24,2	29,1
Magnuszew	48,0	51,6	46,3
Sieciechów	34,5	47,7	46,0
Kozienice	16,2	21,1	29,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Odsetek odpadów zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów w powiecie kozienickim jest jednym z niższych w zestawieniu z wybranymi powiatami. Największy udział odpadów segregowanych ma powiat węgrowski, który zbiera w ten sposób prawie 50% odpadów.

Tabela 27. Udział odpadów komunalnych zebranych w sposób selektywny w relacji do ogółu odpadów w wybranych powiatach

Powiat	Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów w 2019 roku [%]
Powiat kozienicki	33,8
Powiat białobrzeski	33,6
Powiat garwoliński	43,9
Powiat węgrowski	48,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Na terenie powiatu notuje się wzrost zanieczyszczeń gazowych, które na przestrzeni lat wzrosły o ponad 3 mln ton. Z kolei ilość zanieczyszczeń pyłowych uległa obniżeniu w wyniku modernizacji zakładów szczególnie uciążliwych oraz zastosowaniu nowoczesnych technologii. Obecność Wisły generuje duże zagrożenie powodziowe, które jest ograniczane za pomocą niespełna 70 km wałów przeciwpowodziowych. Ryzyko wystąpienia powodzi pojawia się również w dolinie Pilicy oraz Radomki. Na terenie powiatu nie odnotowuje się zagrożeń osuwiskami. W powiecie kozienickim znajdują się liczne obszary chroniące walory przyrodnicze w postaci rezerwatów, parku krajobrazowego oraz obszarów Natura 2000. W krajobrazie powiatu dominuje charakter rolniczy. Lesistość kształtuje się na poziomie 31,9%. Natomiast zagrożeniem dla środowiska przyrodniczego może być zbyt mała ilość planów miejscowych i powolna dynamika ich powstawania.

11. INFRASTRUKTURA

11.1. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

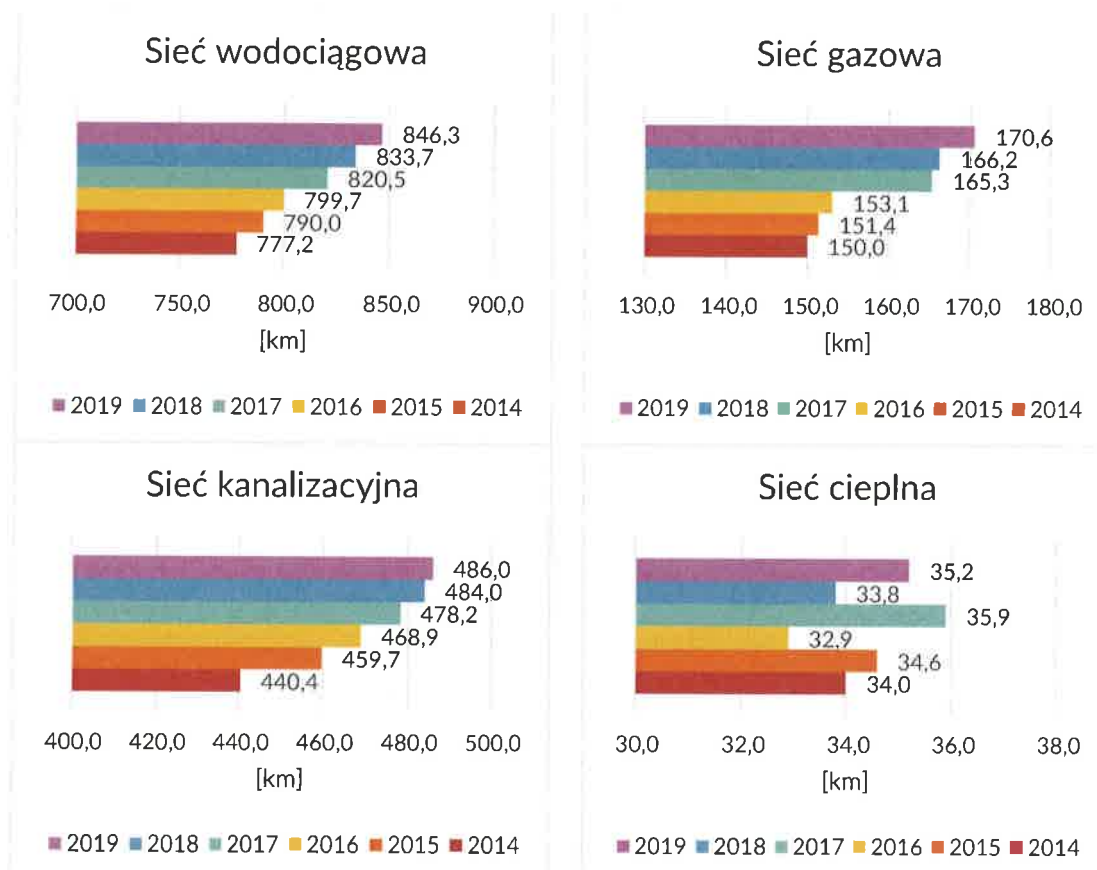
Dostępność infrastruktury technicznej w powiecie kozienickim stopniowo się zwiększa. Coraz więcej mieszkańców ma dostęp do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej oraz gazowej. W latach 2010-2019 rozbudowano infrastrukturę doprowadzając instalacje wodociągowe i kanalizacyjne do kolejnych 10% mieszkańców. Liczba osób korzystających z oczyszczalni ścieków też wzrosła o około 10 punktów procentowych. Najmniejszą dynamiką cechuje się jedynie rozbudowa sieci gazowej, której wzrost w ciągu 9 lat wyniósł jedynie 1 punkt procentowy.

Tabela 28. Infrastruktura techniczna w powiecie kozienickim

	Odsetek ludności korzystającej z wodociągów w ogóle ludności [%]	Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w ogóle ludności [%]	Odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej w ogóle ludności [%]	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogóle ludności [%]
2010	74,1	51,0	33,4	61,7
2019	84,2	61,9	34,4	72,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Instalacje sieciowe są systematycznie rozbudowywane. Długość sieci wodociągowych, gazowych i kanalizacyjnych stale się zwiększa. W przypadku sieci ciepłej występuje zróżnicowanie w długości rok do roku. W 2016 i 2018 roku odnotowano nieznaczny spadek, natomiast w 2017 oraz 2019 widoczny jest już przyrost sieci ciepłej.

Wykres 25. Infrastruktura techniczna na terenie powiatu kozienickiego w latach 2014-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Pokrycie siecią instalacji technicznej w poszczególnych gminach powiatu jest dosyć zróżnicowane. Największą dostępność odnotowuje się w gminie Kozienice (zwłaszcza na obszarze miasta) oraz Garbatka-Letnisko. Natomiast pozostałe gminy w większości nie mają doprowadzonej sieci gazowej, natomiast dostęp do sieci kanalizacyjnej jest znacząco poniżej średniej powiatowej. Widoczna wyraźnie jest dysproporcja pomiędzy poszczególnymi gminami. Różnice w dostępności wynoszą nawet do 80 punktów procentowych w przypadku kanalizacji. Ze względu na niski stopień skanalizowania mieszkańcy korzystają ze zbiorników bezodpływowych lub przydomowych oczyszczalni.

Tabela 29. Infrastruktura techniczna w gminach powiatu kozienickiego

Nazwa jednostki	Odsetek ludności korzystającej z wodociągów w ogóle ludności [%] 2019	Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w ogóle ludności [%] 2019	Odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej w ogóle ludności [%] 2019	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogóle ludności [%] 2019
Garbatka-Letnisko	86,0	54,9	28,0	87,6
Głowaczów	95,2	21,2	0,0	21,6
Gniewoszków	62,9	13,3	0,0	12,9
Grabów nad Pilicą	86,5	35,4	0,1	43,9
Magnuszew	51,8	42,4	0,0	67,9
Sieciechów	86,2	40,3	1,4	34,8
Kozienice	90,9	90,3	65,3	99,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Pomimo wskazanych braków w niektórych gminach, powiat kozienicki ma najwyższy wskaźnik doprowadzenia sieci kanalizacyjnej do mieszkańców oraz największy odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków. Dostęp do sieci gazowej również jest na wysokim poziomie w porównaniu z pozostałymi powiatami. Dostępność do sieci wodociągowej nieznacznie jest niższa niż w powiecie garwolińskim i węgrowskim.

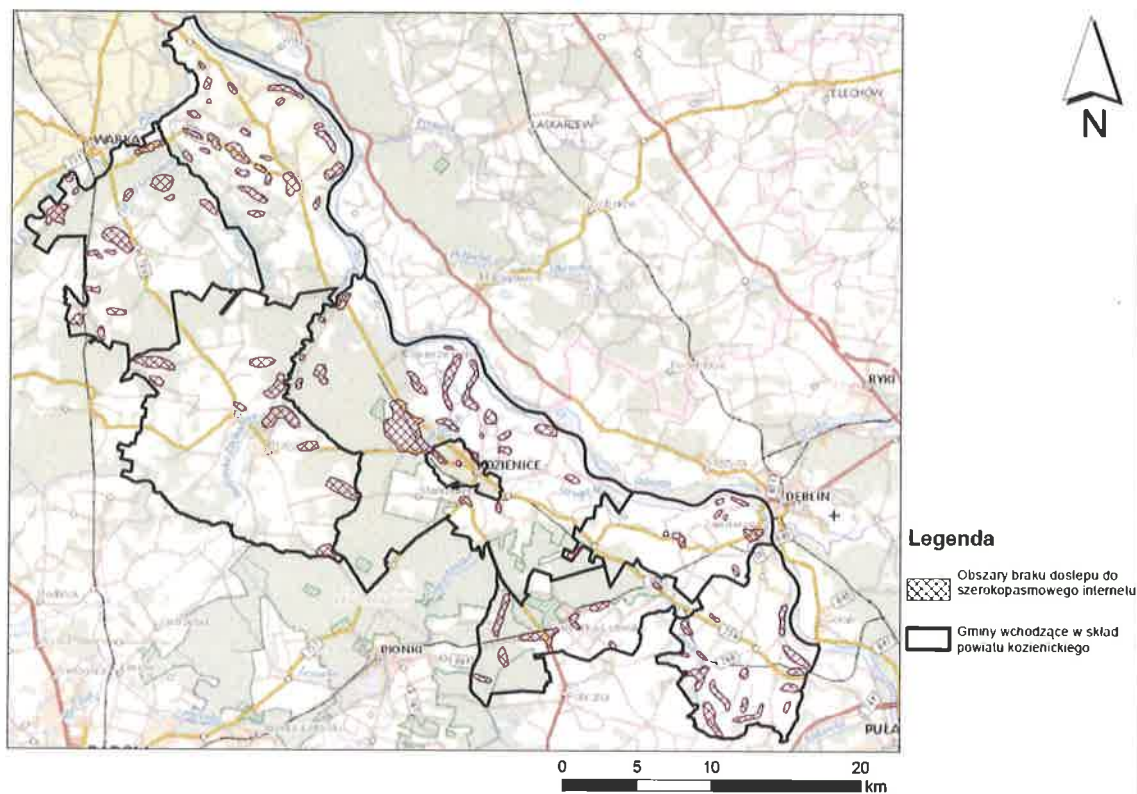
Tabela 30. Infrastruktura techniczna w wybranych powiatach

Powiat	Odsetek ludności korzystającej z wodociągów w ogóle ludności [%] 2019	Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w ogóle ludności [%] 2019	Odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej w ogóle ludności [%] 2019	Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w ogóle ludności [%] 2019
Powiat kozienicki	84,2	61,9	34,4	72,2
Powiat białobrzeski	75,3	28,8	25,9	33,1
Powiat garwoliński	87,6	46,2	38,3	49,0
Powiat węgrowski	87,0	36,7	4,6	40,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Mieszkańcy powiatu mają dostęp do sieci telefonii mobilnej od różnych operatorów. Zasięg sieci różni się w zależności od miejsca oraz operatora. Jednakże jakość oferowanych usług wzrasta wraz z rozwojem technologii. Świadczy o tym fakt, że na terenie powiatu można skorzystać z internetu mobilnego wysokiej prędkości w technologii LTE. Ponadto przeprowadzane są inwestycje w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa mające na celu budowę szerokopasmowej sieci, która sukcesywnie będzie likwidować "białe plamy" w dostępie do szybkiego internetu. Jednocześnie należy podkreślić, że istnieje jeszcze na terenie gminy wiele miejsc, gdzie nie ma odpowiedniego dostępu do internetu, co jest znaczącym

problemem szczególnie w obecnym czasie epidemii, kiedy to część szkół prowadzi zajęcia on-line, a mieszkańcy powiatu wykonują swoją pracę zdalnie.

Rysunek 6. Mapa dostępu do szerokopasmowego internetu w powiecie kozienickim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych ze strony <https://mapbook.ukr.gov.pl/>

11.2. INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA

TRANSPORT DROGOWY I KOLEJOWY

W powiecie kozienickim ilość dróg powiatowych i gminnych o twardej nawierzchni zwiększyła się na przestrzeni ostatnich lat. Długość tych dróg na 100 km² w 2010 roku wynosiła 57,2 km, natomiast w 2019 roku - 68,3 km. W podziale na kategorie dróg największą długość mają drogi gminne oraz powiatowe. Całkowita długość dróg powiatowych na koniec 2020 roku wyniosła 293,9 km z czego drogi o nawierzchni twardej stanowiły 285,7 km (drogi twarde nieulepszone - 2,7 km, a gruntowe - 5,5 km). Z kolei dwa odcinki dróg krajowych w powiecie zajmują 99,9 km, a drogi wojewódzkie zajmują najmniej - jedynie 84,1 km.

Tabela 31. Infrastruktura drogowa w powiecie kozienickim

Rok	Drogi gminne i powiatowe o twardej nawierzchni na 100km ² (km)
2010	57,2
2019	68,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Tabela 32. Infrastruktura drogowa w powiecie kozienickim w podziale na kategorie dróg (2020r.)

Długość dróg krajowych [km]	Długość dróg wojewódzkich [km]	Długość dróg powiatowych [km]	Długość dróg gminnych [km]
99,9	84,1	293,9	338,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, BDOT10k oraz Zarządu Dróg Powiatowych w Kozienicach

Przez teren powiatu kozienickiego poprowadzone są następujące drogi o charakterze ponadlokalnym:

a) drogi krajowe:

- nr 48 (Tomaszów Mazowiecki – Kock)
- nr 79 (Warszawa – Sandomierz – Kraków)

b) drogi wojewódzkie

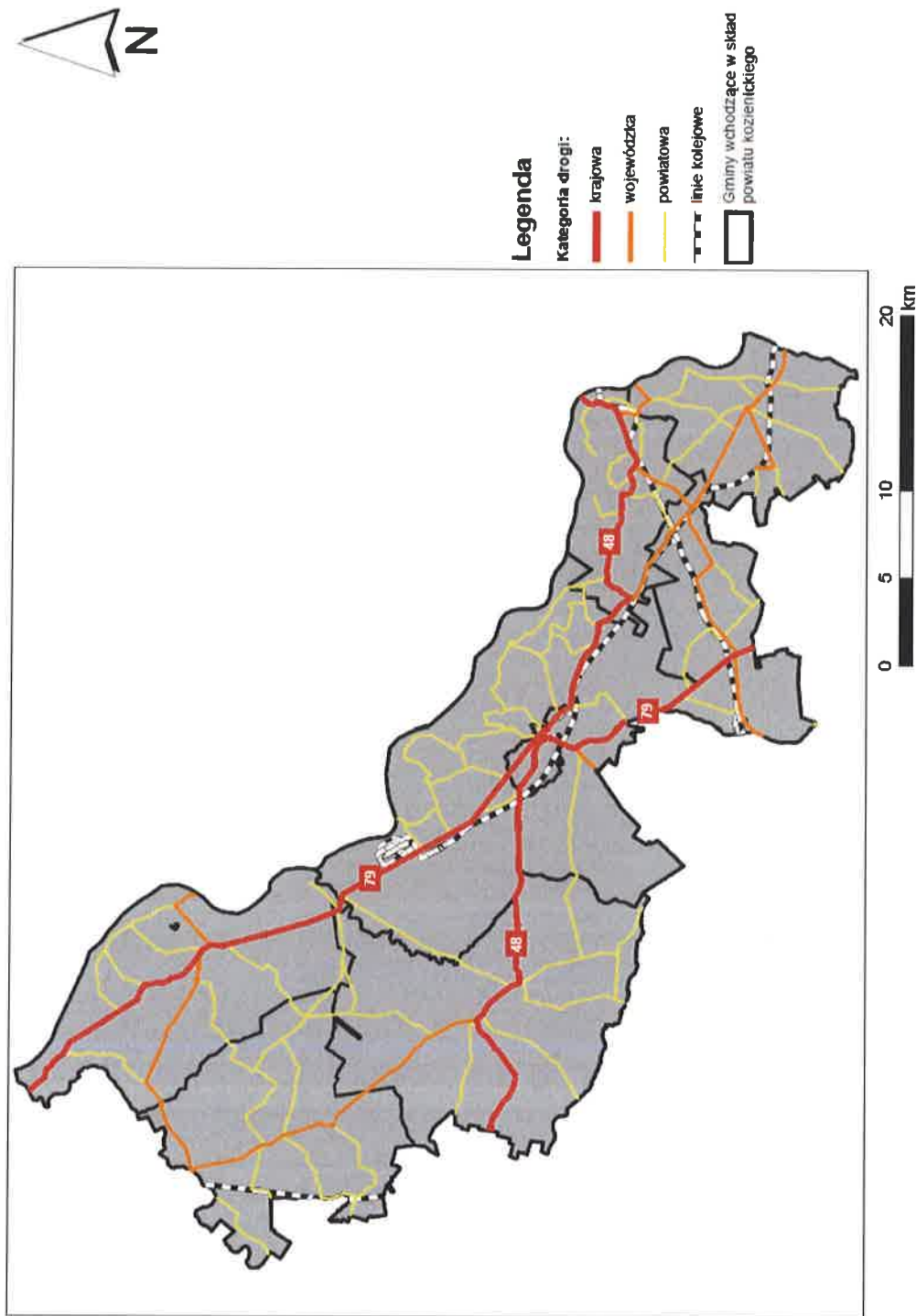
- nr 691 (Pionki – Opactwo)
- nr 730 (Skurów – Głowaczów)
- nr 736 (Warka – Podtęż)
- nr 737 (Radom – Aleksandrówka)
- nr 738 (Słowiki Nowe – Góra Puławska)
- nr 788 (Sarnów – Gniewoszów)
- nr 823 (Wólka Wojcieszkowska – Borowa)

Ponadto powiat kozienicki położony jest w bliskim otoczeniu dróg ekspresowych, które ułatwiają komunikację i transport na dalsze odległości. Istniejące drogi przebiegające przez powiat połączone są z siecią dróg krajowych. Powiat kozienicki znajduje się w bliskim zasięgu dostępu do ważnych szlaków drogowych w postaci dróg S7, S12 oraz S17, a także DK50, która stanowi obwodnicę aglomeracji warszawskiej.

Istotnym uzupełnieniem komunikacji drogowej jest infrastruktura kolejowa. Na terenie powiatu są położone następujące linie kolejowe:

- nr 8 (Warszawa – Radom – Kraków)
- nr 26 (Łuków – Dęblin – Radom)
- nr 76 (Bąkowiec – Kozienice)
- nr 82 (Bąkowiec – Puławy Azoty)
- nr 577 (Garbatka Letnisko – Sieciechów)

Obecnie czynny kolejowy ruch pasażerski odbywa się jedynie na dwóch z nich: linii Warszawa – Radom (nr 8) oraz Radom – Dęblin (nr 26). Pozostałe linie są nieużytkowane bądź wykorzystuje się je do transportu towarowego w celu zaopatrywania Elektrowni Kozienice.

Rysunek 7. Mapa komunikacyjna powiatu kozienickiego
 Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDOT10k

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego wyznaczono plany inwestycyjne w obrębie sieci transportowej na terenie powiatu kozienickiego. Strategicznymi zadaniami będzie przebudowa drogi krajowej nr 79 na odcinkach Mniszew – Magnuszew, Ryczywół – Kozienice, Potycz – Pilica, Lipsko – Kostusin, Garbatka – Wilczowola wraz z budową obwodnicy miasta Kozienice. W celu usprawnienia sieci dróg wojewódzkich zaplanowano przebudowę drogi nr 691 Pionki – Łaski – Garbatka – Podlas – Bąkowiec – Opactwo, wraz z rozbudową skrzyżowania DW 691 i 738 w miejscowości Bąkowiec. W ramach projektowanej drogi wojewódzkiej nr 807 przewiduje się budowę nowej przeprawy mostowej na Wiśle. Most wraz z drogami dojazdowymi będzie realizowany w ramach Rządowego Programu Uzupelniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Drogowej – Mosty dla Regionów. Inwestycja ta ma strategiczne znaczenie dla rozwoju powiatu kozienickiego oraz garwolińskiego. W bliskiej odległości znajduje się jeden z największych pracodawców – Elektrownia Kozienice. Przeprawa korzystnie wpłynie na zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorców. W zakresie inwestycji kolejowych kluczową inwestycją jest przebudowa linii nr 8 Warszawa – Radom – Kielce – Kraków wraz z budową drugiego toru na odcinku Warka – Radom.

ŚCIEŻKI ROWEROWE

Długość ścieżek rowerowych w powiecie kozienickim stale się zwiększa. W 2020 roku istniało 25,8 km dróg dla rowerów. To najlepszy wynik w zestawieniu z powiatami porównawczymi i jednocześnie najszybsza dynamika przyrostu na przestrzeni lat. Według Zarządu Dróg Powiatowych łącznie istnieje 6 km ścieżek pieszko-rowerowych w ciągu następujących dróg powiatowych:

- droga 1712W Ryczywół – Brzóza – 3,5 km
- droga 1718W Świerże Górne – Nowa Wieś – 1,1 km
- droga 1711W Cecylówka-Brzózka – Aleksandrówka – 0,6 km
- droga 1705W Ryczywół – Kłoda – 0,8 km.

Tabela 33. Długość dróg rowerowych w powiecie kozienickim na tle powiatów porównawczych w latach 2017-2020

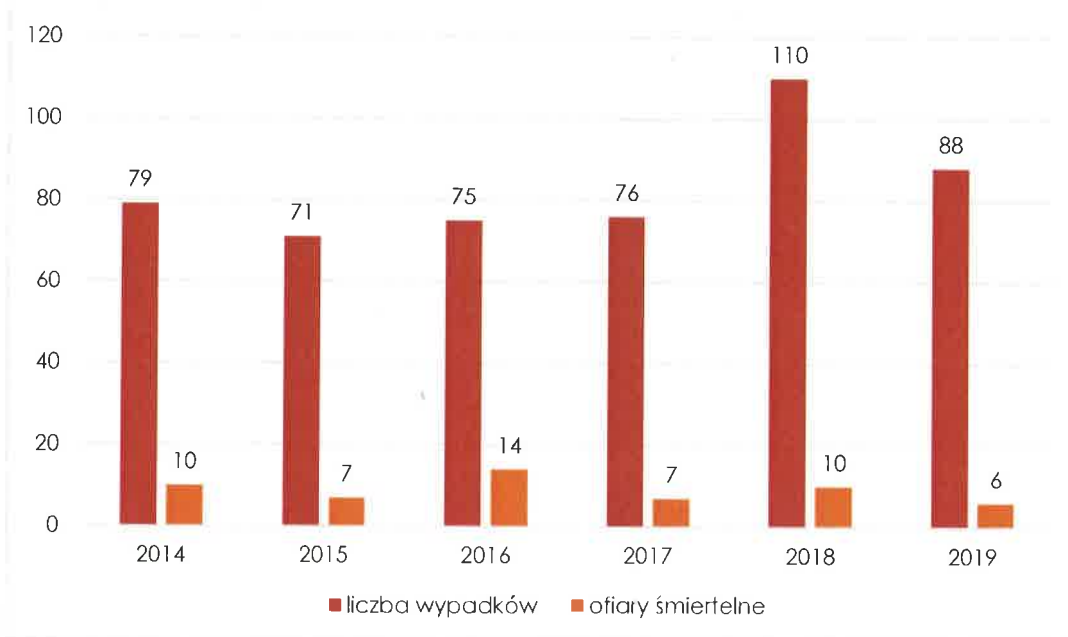
	2017 [km]	2018 [km]	2019 [km]	2020 [km]
Powiat kozienicki	13,7	16,3	22,2	25,8
Powiat białobrzegi	7,0	7,0	10,6	10,6
Powiat garwoliński	7,6	8,2	8,2	8,1
Powiat węgrowski	21,4	22,1	22,1	24,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

TRANSPORT

W powiecie bardzo dynamicznie rozwija się prywatny transport zbiorowy, który zapewnia połączenie prawie każdej większej miejscowości z Kozienicami. W samych Kozienicach działa bezpłatna komunikacja miejska „Linia Kozienicki Metrobus”, natomiast pozostałą część powiatu obsługuje 6 przewoźników prywatnych. Mieszkańcy powiatu najczęściej korzystają z indywidualnych środków transportu lub z prywatnego transportu zbiorowego. Czynnikiem wpływającym na istnienie linii transportu zbiorowego jest zapotrzebowanie uczniów dojeżdżających do szkół. Natomiast transport kolejowy odgrywa marginalną rolę w komunikacji. Wynika to z faktu, że stacje kolejowe na terenie powiatu są obsługiwane jedynie przez regionalnego przewoźnika Koleje Mazowieckie. W celu skorzystania z połączeń dalekobieżnych mieszkańcy muszą korzystać ze stacji w sąsiednich powiatach, np. w Pionkach, Dęblinie lub Warce. Ponadto w Radomiu budowany jest port lotniczy Warszawa-Radom, który będzie obsługiwał tanie linie lotnicze oraz wakacyjne połączenia czarterowe. Natomiast w związku z coraz większą popularnością transportu samochodowego w ostatnich dwóch latach znacząco wzrosła liczba wypadków drogowych. Największy wzrost widać w 2018 roku, kiedy przekroczono liczbę 100

wypadków rocznie. Z kolei liczba ofiar śmiertelnych utrzymuje się na jednakowym poziomie i oscyluje w przedziale 7-10.

Wykres 26. Wypadki drogowe na terenie powiatu kozienickiego w latach 2014-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Na tle powiatów porównawczych w powiecie kozienickim dochodzi do dużej ilości wypadków drogowych co jest spowodowane gęstą siecią dróg krajowych o dużym natężeniu ruchu samochodowego. Taki stan widoczny jest w danych statystycznych zarówno w powiecie kozienickim jak i garwolińskim.

Tabela 34. Liczba wypadków w wybranych powiatach w 2019 roku

Nazwa jednostki	Liczba wypadków drogowych [szt.] 2019
Powiat kozienicki	88
Powiat białobrzeski	34
Powiat garwoliński	128
Powiat węgrowski	35

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Dostęp do infrastruktury technicznej w powiecie stale się zwiększa. Najbardziej odczuwalny jest jednak niski poziom zgazyfikowania. Dodatkowo występują problemy w dostępie do szerokopasmowego internetu. Nadal są obszary na terenach gmin, które stanowią „białe plamy” na mapie zasięgu. Dostępność komunikacyjna wewnętrzna jest na dobrym poziomie. Przez powiat przebiegają dwie drogi krajowe nr 48 oraz 79. Ponadto w bliskiej odległości zlokalizowane są inne ważne szlaki komunikacyjne. Dodatkowo rozwijana jest infrastruktura rowerowa, która rokrocznie notuje wzrost długości ścieżek. Z kolei dostępność komunikacyjna zewnętrzna jest na nieco gorszym poziomie. Widoczny jest brak przeprawy promowej w pobliżu Kozienic, co utrudnia dogodną komunikację i powoduje konieczność z korzystania z oddalonych mostów w Dęblinie lub Górze Kalwarii. Natomiast największym problemem w kontekście kształtowania zrównoważonego transportu jest zmarginalizowany transport kolejowy. Brak stacji kolejowych obsługujących dalekobieżny ruch kolejowy powoduje, że mieszkańcy nie korzystają z tego typu komunikacji, gdyż wymaga to dotarcia do oddalonych stacji w sąsiednich powiatach.

12. MIESZKALNICTWO

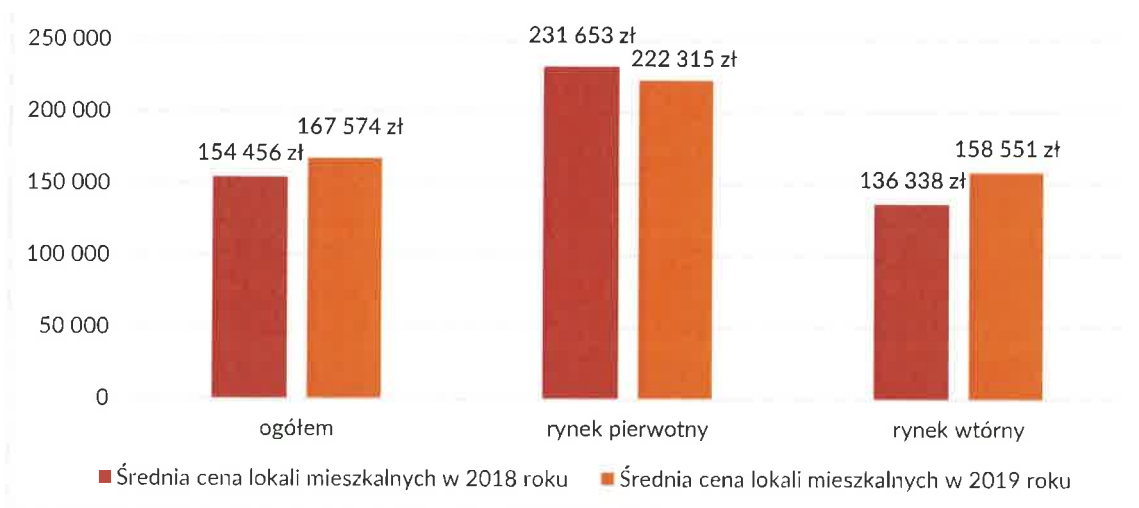
W 2020 roku według danych GUS na terenie powiatu było 16 204 budynków mieszkalnych. Z czego największy odsetek znajdował się w gminie miejsko-wiejskiej Kozienice, natomiast najmniej budynków było w gminie Gniewoszków.

Tabela 35. Liczba budynków mieszkalnych w gminach powiatu kozienickiego w 2020 roku

Nazwa jednostki	Liczba budynków mieszkalnych
Powiat kozienicki	16 204
Garbatka-Letnisko	1795
Głowaczów	2570
Gniewoszków	1326
Grabów nad Pilicą	1487
Kozienice	5585
Magnuszew	2055
Sieciechów	1386

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

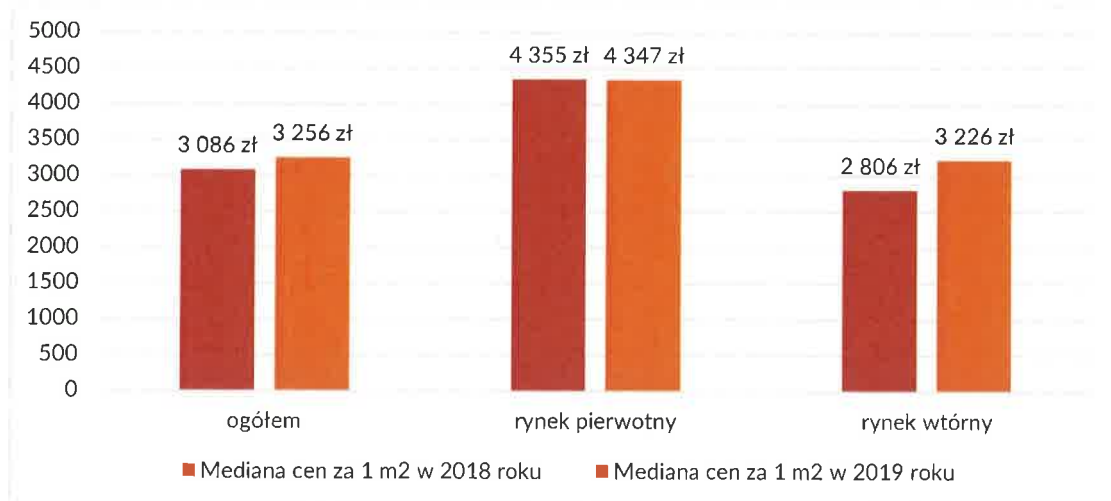
Średnia cena mieszkań w 2019 roku kształtowała się na poziomie 167 574 zł. Widoczny jest wzrost cen na całym rynku nieruchomości ogółem jak również na rynku wtórnym. Niewielki spadek zanotowały jedynie ceny na rynku pierwotnym.

Wykres 27. Średnia cena lokali mieszkalnych w powiecie kozienickim w latach 2018-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Mediana cen za 1 m² ma również tendencję wzrostową. W 2019 roku mediana cen dla ogółu mieszkań wyniosła 3256 zł za m² i zanotowała wzrost o prawie 200 zł w porównaniu do roku poprzedniego. Największa różnica widoczna jest na rynku wtórnym gdzie mediana cen wzrosła o ponad 400 zł.

Wykres 28. Mediana cen za 1 m² lokali mieszkalnych w powiecie kozienickim w latach 2018-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

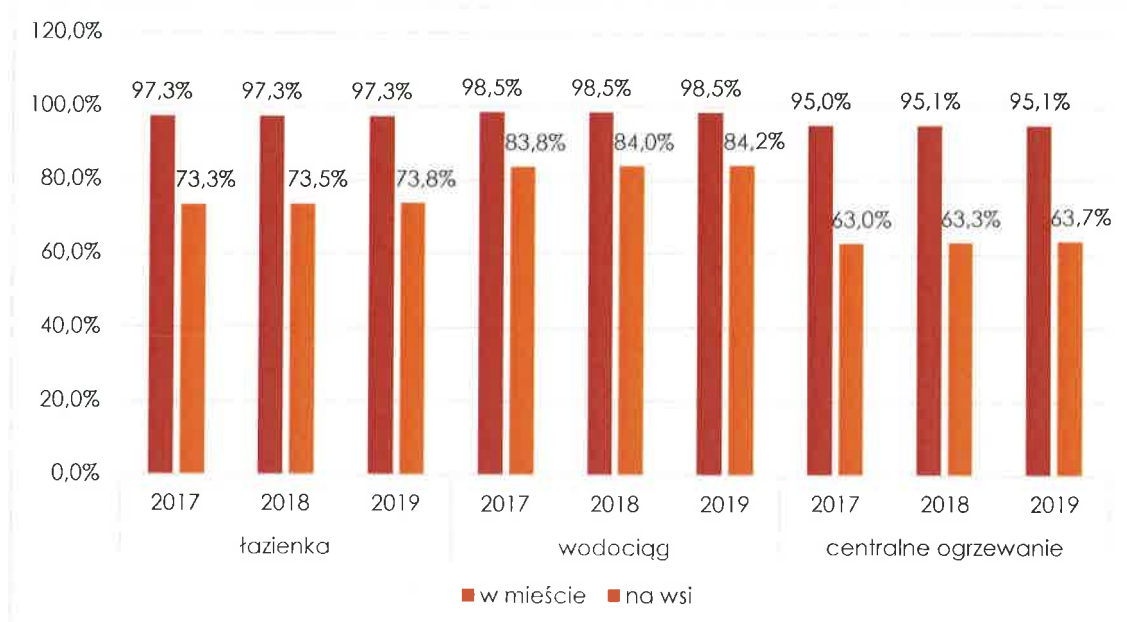
Średnia cena za 1m² lokali mieszkalnych powiatu kozienickiego na tle analizowanych powiatów jest bardzo zbliżona, zwłaszcza w porównaniu z powiatem białobrzeskim i węgrowskim. Jedynie powiat garwoliński notuje znacznie wyższą cenę.

Tabela 36. Średnia cena za 1m² lokali mieszkalnych w 2019 roku w wybranych powiatach

Nazwa jednostki	Średnia cena za 1 m ² lokali mieszkalnych w 2019 roku [zł]
Powiat kozienicki	3 377
Powiat białobrzeski	3 472
Powiat garwoliński	4 112
Powiat węgrowski	3 266

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Wyposażenie mieszkań jest zróżnicowane w podziale na miasto i wieś. Największa różnica występuje w dostępie do łazienki oraz centralnego ogrzewania, gdzie widoczny jest o 20-30% mniejszy wskaźnik. Dodatkowo na przestrzeni lat można zaobserwować wzrost dostępu do instalacji wodociągowej oraz centralnego ogrzewania na terenach wiejskich. Większy odsetek mieszkań na wsi jest wyposażony również w łazienkę. Jedynie w mieście w ciągu ostatnich 3 lat nie zmieniły się wskaźniki wyposażenia.

Wykres 29. Wyposażenie mieszkań w powiecie kozienickim w podziale na miasto i wieś w latach 2017-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Gminy z terenu powiatu w Wieloletnich Programach Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem wskazują na problem z niedostateczną liczbą mieszkań socjalnych. W związku z niezadowalającym stanem technicznym niektórych budynków oraz prowadzoną sprzedażą mieszkań wielkość zasobów maleje. Dodatkowo w wyniku zwiększonych potrzeb i małego zasobu gminnego wnioskujący o przyznanie lokalu socjalnego są zmuszeni oczekiwać w kolejce na zwolnienie się lokali.

Tabela 37. Liczba lokali mieszkalnych w zasobach poszczególnych gmin

Gmina	Liczba lokali mieszkalnych
Kozienice	318
Garbatka-Letnisko	10
Głowaczów	8
Grabów nad Pilicą	11
Gniewoszków	31
Magnuszew	19
Sieciechów	6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Wieloletnich Programów Gospodarowania Zasobem Mieszkaniowym poszczególnych gmin

Problemem na terenie powiatu jest niedostateczna liczba nowych budynków mieszkalnych. Gminy nie dysponują również wystarczającym zasobem mieszkań socjalnych. Widoczny jest stopniowy wzrost cen mieszkań. Największy wzrost cen notowany jest na rynku wtórnym. Widoczna jest również różnica w wyposażeniu mieszkań w zależności od położenia w mieście lub na wsi. Jednak od kilku lat dostępność instalacji w mieszkaniach na wsi poprawia się.

13. KULTURA I TURYSTYKA

13.2. KULTURA

Instytucje kultury na terenie powiatu prowadzą szeroką działalność kulturalno-oświatową. Organizują one koncerty, wystawy, kiermasze, konkursy literackie i plastyczne, spotkania autorskie oraz imprezy okolicznościowe takie jak dożynki czy obchody uroczystości patriotycznych. Na terenie powiatu zlokalizowane są następujące instytucje kultury:

- Kozienicki Dom Kultury im. Bogusława Klimczuka
- Muzeum Regionalne w Kozienicach im. prof. Tomasza Mikockiego
- Skansen Bojowy I Armii Wojska Polskiego w Mniszewie
- Ognisko Pracy Pozaszkolnej „Ogród Jordanowski”
- Biblioteka Publiczna Gminy Kozienice im. ks. Franciszka Siarczyńskiego
- Gminna Biblioteka Publiczna w Garbatce-Letnisko
- Gminna Biblioteka Publiczna w Głowaczowie
- Biblioteka Publiczna Gminy Gniewoszków
- Gminna Biblioteka Publiczna w Grabowie nad Pilicą
- Centrum Aktywizacji Społeczności Lokalnej CYBERIA w Grabowie nad Pilicą
- Gminna Biblioteka Publiczna – Centrum Kultury w Magnuszewie
- Gminna Biblioteka Publiczna w Sieciechowie

Poziom czytelnictwa jest dość zróżnicowany w zależności od dostępności zasobów bibliotecznych pojedynczej gminy. Najwięcej czytelników znajduje się w gminie Kozienice, natomiast najmniej w gminie Grabów nad Pilicą. Wskaźnik wypożyczenia księgozbiorów w powiecie wynosi 15,8 woluminów na 1 mieszkańca. Najwięcej wypożyczeń notuje się w gminie Głowaczów, a najmniej w gminie Sieciechów.

Tabela 38. Poziom czytelnictwa w gminach powiatu kozienickiego

Nazwa jednostki	Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności w 2019 roku [osoba]	Wypożyczenia księgozbioru na 1 mieszkańca w 2019 roku [wol.]
Powiat kozienicki	164	15,8
Garbatka-Letnisko	168	16,1
Głowaczów	98	30,2
Gniewoszków	108	12,9
Grabów nad Pilicą	70	13,9
Magnuszew	95	14,9
Sieciechów	108	11,8
Kozienice	222	14,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

W 2012 roku powiat kozienicki został "Stolicą Kultury Mazowsza". Do uzyskania tego tytułu przyczyniła się bogata oferta kulturalna. Corocznie organizowane są liczne koncerty, dożynki, dni poszczególnych gmin Powiatu, kiermasze, przeglądy czy wystawy, na których prezentowane są m.in. rękodzieła lokalnych twórców ludowych. Obchodzone są rocznice ważnych wydarzeń historycznych w postaci rocznicy Bitwy pod Studziankami czy Narodowego Święta Niepodległości. Słynnym wydarzeniem w latach 2011-2018 był Festiwal Piękna w Kozienicach, w ramach którego odbywały się półfinały wyboru Miss Polski. Organizowany jest także Festiwal Muzyki Rozrywkowej im. Bogusława Klimczuka, Dzień Energetyka - Pożegnanie Lata oraz Dni Puszczy Kozienickiej.

Na terenie gmin powiatu znajdują się również liczne boiska sportowe, które rozmieszczone są równomiernie zapewniając szeroki dostęp mieszkańcom. W Kozienicach znajduje się nowoczesny stadion lekkoatletyczno-piłkarski, boiska do siatkówki plażowej, hala sportowa oraz skatepark.

Na terenie powiatu działają liczne kluby sportowe oraz stowarzyszenia kultury fizycznej. Największym z nich jest KS Energia Kozenice, który zrzesza 520 członków w dwóch sekcjach: piłkarskiej oraz kolarskiej. Działalność artystyczną prowadzi 17 grup, z czego najwięcej istnieje grup tanecznych. Łącznie zrzeszają one 313 członków (Tabela 39).

Tabela 39. Działalność grup artystycznych na terenie powiatu kozienickiego oraz liczba ich członków w 2020 roku

Grupy	teatralne	muzyczne	wokalne/chóry	taneczne
Liczba	2	3	2	10
Członkowie	14	60	14	225

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Gminy powiatu wspólnie organizują Przegląd Kół Gospodyń Wiejskich Ziemi Kozienickiej na którym prezentują się stowarzyszenia wiejskie. Obecnie na terenie powiatu działają następujące grupy:

- KGW Bąkowiec,
- KGW Sieciechów,
- KGW „Głowiaczowianki” z Głowaczowa,
- KGW „Nasz Borek” z Borku,
- KGW Brzóza,
- KGW „Marianianki” z Marianowa,
- KGW Oleksów,
- KGW „Babeczki z pieprzem i solą” z Nowej Wsi,
- KGW Głusiec,
- KGW Świerże Górne,
- KGW „Aktywne Kobiety” z Chmielewa,
- KGW „Zakrzewianki” z Zakrzewia,
- KGW „Psarżanki” z Psar,
- KGW w Brzeźnicy,
- KGW „Wólczańki”,
- KGW „Basinowianki” z Basinowa,
- Stowarzyszenie „Grabowanie”,
- Stowarzyszenie „Słowik”,
- Stowarzyszenie „Nowoczesna Gospodyni”
- Stowarzyszenie „Kwiat Lipy”,
- Stowarzyszenie „Wesołe Słoneczko z Cecylówki”

TURYSTYKA

Potencjał turystyczny powiatu kozienickiego wynika z wysokich walorów przyrodniczo-krajobrazowych. Do najbardziej urokliwych miejsc zaliczają się liczne rezerваты przyrody znajdujące się w Puszczy Kozienickiej. Turyści mogą skorzystać ze szlaków, zarówno pieszych, jak i rowerowych. Łączna długość ośmiu pieszych szlaków przebiegających przez powiat wynosi 297,4 km, natomiast 11 szlaków rowerowych obejmuje dystans 292,8 km. Dodatkowo wyznaczono 9 ścieżek dydaktycznych o łącznej długości 24 km. Szlaki poprowadzone zostały w taki sposób, żeby pokazać najciekawsze przyrodniczo i historycznie miejsca. Jednymi z najbardziej charakterystycznych obiektów powiatu są: Zespół Pałacowo-Parkowy w Kozenicach, Sanktuarium Maryjne w Wysokim Kole, Pobenedyktyński Zespół Klasztorny w Opactwie. Ciekawymi miejscami są również: Pomnik-Mauzoleum w Studziankach Pancernych, Pomnik Orła Białego w Roznieszewie, Pomnik upamiętniający powstańców z oddziału płk. Władysława Kononowicza w Anielinie, cmentarz wojenny w Grabowie nad Pilicą, cmentarz z I wojny światowej w Molendach, Szlak Garbackich Willi, Pomnik-Mauzoleum Legionistów w Żytkowicach.

Rozwój turystyki w powiecie zauważalny jest w zwiększonej liczbie obiektów noclegowych, które niemal się podwoiły na przestrzeni 10 lat. Sytuacja noclegowa jest lepsza niż powiecie białobrzeskim czy

węgrowski, ale gorsza niż w garwolińskim (Tabela 40). Większość obiektów jest zlokalizowana w samych Kozienicach, co powoduje ograniczenia z organizacją noclegu w pozostałej części powiatu. Szansą na poprawę sytuacji jest rozwój agroturystyki i tworzenie nowych kwater noclegowych w takich gospodarstwach.

Tabela 40. Obiekty noclegowe w wybranych powiatach

Nazwa jednostki	Liczba turystycznych obiektów noclegowych ogółem w 2010 roku [ob.]	Liczba turystycznych obiektów noclegowych ogółem w 2019 roku [ob.]
Powiat kozienicki	6	10
Powiat białobrzeski	3	5
Powiat garwoliński	9	15
Powiat węgrowski	9	5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Liczba turystów korzystających z noclegów również się zwiększa. W ciągu 10 lat wskaźnik ten się podwoił w powiecie kozienickim. Natomiast w porównaniu do pozostałych powiatów liczba turystów jest jeszcze niska (Tabela 41).

Tabela 41. Turyści korzystający z noclegów w wybranych powiatach

Nazwa jednostki	Turyści korzystający z noclegów na 1000 ludności w 2010 roku [os.]	Turyści korzystający z noclegów na 1000 ludności w 2019 roku [os.]
Powiat kozienicki	124,29	291,19
Powiat białobrzeski	84,99	161,76
Powiat garwoliński	232,75	516,03
Powiat węgrowski	122,34	1 199,72

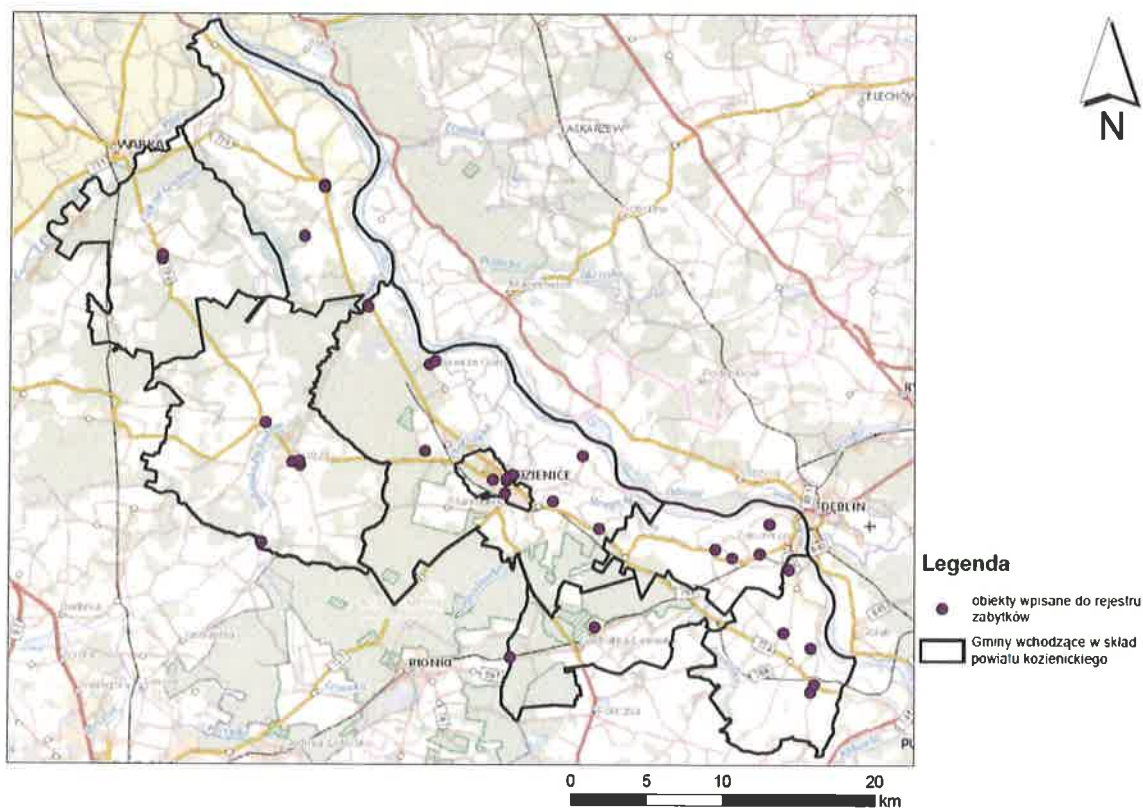
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Turyści mają możliwość skorzystania z bogatej oferty gospodarstw agroturystycznych. Dla aktywnego wypoczynku można skorzystać ze spływów kajakowych organizowanych na rzece Radomce, Pilicy i Wiśle. Wypoczynek zapewnia również Jezioro Kozienickie oraz Jezioro „Czaple” w Sieciechowie, jak również kąpieliska w Garbatce-Letnisku i Janikowie. Do uprawiania sportów wodnych dostępna jest również kryta pływalnia w Kozienicach, w której odbywa się Grand Prix Puchar Polski w pływaniu. Na miłośników kolarstwa czekają wyścigi rowerowe m.in. Międzynarodowy Wyścig Kolarski „Dookoła Mazowsza” czy wyścig z cyklu Legia MTB Maraton. Natomiast szlaki rowerowe wraz z corocznym Powiatowym Rajdem Rowerowym „Śladami Historii” czekają na miłośników turystyki rowerowej. Rosnącą w siłę formą turystyki w powiecie kozienickim jest tzw. ekoturystyka. Od tradycyjnej turystyki różni się ona tym, iż turyści ją uprawiający zwracają szczególną uwagę na poszanowanie przyrody, ekosystemów przyrodniczych, którymi się poruszają.

ZABYTKI

Na terenie powiatu występują liczne zabytki oraz miejsca historyczne. W strukturze przestrzennej powiatu widoczne jest ich duże rozproszenie (Rysunek 8). Jeden z zabytków jakim jest pałac opacki należący do Pobenedyktyńskiego Zespołu Klasztornego w Opactwie w części należy do Powiatu Kozienickiego. Potencjałem do zwiększenia atrakcyjności zabytków może być poszerzenie szlaków turystycznych o miejsca zabytkowe. Według Programu Opieki nad Zabytkami w Powiecie Kozienickim na lata 2017-2020 problemem jest brak wypracowanych działań na poziomie samorządów na rzecz dofinansowania prac remontowych, konserwatorskich czy renowacyjnych zabytków. Ponadto wskazano na brak działań w celu pozyskania środków Unii Europejskiej na ochronę zabytków. W rejestrze zabytków prowadzonym przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków znajduje się 46 obiektów, do których zaliczają się:

- Brzustów - mauzoleum legionistów z 1914 r,
- Garbatka-Letnisko – dawna leśniczówka,
- Brzóza - kościół par. pw. św. Bartłomieja, dzwonnica, skarbczyk, ob. kaplica pw. MB Królowej Różańca Świętego, park płacowy, spichrz folwarczny, pomnik misyjny, zajazd
- Głowaczów - cmentarz rzym.-kat. (najstarsza część, z nagrobkami),
- Wólka Brzózka - park „Grądy”,
- Boguszówka - park,
- Borek - fort V (twierdza Dęblin),
- Oleksów - kościół par. pw. św. Stanisława Biskupa,
- Stary Regów - park,
- Wysokie Koło - zespół klasztorny dominikanów: kościół, klasztor, ob. plebania,
- Grabów nad Pilicą - cmentarz wojenny z I wojny światowej, strażnica graniczna, ob. urząd gminy, park,
- Brzeźnica - kościół par. pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, d. cmentarz przy kościele,
- Janików - park,
- Kozienice - kościół par. pw. Świętego Krzyża, cmentarz par. rzym.-kat., cmentarz żydowski, cmentarz rodziny Dehnów, willa przy ul. Kochanowskiego, dworek przy al. 1 Maja, zespół pałacowy: pałac, park,
- Kozienice - Stara Wieś - kaplica,
- Ryczywół - kościół pw. św. Katarzyny, dzwonnica,
- Stary Chinów - cmentarz ewangelicko-augsburski,
- Świerże Górne - dzwonnica cmentarna, cmentarz wojenny z I wojny światowej,
- Wólka Tyrzyńska - zagroda, dom, drewn., chlew, stodoła, spichrz, szopa,
- Magnuszew - kościół par. pw. św. Jana Chrzciciela, dzwonnica wraz z placem przykościelnym, d. zajazd wraz z otoczeniem (teren pomiędzy ul. Warszawską i ul. Saperów),
- Rozniszew - kościół pw. Narodzenia NMP, dzwonnica, plac przykościelny, ogrodzenie, starodrzew
- Trzebień - zespół pałacowy: pałac - oficyna - park
- Głusiec - fort VI „Głusiec” (twierdza Dęblin),
- Nagórniki Wielkie - fort kolejowy „Wannowski” (twierdza Dęblin),
- Sieciechów - kościół par. pw. św. Wawrzyńca, dzwonnica, cmentarz kościelny,
- Sieciechów - Opactwo - zespół klasztorny benedyktynów: kościół pw. Wniebowzięcia NMP, klasztor, dzwonnica, przeorat, ob. plebania, pałac opacki, ogrodzenie mur. z kaplicami

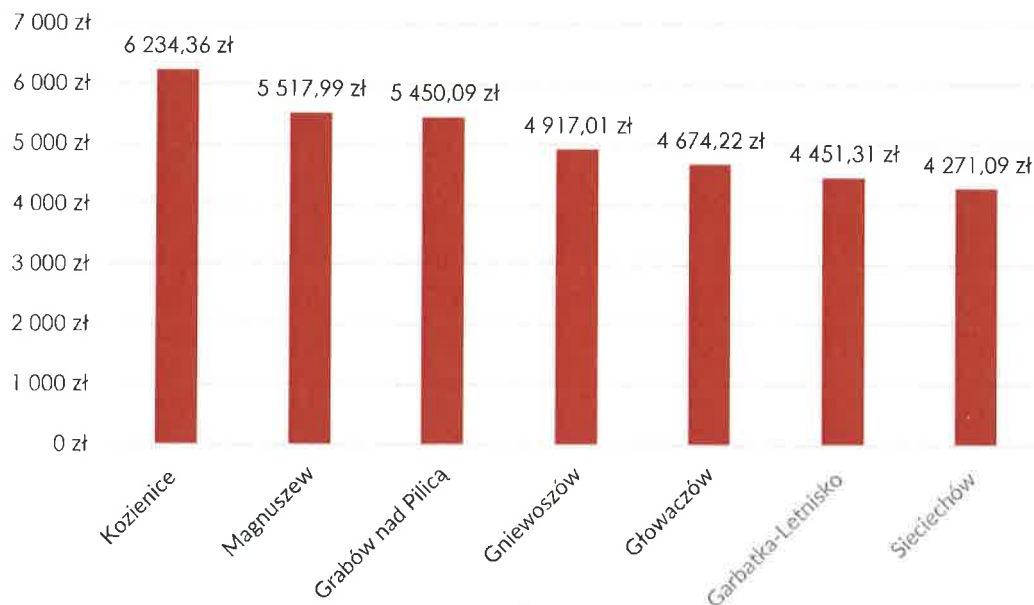
Rysunek 8. Obiekty wpisane do rejestru zabytków na terenie powiatu kozienickiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Systemu Informacji Przestrzennej Powiatu Kozienickiego

Bogata oferta kulturalna, przyrodnicza oraz liczne zabytki i atrakcje przyciągają coraz większą liczbę turystów. Świadczy o tym fakt, iż na przestrzeni 10 lat zwiększyła się liczba turystycznych obiektów noclegowych. Wydarzenia kulturalne prezentujące lokalne tradycje oraz historię zachęcają do aktywnego uczestnictwa i sprawiają, że w powiecie kozienickim jest duży potencjał turystyczny. Na terenie powiatu znajduje się jeden dom kultury oraz inne instytucje kultury w postaci muzeum czy bibliotek. Prowadzą one działalność edukacyjną, rozrywkową oraz artystyczną. W powiecie funkcjonuje 17 grup artystycznych, 14 kół gospodyń wiejskich oraz 3 kluby seniora. Infrastruktura turystyczna jest na dobrym poziomie. Kozienice posiadają kompleksową bazę sportowo-rekreacyjną oraz miejsca noclegowe i punkty gastronomiczne. W pozostałych miejscowościach infrastruktura jest o mniejszej skali i natężeniu. Noclegi zapewniane są głównie przez gospodarstwa agroturystyczne. Z kolei duża ilość wyznaczonych szlaków pieszych i rowerowych zachęca do aktywnego spędzania czasu na terenie powiatu kozienickiego.

14. FINANSE

Dochody własne budżetów gmin w powiecie kozienickim kształtują się na poziomie 5 555,24 zł na osobę. Na Wykres 30 przedstawiono dochody dla poszczególnych gmin powiatu w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2019 roku. Najwyżej kształtują się dochody własne gminy Kozienice (6 234,36 zł na osobę), które są wyższe o 679,12 zł w porównaniu do całego powiatu. Najmniejsze dochody własne gminy osiąga gmina Sieciechów (4 271,09 zł na osobę) i są mniejsze od średniej dla powiatu o 1 284,15 zł.

Wykres 30. Dochody własne budżetów gmin powiatu kozienickiego na 1 mieszkańca za 2019 rok

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

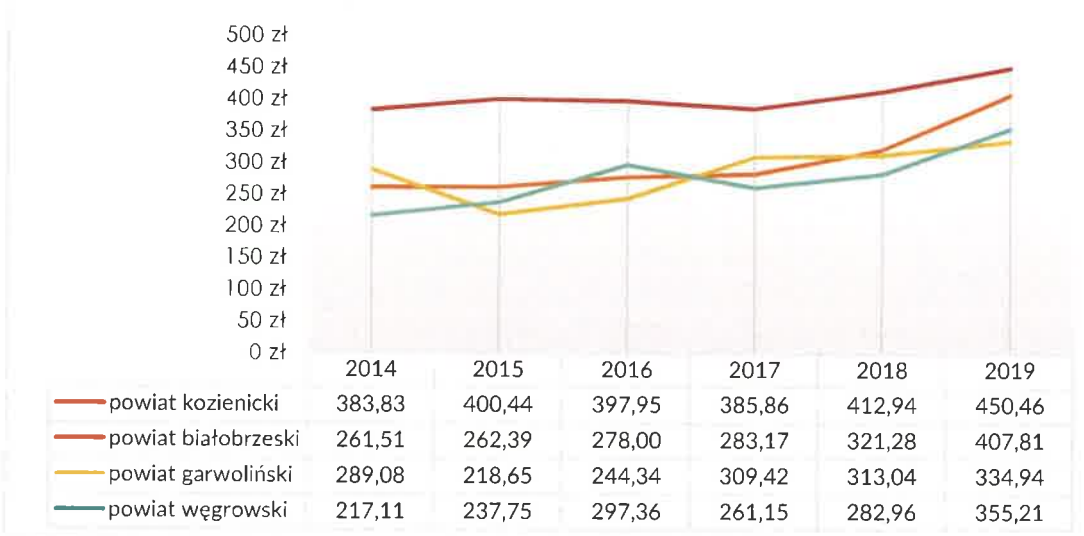
Dochody własne gmin powiatu kozienickiego w latach 2014-2019 utrzymują tendencję wzrostową z wyraźnym uskokiem wzrostu dochodu w roku 2016 (Wykres 31). W pozostałych latach wzrost ten następuje w postaci liniowej. W 2019 roku w stosunku do 2014 przeciętne dochody własne budżetu poszczególnych gmin w powiecie kozienickim wzrosły o 1 857,56 zł w przeliczeniu na 1 mieszkańca.

Wykres 31. Dochody własne gmin powiatu kozienickiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2014-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Powiat kozienicki uzyskał w 2019 roku dochód własny na poziomie 27 141 417 zł, z czego 14 902 845 zł stanowił podatek od osób fizycznych. W przeliczeniu na 1 mieszkańca dochód wyniósł 450,46 zł i jest najwyższy spośród powiatów wybranych do analizy. Od 2017 roku widoczny jest znaczący wzrost dochodów w przeliczeniu na 1 osobę.

Wykres 32. Dochody własne powiatów w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2014-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

Powiat kozienicki pozyskiwał środki z funduszy UE. W ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich dofinansowano przebudowę dróg powiatowych, a w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego przeprowadzono termomodernizację budynku administracyjnego Starostwa Powiatowego w Kozienicach. Dodatkowo pozyskano fundusze na aktywizację osób długotrwale pozostających bez pracy w powiecie kozienickim. Dla 12 projektów realizowanych przez powiat kozienicki przyznano dofinansowanie z UE w wysokości 30 808 149,12 zł. W ramach działań PROW na lata 2014-2020 wartość dofinansowania wyniosła 39 643 146 zł, z czego największy udział środków został przeznaczony na budowę lub modernizację dróg lokalnych oraz restrukturyzację małych gospodarstw.

Dochody własne zarówno gmin jak i powiatu stopniowo wzrastają i na tle powiatów porównawczych są największe. Najwyżej kształtują się dochody gminy Kozienice, natomiast najmniejszymi dochodami na mieszkańca odznacza się gmina Sieciechów. Ponadto powiat aktywnie pozyskuje środki funduszy UE na finansowanie różnych inwestycji rozwojowych.

15.SPIS TABEL I RYSUNKÓW

Tabela 1. Powierzchnia gmin w powiecie kozienickim.....	4
Tabela 2. Gęstość zaludnienia w wybranych powiatach.....	6
Tabela 3. Przyrost naturalny na 1000 ludności w powiecie kozienickim w latach 2015-2020.....	8
Tabela 4. Saldo migracji ogółem dla powiatu kozienickiego w latach 2010-2020.....	8
Tabela 5. Migracje na pobyt stały według ekonomicznych grup wieku w powiecie kozienickim.....	8
Tabela 6. Kierunki migracji ludności z terenu powiatu kozienickiego.....	9
Tabela 7. Prognozowana w 2014 roku liczba ludności na lata 2030, 2040 oraz 2050.....	9
Tabela 8. Liczba uczniów w szkołach ponadpodstawowych, podstawowych i przedszkolach w powiecie kozienickim.....	13
Tabela 9. Zestawienie zawodów deficytowych w powiecie kozienickim z oferowanymi zawodami w ramach kształcenia w szkołach zarządzanych przez powiat.....	16
Tabela 10. Zdawalność egzaminów maturalnych w placówkach oświatowych prowadzonych przez powiat kozienicki.....	16
Tabela 11. Zdawalność egzaminów maturalnych w wybranych powiatach w porównaniu do średniej województwa (szkoły publiczne i niepubliczne).....	17
Tabela 12. Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej wg ekonomicznych grup wieku	19
Tabela 13. Rodziny w powiecie kozienickim, którym na podstawie decyzji przyznano pomoc wg powodów przyznania pomocy.....	19
Tabela 14. Wykaz wydanych orzeczeń o niepełnosprawności z terenu Powiatu Kozienickiego w latach 2017-2019.....	20
Tabela 15. Liczba osób z niepełnosprawnością objętych działaniami PCPR w latach 2017-2019.....	20
Tabela 16. Wysokość środków PFRON na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnością z terenu Powiatu Kozienickiego w latach 2017-2019.....	20
Tabela 17. Liczba osób z niepełnosprawnością korzystająca z dofinansowania i wysokość środków PFRON na poszczególnych zadaniach w latach 2017-2019.....	21
Tabela 18. Łóżka w szpitalach ogólnych - wskaźniki.....	26
Tabela 19. Frekwencja wyborcza mieszkańców powiatu kozienickiego na tle innych jednostek samorządowych w latach 2018-2020.....	27
Tabela 20. Nowopowstałe podmioty gospodarki narodowej w 2020 roku w wybranych powiatach.....	37
Tabela 21. Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca w 2019 roku.....	38
Tabela 22. Planowanie przestrzenne w powiecie kozienickim.....	41
Tabela 23. Planowanie przestrzenne na tle wybranych powiatów.....	41
Tabela 24. Tereny prawnie chronione w powiecie kozienickim.....	41
Tabela 25. Porównanie powierzchni parków krajobrazowych i terenów chronionych w odniesieniu do wybranych powiatów.....	42
Tabela 26. Odsetek odpadów komunalnych zebranych w sposób selektywny w stosunku do ogółu odpadów z gospodarstw domowych.....	45
Tabela 27. Udział odpadów komunalnych zebranych w sposób selektywny w relacji do ogółu odpadów w wybranych powiatach.....	45
Tabela 28. Infrastruktura techniczna w powiecie kozienickim.....	46

Tabela 29. Infrastruktura techniczna w gminach powiatu kozienickiego.....	47
Tabela 30. Infrastruktura techniczna w wybranych powiatach.....	47
Tabela 31. Infrastruktura drogowa w powiecie kozienickim	48
Tabela 32. Infrastruktura drogowa w powiecie kozienickim w podziale na kategorie dróg (2020r.)	48
Tabela 33. Długość dróg rowerowych w powiecie kozienickim na tle powiatów porównawczych w latach 2017-2020	51
Tabela 34. Liczba wypadków w wybranych powiatach w 2019 roku.....	52
Tabela 35. Liczba budynków mieszkalnych w gminach powiatu kozienickiego w 2020 roku	53
Tabela 36. Średnia cena za 1m ² lokali mieszkalnych w 2019 roku w wybranych powiatach	54
Tabela 37. Liczba lokali mieszkalnych w zasobach poszczególnych gmin.....	55
Tabela 38. Poziom czytelnictwa w gminach powiatu kozienickiego	56
Tabela 39. Działalność grup artystycznych na terenie powiatu kozienickiego oraz liczba ich członków w 2020 roku	57
Tabela 40. Obiekty noclegowe w wybranych powiatach.....	58
Tabela 41. Turyści korzystający z noclegów w wybranych powiatach.....	58
Rysunek 1. Położenie gmin wchodzących w skład powiatu kozienickiego	4
Rysunek 2. Prognoza zmiany liczby ludności w gminach powiatu kozienickiego do 2030 roku	10
Rysunek 3. Placówki opieki zdrowotnej na terenie powiatu kozienickiego.....	25
Rysunek 4. Mapa funkcjonalno-przestrzenna powiatu kozienickiego	40
Rysunek 5. Mapa form ochrony przyrody na terenie powiatu kozienickiego	43
Rysunek 6. Mapa dostępu do szerokopasmowego internetu w powiecie kozienickim	48
Rysunek 7. Mapa komunikacyjna powiatu kozienickiego.....	50
Rysunek 8. Obiekty wpisane do rejestru zabytków na terenie powiatu kozienickiego	60
Wykres 1. Liczba ludności powiatu kozienickiego ogółem w latach 2010-2020.....	5
Wykres 2. Gęstość zaludnienia w powiecie kozienickim (os/km ²)	5
Wykres 3. Demografia powiatu kozienickiego w podziale na liczbę mężczyzn oraz liczbę kobiet w latach 2010-2020	6
Wykres 4. Liczba ludności powiatu kozienickiego w podziale na grupy wiekowe w 2020 roku.....	7
Wykres 5. Ludność w podziale na ekonomiczne grupy wiekowe w powiecie kozienickim w latach 2015-2020	7
Wykres 6. Współczynnik skolaryzacji w szkołach podstawowych w poszczególnych gminach powiatu kozienickiego w 2019 roku.....	11
Wykres 7. Współczynnik skolaryzacji w szkołach podstawowych w wybranych powiatach w 2019 roku	12
Wykres 8. Uczniowie przypadający na 1 oddział w szkołach podstawowych w gminach powiatu kozienickiego	12

Wykres 9. Uczniowie przypadający na 1 oddział w szkołach podstawowych w wybranych powiatach	13
Wykres 10. Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży w powiecie kozienickim (bez specjalnych).....	14
Wykres 11. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w powiecie kozienickim na 10 tys. ludności	18
Wykres 12. Liczba osób pracujących według grup sekcji w powiecie kozienickim, dane na rok 2019 ...	28
Wykres 13. Stopa bezrobocia rejestrowanego powiatu kozienickiego na przestrzeni lat 2010-2020....	29
Wykres 14. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2020 roku	29
Wykres 15. Odsetek bezrobotnych zarejestrowanych w powiecie kozienickim wg grup wieku w 2020 roku.....	30
Wykres 16. Odsetek bezrobotnych zarejestrowanych wg poziomu wykształcenia w 2020 roku	30
Wykres 17. Bezrobotni zarejestrowani wg czasu pozostawania bez pracy w 2020 roku	31
Wykres 18. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2019 roku.....	32
Wykres 19. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie kozienickim w latach 2010-2019	33
Wykres 20. Podmioty gospodarki narodowej występujące na terenie powiatu kozienickiego wg formy prawnej w 2019 roku.....	34
Wykres 21. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na terenie powiatu kozienickiego wg sekcji PKD 2007.....	35
Wykres 22. Zatrudnieni w podziale na sektory gospodarki w powiecie kozienickim w 2019 roku	36
Wykres 23. Nowopowstałe podmioty gospodarki narodowej w latach 2018-2020 w powiecie kozienickim.....	37
Wykres 24. Emisja zanieczyszczeń na terenie powiatu kozienickiego	44
Wykres 25. Infrastruktura techniczna na terenie powiatu kozienickiego w latach 2014-2019.....	46
Wykres 26. Wypadki drogowe na terenie powiatu kozienickiego w latach 2014-2019	52
Wykres 27. Średnia cena lokali mieszkalnych w powiecie kozienickim w latach 2018-2019	53
Wykres 28. Mediana cen za 1 m ² lokali mieszkalnych w powiecie kozienickim w latach 2018-2019	54
Wykres 29. Wyposażenie mieszkań w powiecie kozienickim w podziale na miasto i wieś w latach 2017-2019	55
Wykres 30. Dochody własne budżetów gmin powiatu kozienickiego na 1 mieszkańca za 2019 rok.....	61
Wykres 31. Dochody własne gmin powiatu kozienickiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2014-2019	61
Wykres 32. Dochody własne powiatów w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2014-2019.....	62

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU
Włodzisław Stysiak